

**Gençlik Programı'nın Araştırmaya Dayalı Analizi
RAY Network**

**Erasmus+: Gençlik Programı'nın
Araştırmaya Dayalı Analizi ve İzlenmesi
RAY Araştırma Projesi**

TÜRKİYE SONUÇ RAPORU 2016

Türkiye Ulusal Ajansı

Program İzleme Koordinatörlüğü
Gençlik Hareketlilik Koordinatörlüğü
Gençlik Çalışmaları Koordinatörlüğü

Yazarlar:

Yrd. Doç. Dr. Asuman GÖKSEL
Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü
Doç. Dr. Özgehan ŞENYUVA
Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü

Optimar Danışmanlık, Tanıtım, Araştırma ve Organizasyon A.Ş.

Aralık, 2016

İçindekiler

Kısaltmalar

Kısaltmalar	5
Giriş	7
1. Erasmus+: Gençlik Programı'nın Araştırmaya Dayalı Analizi ve İzlenmesi (RAY)	9
1.1 RAY nedir?.....	9
1.2 RAY Network'ün amaç ve hedefleri	9
1.3 RAY araştırma faaliyetleri.....	11
2. RAY araştırma projesi	12
Erasmus+: Gençlik Programı'nın Araştırmaya Dayalı Analizi ve İzlenmesi RAY Araştırma Projesi (RAY-MON)	12
2.1 RAY-MON nedir?.....	12
2.2 Amaçlar ve hedefler	13
2.3 Araştırma soruları	13
2.4 Araştırma tasarımı.....	15
2.5 Örneklem.....	16
2.6 Planlanan çıktılar.....	17
2.7 Erasmus+/Gençlik Programı ve yaygın eğitim/öğrenme çerçevesinde gençlik çalışmaları	18
3. Türkiye'de Gençlik Çalışmaları	20
3.1. Türkiye'de gençlik politikası bağlamında gençlik çalışmaları	21
3.2. Kurumsal arka plan.....	24
3.3. Türkiye'de gençlik çalışmalarının aktörleri.....	28
3.3.1. Kamu kuruluşları	30
3.3.2. Sivil aktörler.....	33
3.3.3. Özel aktörler	37
3.3.4. Diğer aktörler	37
3.3.5. Türkiye Ulusal Gençlik Konseyi	38
3.4. Türkiye'de gençlik çalışması uygulamaları	39
4. RAY-MON Ülke Araştırması: Türkiye	41

5. RAY-MON Türkiye: İlk Bulgular	47
5.1. Bilgi kaynakları, faaliyetlerden beklentiler ve motivasyon	47
5.2. Projenin genel değerlendirmesi.....	50
5.3. Projede öğrenme ve yeterlilik gelişimi	52
5.4. Proje etkisi.....	56
5.5 Proje Türlerine Karşılaştırmalı Bir Bakış.....	61
Referanslar	104

Kısaltmalar

AB	Avrupa Birliği
AGH	Avrupa Gönüllü Hizmeti
GAP	Güneydoğu Anadolu Projesi
GENESIS	Jenerasyon ve Eğitim Bilimleri Enstitüsü
KA1	Ana Eylem 1
KA3	Ana Eylem 3
RAY Network	Erasmus+: Gençlik Programı'nın Araştırmaya Dayalı Analizi ve İzlenmesi – RAY Network
RAY-CAP	Erasmus+: Gençlik Programı'nda Yeterlilik Gelişimi ve Kapasite Geliştirme RAY Araştırma Projesi
RAY-LTE	Erasmus+: Gençlik Programı'nın Katılımcılık ve Vatandaşlık Üzerinde Uzun Dönemli Etkileri RAY Araştırma Projesi
RAY-MON	Erasmus+: Gençlik Programı'nın Araştırmaya Dayalı Analizi ve İzlenmesi RAY Araştırma Projesi
SALTO	Destek, İleri Düzey Öğrenme ve Eğitim Fırsatları
STK	Sivil Toplum Kuruluşları
STÖ	Sivil Toplum Örgütleri
TCA	Ulusötesi İşbirliği Faaliyetleri

Giriş

Erasmus+: Gençlik Programı'nın Araştırmaya Dayalı Analizi (RAY), hâlihazırda 29 ülkedeki¹ Erasmus+: Gençlik Ulusal Ajansları ve onların araştırma ortaklarından oluşan RAY Network tarafından yürütülen ortak bir araştırma inisiyatifidir. RAY Network özellikle Erasmus+: Gençlik Programı çerçevesinde, uluslararası gençlik çalışmaları ve Avrupa'daki gençlerin öğrenme hareketliliği konularının daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda, 2012'den bu yana RAY Network'un bir ortağı olan Türkiye Erasmus+ Ulusal Ajansı, RAY Network tarafından geliştirilen bir dizi araştırmada yer almaktadır.

Bu rapor, Erasmus+: Gençlik Programı'nın araştırmaya dayalı analizi ve izlenmesi RAY Araştırma Projesi (RAY-MON) olarak adlandırılan RAY Network projelerinden birinin bulgularını paylaşmak üzere hazırlanmıştır. Bu bakımdan, bu rapor Giriş ve Sonuç bölümlerine ek olarak beş bölüme ayrılmıştır. İlk bölümde Erasmus+: Gençlik Programı'nın Araştırmaya Dayalı Analizi ve İzlenmesi (RAY)'nin kısa bir özeti bulunmaktadır. İkinci bölüm, Erasmus+: Gençlik Programı'nın araştırmaya dayalı analizi ve izlenmesi RAY Araştırma Projesi'nin (RAY-MON) amaçları ve hedefleri, araştırma sorularını, araştırma tasarımı, örneklem profilini, planlanan çıktıları ve RAY-MON araştırmasının kavramsal çerçevesini göstermektedir. Üçüncü bölümde gençlik çalışması kavramı, Türkiye'de gençlik politikası, kurumsal yapı, aktörler ve gençlik çalışması pratiklerine ilişkin olarak detaylandırılmaktadır. Dördüncü bölüm, Türkiye'deki RAY-MON araştırmasının toplam örnekleminin evrelerini ve niteliklerini sunarken beşinci bölüm ise bulguların analizini ayrıntılı olarak incelemektedir.

¹ Almanya, Avusturya, Belçika, Birleşik Krallık, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, Hırvatistan, Hollanda, İrlanda, İspanya, İsveç, İtalya, Letonya, Lihtenştayn, Litvanya, Lüksemburg, Malta, Norveç, Polonya, Portekiz, Romanya, Slovakya, Slovenya ve Türkiye.

1. Erasmus+: Gençlik Programı'nın Araştırmaya Dayalı Analizi ve İzlenmesi (RAY)

1.1 RAY nedir?

Erasmus+: Gençlik Programı'nın Araştırmaya Dayalı Analizi (RAY), Gençlik Programı çerçevesinde oluşturulan ortak bir araştırma girişimidir. Girişim, 2007 yılında Avrupa Birliği'nin Gençlik Programı'nın (2007-2013) (öğrenme) süreç ve etkilerinin ve uygulamasının incelenmesi için başlatılmıştır². RAY girişimi, 29 ülkede bulunan 31 Erasmus+ Gençlik Programı Ulusal Ajansı³ ve bunların araştırma ortaklarını kapsayan⁴ bir network, RAY Network, aracılığıyla kendi kendini yöneten bir inisiyatiftir.

2014 yılına kadar, RAY Network, öncelikle Gençlik Programı'nın proje katılımcıları ve proje liderleri gibi programa dâhil olan aktörler üzerindeki etkilerini, yeterlilik gelişimi ve öğrenme (süreçleri) ve Gençlik projelerinde öğrenmeyi teşvik eden önlemler bağlamında inceleyen araştırmalar yürütmüştür⁵. Ayrıca, RAY, programın izlenmesine katkıda bulunacak bir şekilde, Gençlik Programı'nın ve program kapsamında finanse edilen projelerin uygulamalarını araştırmıştır⁶. Erasmus+ Programı'nın (2014-2020) başlatılmasıyla birlikte, RAY Network araştırma çerçevesini Erasmus+: Gençlik Programı'na uyarlamıştır.

1.2 RAY Network'ün amaç ve hedefleri⁷

RAY Network'ün genel amacı, özellikle Erasmus +: Gençlik Programı kapsamında, uluslararası gençlik çalışması ve Avrupa'da gençlik öğrenme hareketliliğinin daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunmaktır. Bu bağlamda, RAY gençlik alanında araştırma,

² RAY Network Misyon Bildirgesi, Nihai Taslak, Sürüm 25.4.2016.

³ Avusturya, Belçika (Flamanca konuşan topluluk), Belçika (Fransızca konuşan topluluk), Belçika (Almanca konuşan topluluk), Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Hırvatistan, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Almanya, Macaristan, İrlanda, İtalya, Letonya, Lihtenştayn, Litvanya, Lüksemburg, Malta, Hollanda, Norveç, Polonya, Portekiz, Romanya, Slovakya, Slovenya, İspanya, İsveç, Türkiye ve Birleşik Krallık.

⁴ RAY Network çalışması Innsbruck Üniversitesi tarafından GENESIS (Jenerasyon ve Eğitim Bilimleri Enstitüsü) işbirliği ile koordine edilmektedir.

⁵ RAY Network Misyon Bildirgesi, Nihai Taslak, Sürüm 25.4.2016.

⁶ RAY Network'ün önceki yayınları şu adreste bulunabilir: <http://www.researchyouth.net/publications/>.

⁷ Bu bölüm, RAY Network Misyon Beyannamesi, Nihai Taslak, Sürüm 25.4.2016'dan uyarlanmıştır.

politika ve uygulama arasındaki işbirliğini ve diyalogu önemsemektedir. Dahası, RAY genel anlamda bu alandaki araştırmalara ve ilgili teori gelişimine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

RAY'ın stratejik hedefleri şunlardır:

- Özellikle Erasmus+ Gençlik Programı kapsamındaki uluslararası gençlik çalışmalarının ve öğrenme hareketliliği uygulamalarının geliştirilmesine katkıda bulunmak;
- Erasmus+ Gençlik Programı'nın amaç ve öncelikleri doğrultusunda izlenmesine katkıda bulunmak;
- Erasmus+ Gençlik Programı'nın proje düzeyindeki uygulamaların (projelerin geliştirilmesi ve uygulanması) yanı sıra program seviyesindeki (programın tanıtımı, desteklenmesi, yönetimi vb.) uygulamasında kalitenin sağlanması ve kalite gelişimine katkıda bulunmak;
- Erasmus+ Gençlik Programı'nın ve 2020'den sonra Erasmus+ Gençlik Programı'nı takip edecek programın geliştirilmesine katkıda bulunmak;
- Özellikle uluslararası gençlik çalışmaları ve öğrenme hareketliliği bağlamında, gençlik alanında yaygın eğitimin ve öğrenmenin tanınırlığına katkıda bulunmak;
- Gençlik politikasının kanıta dayalı ve araştırma temelli bir şekilde geliştirilmesine her seviyede ve AB Gençlik Stratejisi'nin (2010-2018) uygulanması gibi politika süreçleri ile ilgili olarak, örneğin Avrupa Konseyi gibi stratejik ortaklıklar çerçevesinde katkıda bulunmak;
- Erasmus+ Gençlik Programı'nın görünürlüğüne ve tanıtımına katkıda bulunmak.

Dahası, RAY'ın araştırma ile ilgili bazı hedefleri vardır. Bunlar:

- Erasmus+ Gençlik Programı projelerinin, projelere dâhil olan aktörler üzerindeki - bireyler seviyesinde (gençler/gençlik çalışanları/proje liderleri), sistemik düzeyde (gençlik grupları/kuruluşları/organları, yerel proje ortamları/toplulukları, gençlik yapıları, gençlik çalışmaları, gençlik politikası) ve kolektif düzeyde (geniş anlamıyla halk) - (kısa ve uzun dönem) sonuç ve etkilerini araştırmak;

- Erasmus+ Gençlik Programı projelerinde uygulanan eğitim ve öğrenme yaklaşımlarını, yöntemlerini ve süreçlerini, özellikle de öğrenme süreçlerini teşvik ve desteklemedeki etkinlikleri bakımından incelemek;
- Erasmus+ Gençlik Programı projelerinin uygulanmasını, özellikle proje katılımcılarının, proje liderlerinin ve kuruluşların profiline göre ve ayrıca proje metodolojileri ve proje yönetimi bağlamında incelemek;
- 2014-2020 program dönemi boyunca Erasmus+ Gençlik Programı kapsamında uluslararası gençlik çalışması ve öğrenme hareketliliği pratiklerinin nasıl geliştirildiğini incelemek;
- RAY araştırma bulguları doğrultusunda ulusal ve Avrupa düzeyinde politika geliştirmeyi araştırmak.

RAY Network, stratejik ve araştırma ile ilgili hedefleri bağlamında, gençlikten sorumlu ulusal yetkililer, Avrupa Komisyonu ve ilgili kurumlarla yakın işbirliğini hedeflemektedir ve gençlik araştırmalarında yer alan gençlik araştırmacıları, araştırma kurumları ve araştırma ağlarıyla olduğu kadar özellikle uluslararası ve/veya kültürlerarası boyuttaki araştırmalarla da öğrenme hareketliliği ve yaygın eğitim/öğrenim üzerine bir fikir alışverişi ortamı geliştirmeyi amaçlamaktadır.

1.3 RAY araştırma faaliyetleri

Erasmus+ Programı'nın başlamasıyla birlikte, RAY Network araştırma çerçevesini Erasmus+: Gençlik Programı (2014-2020) kapsamına uyarlamış ve üç farklı araştırma projesi geliştirmiştir:⁸

- 2009-2013 yılları arasında RAY Network'ün ana faaliyetinin (“Standart Araştırmalar”) geliştirilmesi ile oluşturulmuş, Erasmus+ Gençlik Programı'nın izlenmesi ve geliştirilmesine olduğu kadar program tarafından desteklenen projelerin kalitesinin artırılmasına da katkıda bulunmayı hedefleyen, Erasmus+ Gençlik Programı'nın araştırma temelli analizi ve izlenmesi projesi (RAY-MON);⁹

⁸ <http://www.researchyouth.net/scope/>.

⁹ Bu etkinlik, tüm RAY Network ortaklarının ortak bir faaliyetidir.

- Erasmus+ Gençlik Programı'nın, programa dâhil olan aktörlerin katılımıcılığı ve vatandaşlıkları üzerindeki uzun dönemli etkilerini, özellikle de katılımıcılık ve vatandaşlık yeterlilikleri ve pratikleri bağlamında, araştırma projesi (RAY-LTE);¹⁰
- Erasmus+ Gençlik Programı'nın eğitim/destek faaliyetlerine dâhil olan gençlik çalışanları ve gençlik liderlerinin, yeterlilik gelişimi ve kapasite geliştirmesi olanakları hakkında, Erasmus+ Gençlik Programı'na dâhil olan kuruluşlara olan etkisini de ayrı bir modülde kapsayacak şekilde, hazırlanan bir araştırma projesi (RAY-CAP)¹¹

2. RAY araştırma projesi

Erasmus+: Gençlik Programı'nın Araştırmaya Dayalı Analizi ve İzlenmesi RAY Araştırma Projesi (RAY-MON)¹²

2.1 RAY-MON nedir?

Erasmus+: Gençlik Programı'nın Araştırmaya Dayalı Analizi ve İzlenmesi RAY Araştırma Projesi (RAY-MON), RAY Network çerçevesi altında yürütülen üç araştırma projesinden bir tanesidir. Erasmus+ Gençlik Programındaki gençlik çalışanları ve gençlik liderlerine sağlanan eğitim ve destek faaliyetlerinin süreçlerini, sonuçlarını ve etkisini keşfetmek için özel olarak tasarlanmıştır. Bu araştırma projesi; Erasmus+ Gençlik Programının uygulanmasının geliştirilmesine ve gelecek programın gelişmesine katkı sağlamak için Erasmus+ Gençlik Programının boyutlarının geniş kapsamlı analizini amaçlamaktadır. Bu araştırma, Gençlik Programı (2007-2013) dahilinde katılımıcılar ve proje liderleri/ekipleri ile yürütülen "Standart Anketler" in de daha ileri ve gelişmiş bir versiyonudur ve bütün RAY Network ortaklarının ortak bir faaliyetidir.

¹⁰ RAY-LTE katılımıcı ülkeleri Avusturya, Çek Cumhuriyeti, Estonya, Finlandiya, Fransa, Almanya, Macaristan, İtalya, Malta, Hollanda, Slovenya ve İsveç'tir.

¹¹ RAY-CAP katılımıcı ülkeleri Avusturya, Belçika (Flamanca konuşan topluluk), Çek Cumhuriyeti, Estonya, Finlandiya, Fransa, Almanya, Macaristan, İrlanda, İtalya, Letonya, Litvanya, Hollanda, Polonya, Romanya, Slovenya ve Türkiye'dir.

¹² E+ YIA Monitoring Project Description by RAY Network version 20151104

2.2 Amaçlar ve hedefler

Bu projenin amacı, Erasmus+ Gençlik Programının uygulanmasında kalite güvencesine ve nitelik geliştirmeye, kanıta dayalı ve araştırma bilinçli gençlik politikalarının geliştirilmesine ve gençlik alanında daha iyi bir öğrenme hareketliliği anlayışına katkıda bulunmaktır.

Bu projenin hedefleri:

- Erasmus+ Gençlik Programı aracılığıyla desteklenen projelerin dahil olan aktörler üzerindeki, özellikle katılımcılar ve proje liderleri/ekip üyeleri, aynı zamanda kurumlar üzerindeki ve bu projelerinin yerel toplum üzerindeki etkilerini;
- Erasmus+ Gençlik Programına gençlik alanındaki kurumlar, kuruluşlar ve grupların yanı sıra gençlerin (özellikle kısıtlı imkanlara sahip gençler) erişimini;
- Erasmus+ Gençlik Programı projelerine dahil olan katılımcıların, proje liderlerinin/ekip üyelerinin ve kurumların/grupların/kuruluşların profilini;
- Finanse edilen projelerin gelişimi ve yönetimini;
- Erasmus+ Gençlik Programının uygulanmasını

kapsamlı bir şekilde incelemektir.

2.3 Araştırma soruları

Yukarıda bahsi geçen RAY-MON araştırmasının amaçlarını ve hedeflerini işlevsel hale getirmek saikiyle bazı genel araştırma soruları geliştirilmiştir:

- Erasmus+ Gençlik Programı projelerinin, bu projelerin yerel toplum yanı sıra katılımcılar, proje liderleri/ekip üyeleri ve kurumları/grupları üzerindeki etkileri nelerdir?
- Gençlik Programı projelerinin, özellikle Erasmus+ Gençlik Programına erişim, projelerin gelişimi, projelere dahil olan aktörlerin ve kurumların profilleri, projelerin yönetimi ve finansman yapılarıncaya verilen destek bakımından kapsamı nedir?

- Bu araştırmadan elde edilen bulgular, özellikle Erasmus+ Gençlik Programının ve Avrupa Birliği'nin gelecekteki Gençlik Programlarının uygulanması göz önüne alındığında pratik gelişimine nasıl katkı sağlayabilir?

Aynı şekilde, bir dizi araştırma sorusu da RAY-MON araştırmasına rehberlik etmektedir:

- Erasmus+ Gençlik Programı projelerine katılımın, Erasmus+ Gençlik Programı projelerine dahil olan proje liderlerinin/ekip üyelerinin yeterlilik gelişimlerinin yanı sıra katılımcıların yeterlilik gelişimlerine etkileri nelerdir? Özellikle, Erasmus+ Gençlik Programı projelerinin, katılımcıların bilgileri, becerileri, tavırları, değerleri ve davranışları üzerindeki etkileri nelerdir?¹³
- Erasmus+ Gençlik Programı projelerine katılımın, projelere dahil olan liderleri/ekip üyelerinin yanı sıra katılımcıların eğitim ve profesyonel perspektifleri üzerindeki etkileri nelerdir?
- Erasmus+ Gençlik Programı projelerinin, (uluslararası) gençlik çalışmalarını yeterliliklerinin gelişimi bakımından - katılımcı veya proje lideri/ekip üyesi olarak – dahil olan gençlik çalışanları ve gençlik liderleri üzerindeki etkileri nelerdir?
- Erasmus+ Gençlik Programı projeleri, Erasmus+ Gençlik Programının hedeflerine ve önceliklerine ne ölçüde uymaktadır? Bilhassa bu projeler, gençlik çalışmaları, gençlik alanında uluslararası işbirliği, yaygın ve sargın öğrenmenin tanınırlığı ve gençlik politikasının geliştirilmesinin yanı sıra gençlerin demokratik yaşama katılımına, aktif vatandaşlığa, kültürlerarası diyaloga, toplumsal kapsayıcılığa, dayanışmaya ve emek piyasasına katılıma nasıl katkıda bulunmaktadır?

¹³ Çalışma, Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Birliği Konseyi (2006) tarafından tanımlanan, özellikle (uluslararası) gençlik yeterlilikleri ile ilişkili olmak üzere diğer yeterlilik çerçeveleri ve modelleri ile tamamlanan hayat boyu öğrenmenin temel yeterliliklerine işaret etmektedir. The study refers to key competences for lifelong learning as defined by the European Parliament and the Council of the European Union (2006), complemented by other competence frameworks and models, in particular related to (international) youth work competences.

- Bu etkiler, Erasmus+ Gençlik Programı projelerinin türlerine, deneyim türlerine (bir proje için yurtdışına gitme ya da yurtdışından gelen katılımcılarla birlikte kendi ülkesinde bir projeye dahil edilme) ve katılımcıların ve proje liderlerinin ikamet ettiği ülkelere bağlı olarak nasıl değişiklik göstermektedir?
- Gençlik Programı projelerine dahil olan katılımcıların, proje liderlerinin ve proje ekiplerinin özellikle eğitim ve mesleki durumları, sosyo-ekonomik ve demografik yapıları, eğitim düzeyi ve önceki öğrenme hareketliliği deneyimleri bakımından profili nedir?

2.4 Araştırma tasarımı

Yukarıda bahsi geçen araştırma sorularını araştırmak amacıyla araştırma tasarımı, aşağıda açıklanan nedenlere dayanarak proje katılımcıları ve proje liderleri/ekip üyeleri ile yapılan çok dilli çevrimiçi internet anketlerine dayanmaktadır:

- Erasmus+ Gençlik Programı aracılığıyla finanse edilen projelere dahil olan aktörlere, deneyimlerine ve algılanan etkilere daha derin ve uzaktan bir bakış sağlamak amacıyla projelerinin bitiminden iki ay veya daha uzun bir süre sonra anket uygulanmaktadır. Bu, uluslararası faaliyetler durumunda bir projeye dahil olan aktörlerin ikamet ettikleri ülkelere dönmüş olmaları ve yüz yüze mülakatlar ya da grup görüşmeleri için iletişim kurmanın zor olmasından kaynaklanmaktadır.
- Çok dilli çevrimiçi internet anketleri, aktörlerin büyük bir çoğunluğunun kendi dillerinde (ya da yeterli düzeyde anladıkları bir yabancı dilde) anket formlarını doldurmalarını sağlamaktadır.
- İki farklı ama uyumlu ve birbiriyle ilişkili anket formu aracılığıyla Erasmus+ Gençlik Programı projelerinin hem proje katılımcılarına hem de proje liderlerine/ekip üyelerine anket uygulamak, özellikle katılımcıların öz algılamaları ve proje liderlerinin/ekip üyelerinin dışarıdan bakışları karşılaştırıldığında katılımcılar üzerindeki algılanan etkiler bakımından verilen cevapların bir sağlamasını mümkün kılmaktadır.

Bu anketler, program süresi boyunca (2014-2020) 2015 yılından başlayarak en azından her iki yılda bir düzenli olarak yürütülmektedir. Erasmus+ Gençlik Programı projelerinin deneyimleri ve algılanan etkileri konusunda karşılaştırılabilir görüşler elde etmek için katılımcılar ve proje liderleri/ekip üyeleri, projelerinin bitiminden sonra iki ila on ay arasında bu anketlere katılmaya çağrılmaktadır. Her bir anket dönemi, bütün bir yıl finanse edilen faaliyetlerin temsili bir örneklemini kapsamaktadır. İlk anket dönemi, 2015 yılında biten projeleri kapsamaktadır. Toplanan verilerin, ulusal analiz raporlarının eklendiği ulusötesi bir analizi de ayrıca yayımlanacaktır.

2.5 Örneklem

Bu anketler katılımcılar ve proje liderlerince *algılanan* etkiler için veri sağlamaktadır. Gerçek etkileri ölçmek için yapılacak olan araştırmalar Erasmus+ Gençlik Programı sürecinde öngörülmektedir. Bunlar, nitel araştırma yöntemleriyle ulusal düzeyde ve/veya sonraki bir aşamada uluslararası bir düzeyde de tamamlanabilirler. Mümkün olduğunca mevcut araştırma araçları uyumlaştırılacak ve kullanılacaktır.

Araştırma, farklı düzeylerde analizler sağlamaktadır:

- (alt-)Eylemler (özellikle yeni proje formatları) ile,
- ‘gönderen’ ve ‘ev sahipliği yapan’ deneyimleri ile (gönderen = bir proje için başka bir ülkeye gitme; ev sahipliği yapan = kendi ikamet ettiği ülkede bir projeye katılma),
- anket katılımcılarının sosyo-ekonomik, eğitime ilişkin, demografik ve biyografik özellikleri ile,
- Belirli bir ülkeye özgü koşullar ve gerekli bilgilerin mevcut olduğu durumlarda seçilen ortak unsurlara göre ülkeler ile,

Standart bir örneklem seçimi, cevapların ülke bazında ve anketler arasında karşılaştırılabilir olmasını sağlamalıdır. Daha küçük ülkeler, ulusal düzeyde anlamlı sonuçlara ulaşmak için daha büyük ülkelere nazaran daha geniş örnekleme ihtiyaç duyabilir. Farklı örneklem ölçeklerinin uluslararası bir analiz için ağırlıklarının alınması gerekmektedir.

Örneklem stratejisi, üç adet RAY araştırma projesi için kullanılan örneklemelerin çakışmasını önlemeye de çalışmaktadır; örneğin, aynı insanlara birden fazla RAY araştırma projesi için anket uygulamaktan kaçınılmaktadır. Anket katılımcılarının profili (cinsiyet, yaş, eğitim ve mesleki durum, eğitim seviyesi, sosyoekonomik yapı, önceki öğrenme hareketliliği deneyimleri vb.) bakımından yanıt verilerinin temsiliyetini analiz edebilmek için gerçek profilleri karşılaştıracak bir istatistiki yöntemin de geliştirilmesi planlanmaktadır (projelerin temsili bir örnekleminin faaliyet yerine ilişkin anonim anket). Bu araştırma aracı 2017/18’de ikinci anketlerin uygulanmasında kullanılmak üzere geliştirilmektedir.

Ülke bazında yanıtların daha iyi analiz edilebilmesi için, gençlik çalışmaları, gençlik hareketliliği, gençlik politikaları, siyasi sistem, eğitim sistemi, emek piyasası vb. gibi bu araştırmanın bulguları üzerinde bir etkisi olabilecek ülkeye özgü özellikleri bulmak amacıyla 2016/17 için özel bir araştırma öngörülmektedir. Bu, Avrupa’da gençlik çalışmaları ve gençlerin öğrenme hareketliliği için teorik bir modelin geliştirilmesini de sağlayabilir.

Üçüncü anketlerin uygulanması sonunda, bu üç anket dolaşımı arasında boylamsal bir karşılaştırma ortaya konacaktır.

2.6 Planlanan çıktılar

RAY-MON araştırması çerçevesinde toplanan verilerden iki düzeyde birkaç rapor hazırlanacaktır. RAY Network düzeyinde, RAY-MON araştırmasının katılımcı ülkeleri için bulguları karşılaştırmalı bir şekilde sunacak iki adet ulusötesi raporun yayımlanması planlanmaktadır. Ulusal düzeyde, RAY-MON araştırmasının her bir katılımcı ülkesi, eğitimi ve destek faaliyetlerinin katılımcılar üzerindeki hem bireysel hem de sistemik etkileri konusunda kendi ülkesinin raporlarını hazırlayacaktır.

2.7 Erasmus+/Gençlik Programı ve yaygın eğitim/öğrenme çerçevesinde gençlik çalışmaları

RAY kavramsal çerçevesi, Avrupa gençlik çalışmalarının genel bir tanımını yapmanın mümkün olmadığına işaret etmekte ve dolayısıyla politik bir çerçevede gençlerin ihtiyaçlarına saygı gösterme ve bunları kapsama anlamında Erasmus+ Gençlik Programı çerçevesinde gençlik çalışmalarının sosyal rolü üzerine odaklanmayı tercih etmektedir. Buna rağmen, gençlik çalışmasının bazı kilit unsurlarına da değer atfedilmektedir. Gençlik çalışmalarının tanımlayıcı özellikleri bağlamında, gençlik çalışmalarının genç insanlar üzerinde yoğunlaştığı ve gönüllü katılımı vurguladığı ve özellikle de yaygın ve sargın öğrenme yoluyla sosyal ve kişisel gelişimi desteklediği ileri sürülmektedir. Dolayısıyla, gençlik çalışmasının ana hedefleri, gençlerin kendi geleceğini şekillendirebileceği, toplumla bütünleşme ve topluma katılma şansının daha yüksek olduğu sosyal, kültürel, eğitimsel ve doğası gereği politik fırsat ve faaliyetleri içermektedir. Burada, önceden yapılanmış etkinliklere katılım açısından gençlerin erişilebilirliği önemli bir konudur. Buna ek olarak, gençlik çalışması toplumsal zorluklar ve eğilimlerle mücadele etmek ve bu nedenle uygulamalarını ve stratejilerini sürekli yenilemek zorundadır.

RAY kavramsal çerçevesi, şu anda gençlik çalışmalarının, aile ve okul çevresi dışında kendi kendini tanımlama/birey olmakla ilişkili bir şekilde, “üçüncü toplumsallaşma ortamında toplumsal ve pedagojik bir müdahale olarak geçişken (*transit(ional)*) alan” (Avrupa Konseyi, 2015a) bağlamında tanındığını kabul etmektedir. Gençlik çalışmasının amaçları, toplumla bütünleşme ve topluma dâhil olmak için olduğu kadar yetişkinlik için de kişisel gelişim ile ilgilidir. Bu şekilde tanımlanan gençlik çalışması, yetişkinlerin organize ettiği koşullarda ve özgürleşme ve denetim arasındaki gerilime neden olan politik etki altında kendi kendine organize olan gençlerle ilgilenmektedir. Başka bir deyişle, gençlik çalışması bir yandan gençlerin kişisel gelişimiyle, öte yandan politika ile yakın ilişki içindedir.

Gençlik çalışmalarının Avrupa’daki farklı niteliği temel olarak, çeşitli sosyal ve eğitim ile ilgili uygulamalardaki ve finansal ve politik katkılara dayanan gençlik çalışmaları

uygulamalarındaki farklılıklardan kaynaklanmaktadır. Bu, Avrupa çapında, profesyonel gençlik çalışmaları karşısında gönüllü gruplar, ya da yaşla sınırlandırılmış hedef kitleler veya refah sistemine ya da kültürel sisteme dâhil edilmenin ortaya çıkması gibi farklı çerçevelere yol açmaktadır. Diğer bir deyişle, kültürel ve tarihsel bağlamlar gençler için gençlik çalışmalarının farklı sınırlamaları ve ideolojilerini belirlemektedir.

Lauritzen'in (2006) belirttiği gibi, gençlik çalışması, yaygın ve sargın öğrenme ortamlarına işaret eden ve sosyal refah ve eğitim sistemi ile ilişkili olan "okul dışı eğitim" bağlamında yer almaktadır. Geleneksel okul müfredatının dijitalizasyon ve teknoloji, medya, çevre krizi, ekonomik belirsizlik ve eşitsizlik gibi mevcut zorluklarla başa çıkma ve sonuçları ile uğraşma yeteneğine sahip olmayacağı argümanı göz önüne alındığında, yaygın, sargın gibi farklı eğitim sektörleri gelecek vadeden bir araç haline gelmektedir. Bu konuda *yaygın eğitiminin* örgün eğitimi tamamlayıcı olduğu düşünülmektedir. Dahası, bu öğrenme pratiğinin aktörler için daha fazla öğrenme imkânı sağlayacak şekilde, sargın ve örgün eksen boyunca bir "öğrenme sürekliliği" içinde gerçekleştiği kabul edilmektedir (Chisholm ve diğerleri 2006; Fennes ve Otten, 2008).

Genel bir tanımı olmamasına karşın, yaygın eğitim çoğunlukla süreç, yer ve ortam, amaçlar ve içerik gibi konularla ilişkili görülmektedir. Yaygın öğrenmenin bazı temel özellikleri: hümanistik, demokratik değerler, tutum ve davranışlara ilişkin kişisel yeterliliklerin geliştirilmesi ve esas olarak örgün öğrenme/eğitim dışında yapılandırılmış, hedefe yönelik ortamlarda gerçekleştirilmesi olarak tanımlanabilir. Örgün öğrenme, özellikle öğrenim ortamının yapılandırıldığı ve sertifikalandırıldığı okul veya eğitim kurumlarında kurumsallaşmışken, sargın öğrenmede günlük hayatta ve/veya örgütlenmemiş sosyalleşme süreçlerinde raslantısal öğrenme anlatılmaktadır. Diğer taraftan, yaygın öğrenme, yeterliliklerin (bilgi, beceri, tavır) kazanılması ve kazanılan yeterlikleri yansıtmak, deneyimlemek, genelleştirmek veya içeriğe dayalı hale getirmek amacıyla yaratıcı, katılımcı ve deneyimsel bir öğrenme ortamı sağlamak için biçimlendirilmiş yapıların olmamasına işaret etmektedir. Yaygın eğitimde, bireysel öğrenme ihtiyaçlarına saygı duyulmakta ve gençlerin güçlendirilmesi amaçlanarak öğrenme hedefleri ve farklı paydaşlardan beklentiler birleştirilmektedir.

Buna göre, yaygın eğitim yöntemleri, örgün eğitimde de belirli faydalara neden olan kaliteli öğrenmeyi sağlamak için sonuç, bilişsel, duyuşsal ve pratik odaklı yöntemleri içerir. Öğrenme stilleri ve yaygın eğitim yöntemleri katılımcı odaklı öğrenme yaklaşımı (baş, el, kalp ve sağlığa vurgu yapan kişisel gelişim), öğrenen-bütünleşik yaklaşım (yapma-yansıtma-yapma döngüsel süreçlerinde yaşanan deneyimlerden öğrenme), ve deneyimsel öğrenme, pratik ve yaşamla ilgili öğrenme ortamlarından türetilen girişimci öğrenme stillerini içermektedir. Bu öğrenme stillerinin tamamı deneyim-temelli öğrenmeyi, yaparak öğrenmeyi ve süreç-odaklı bir öğrenme ortamını yansıtmaktadır. Buna ek olarak, Avrupa çapında kültürel çeşitlilikle ilgili toplumsal zorluklarla başa çıkmada en önemli hususlardan biri de, politik (sürdürülebilir, katılımcı kültürlerarası toplum inşası) ve eğitsel (empati, rol mesafesi ve belirsizliğin hoş görülmesi açısından uluslararası eğitim/öğrenim ortamlarında sosyal ve kültürel öğrenme yoluyla kişisel zenginleşme) nosyonlar içeren “kültürlerarası öğrenme”dir (Fennes ve Otten, 2008). Gençlik çalışmalarında, belirsizliğin hoş görülmesi, kültürlerarası öğrenme ile ilgili olup kültürel karşılaşmalarda belirsizlik ve çoklu öngörülemez çatışmanın kabulü ile ilgilenmektedir. Bu bağlamda, RAY-CAP kavramsal çerçevesi, kültürlerarası öğrenme söyleminde politik boyutun etkisini gösteren bir şekilde, “kültürlerarası öğrenmenin her zaman politik olduğunu” vurgulamaktadır (Otten, 2009).

3. Türkiye’de Gençlik Çalışmaları

RAY-CAP kavramsal çerçevesinde belirtildiği gibi, gençlik çalışması “okul dışı” eğitim” bağlamında yer alır ve yaygın ve sargın öğrenme yoluyla sosyal ve kişisel gelişimi teşvik edecek şekilde gençler ve gençlerin gönüllü katılımları üzerine odaklanmaktadır. Gençlerin toplumla bütünleşme ve topluma katılma şansını artıracak sosyal, kültürel, eğitimsel ve politik fırsatlar ve faaliyetlerden oluşur.

Avrupa bağlamında çeşitliliğin gösterdiği gibi, gençlik çalışmasının örgütlenmesi ve çerçevesi, büyük ölçüde toplumsal ve eğitsel uygulamalara olduğu kadar mali ve politik katkı düzeyine dayanmaktadır. Bu demektir ki, tarihi, kültürel ve politik bağlamlar ulusal düzeydeki gençlik çalışmalarının çerçevesini tanımlamaktadır. Dolayısıyla, bu bölüm, ilk olarak gençlik politikası bağlamına ve Türkiye’de gençlik çalışmalarının

kurumsal çerçevesine odaklanarak ve ikinci olarak da Türkiye’de gençlik çalışmalarının kamu, sivil, özel ve diğer aktörlerinin bir resmini çıkartarak Türkiye’de gençlik çalışmalarının kısa bir özetini sunmaktadır. Son bölüm ise, kısaca Türkiye’deki gençlik çalışmaları uygulamalarına değinmektedir.

3.1. Türkiye’de gençlik politikası bağlamında gençlik çalışmaları

2012/4242 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı olarak onaylanan ve 27 Ocak 2013 tarihinde 28541 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi, hükümetin gençlik alanındaki önceliklerini tanımlayan en önemli referans politika belgesidir.

Söz konusu Politika Belgesi’nde gençlik politikasının vizyonu şöyle tanımlanmaktadır: “gençlerin evrensel ve insanî değerlere sahip, milli ve manevi değerlerine bağlı, çevreye saygılı, bilgi ve özgüven sahibi, etkin, girişimci, toplumsal aidiyet duygusu yüksek, toplumsal hayata aktif katılan, temel hak ve hürriyetlerini etkin bir biçimde kullanan ve uluslararası alanda akranlarıyla rekabet edebilecek seviyede bireyler olarak kendi potansiyellerini tam anlamıyla gerçekleştirebilecekleri imkân ve zemini oluşturmaktır.”

Buna göre, gençlik politikalarının temel amaçları şu şekildedir:

- Gençlik algısını doğru bir zemine oturtmak,
- Gençlerin ihtiyaç, beklenti ve endişelerini tespit etmek,
- Gençlerle ilgili çalışma yapan kurum ve kuruluşları belirlemek, bunlar arasındaki işbirliği ve koordinasyonu temin etmek,
- Gençlik alanında sivil toplum kuruluşlarının faaliyetlerini etkinleştirmek ve güçlendirmek için gerekli destek ve teşviki sağlamak,
- Kaynakları, gençlerin gelişimine tam olarak katkıda bulunacak şekilde kullanmak,
- Gençliğin kişisel ve sosyal gelişimini desteklemek,
- Gençliğin vatandaşlık bilincini geliştirmek,
- Farklı genç gruplarının ihtiyaçlarını da dikkate alarak gençlerin kendi potansiyellerini ortaya çıkarabilmelerine imkân sağlamaktır.

Belgede kabul edilen gençlik politikası ilkeleri ve değerleri ise insan haklarına, demokratik değerlere ve Cumhuriyete bağlılık; milli, tarihi, kültürel ve insani değerleri benimsemek, yaşamak ve yaşatmak; hak temelli bir yaklaşımı esas almak; her türlü ayrımcılığı önlemek ve fırsat eşitliğini gerçekleştirmek; bireysel ve toplumsal farklılıkları bir zenginlik, bu zenginliği de toplumsal dayanışma ve bütünleşmenin bir aracı olarak görmek; araştırmaya ve bilgiye dayalı olmak; dezavantajlı gençlere öncelik tanımak; politika ve uygulamalarda uluslararası standartları gözetmek; katılımcılık; erişilebilirlik; bütüncülük, uygulanabilirlik; hesap verilebilirlik; şeffaflık ve yerelliktir.

Politika Belgesi'nde, hedeflere ulaşmak için işbirliği yapacak paydaşların yanı sıra bir dizi politika alanı da tespit edilmiştir. Belgede “gençlik çalışmaları” ayrı bir alan olarak ele alınmamış olsa da, yine de Türkiye’de gençlik çalışması ve gençlik çalışması pratiğiyle doğrudan bağlantılı bazı politika alanlarını belirlemek mümkündür. Bu bağlamda, eğitim ve yaşam boyu öğrenme; demokratik katılım ve yurttaşlık bilinci; serbest zaman kullanımı; gönüllü çalışma ve hareketlilik politika alanlarından bahsetmek mümkündür.

“Eğitim ve yaşam boyu öğrenme” politikası, hayat boyu öğrenme anlayışını güçlendirmeyi ve yaygın eğitim fırsatlarını geliştirmeyi içermektedir.

“Demokratik katılım ve yurttaşlık bilinci” politikası, gençleri sivil toplum kuruluşu üyesi olarak projelerin yaygınlaştırılması hedefiyle gençlerin sivil toplum kuruluşlarında kurucu, yönetici ve üye olarak yer almalarının teşvik edilmesi; tüm ilgili kurum ve kuruluşların gençlikle ilgili çalışan sivil toplum kuruluşlarının kurulmasına her türlü desteği vermesinin sağlanması ve yerel, bölgesel, ulusal düzeydeki gençlik dernekleri ile uluslararası düzeyde ve komşu ülkelerdeki diğer gençlik kuruluşları arasındaki işbirliğinin desteklenmesi konularını içermektedir.

“Serbest zaman kullanımı” politikası, gençlik merkezleri, faaliyetleri ve gençlerin serbest zamanını geçirebileceği yerlerin sayısının artırılması ve bu hizmetlerin gençlik merkezlerinin tanıtılması hedefiyle daha fazla kişiye yaygınlaştırılması; mevcut gençlik merkezlerinin fiziki koşullarını iyileştirerek daha fazla gencin gençlik merkezlerinden

faydalanmasının sağlanması; kırsal alanlardaki gençlerin serbest zamanlarını kamu kurumları vasıtasıyla etkin bir şekilde geçirebilmeleri için etkinliklerin düzenlenmesi ve serbest vakitleri geçirmek için sportif faaliyetlerin gerçekleştirildiği tesislerin sayısının artırılması konularına odaklanmaktadır. Aynı politika altında, sivil toplum kuruluşlarının kurulmasının teşvik edilmesi; gençlik sivil toplum kuruluşlarının kendi aralarında ağlar ve çatı kuruluşlar kurmak için teşvik edilmesi; gençlerin sivil toplum örgütlerine üyeliğini teşvik edecek düzenlemeler yapılması ve faaliyetlerini daha verimli bir şekilde yürütmelerine yardımcı olmak için, mevcut gençlik sivil toplum kuruluşlarının ve kulüplerinin faaliyetlerinin ve projelerinin desteklenmesi hedefleri çerçevesinde gençlik alanında sivil toplum kuruluşlarının kurulması ve yapılandırılmasının düzenlenmesi ve desteklenmesi de bir politika konusu olarak tanımlanmaktadır.

“Gönüllü çalışma ve hareketlilik” politikası, gençlerin gönüllü faaliyetlere katılımlarını artırmak ve gönüllü olma yolunda engelleri kaldırmak konularına referanslar içermektedir. Bunun, gençlerin öğrenme yeterliliklerini arttıracak, istihdam edilebilme fırsatlarını ve topluma daha kolay adapte olmalarını teşvik etmek için dayanışma duygularını geliştirecek ve aktif yurttaşlar haline gelmelerini sağlayacak şekilde gençlerin eğitim faaliyetlerinden farklı olarak mesleki beceriler edinmeleri için gönüllü faaliyetler düzenlemek; gençlerin çeşitli gönüllü kuruluşlara katılımlarını teşvik edecek şekilde gönüllülük üzerine çalışmalar yürütmek; gönüllü kuruluşlar arasındaki iletişimi ve birbirlerine verecekleri desteği güçlendirmek ve gençlerin sivil toplum kuruluşlarına katılımını arttırmak hedefleri yoluyla sağlanması öngörülmüştür. Buna ek olarak, gençlerin ve sivil toplum örgütlerinin gönüllü faaliyetlerini desteklemek ve kamu kurumları tarafından sivil toplum kuruluşları ve gençlere sağlanan destek programlarının sayısını arttıracak şekilde gençleri sivil toplum kuruluşları ve gönüllülük hakkında bilgilendirmek; sivil toplum kuruluşları için özel sektörün desteğini sağlamak ve gönüllülük faaliyetlerini teşvik etmek konularına da vurgu yapılmaktadır. Hareketlilik üzerine odaklanan bir diğer önemli husus da, eğitim faaliyetlerinden ayrı olarak gençleri sosyal hayat için hazırlamayı ve güçlendirmeyi hedefleyen yaygın eğitim yöntemleri ile sağlanan, gençlerin aile ortamı dışında sosyalleşebilecekleri, kendilerini ifade edebilecekleri ve kişisel gelişimlerine katkıda bulunabilecekleri

etkinlikler için hareketliliği bir yöntem olarak tanımlamaktadır. Bu bağlamda, bu politika konusu, gençlerin ulusal ve uluslararası platformlarda daha faal bireyler olarak yer almalarını sağlayacak eğitim programları, kültürlerarası değişimler ve gönüllülük projelerin genişletilmesine yöneliktir.

3.2. Kurumsal arka plan

Bir politika meselesi olarak gençlik alanı, sektörler arası nitelik gösterdiği için, Türkiye’de gençlik konularıyla ilgilenen farklı kamu kurum ve kuruluşları bulunmaktadır. Türkiye’deki gençlik çalışmaları çerçevesinde, hedef kitlesi ve çalışma alanı kapsamında doğrudan gençlerle çalışan Gençlik ve Spor Bakanlığı; hedef kitlesi olan öğrenci ve öğretmenlerin, yaş ve fiziksel ve kişisel gelişim süreçleri ile birlikte düşünüldüğünde, gençler ve genç yetişkinler olarak tanımlanabileceği Milli Eğitim Bakanlığı; 2003 yılından günümüze doğrudan gençlik kuruluşlarına, gençlerle çalışan kamu kurum ve kuruluşlarına veya gençlerin daha aktif bir şekilde sosyal hayata katılmalarına imkân sunan ve gayri resmi gençlik gruplarına maddi hibe sağlayan Avrupa Birliği Bakanlığı’na bağlı Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi (Türkiye Ulusal Ajansı), ve müfredat dışı faaliyetler ve tesisleri yoluyla yükseköğrenim gören gençlere sosyal fırsatlar sunan Üniversiteler misyonları, yetki alanları, çalışmalarının doğası ve Türkiye’de gençlik çalışmaları ve gençlik çalışması pratiklerini etkileyebilecek hizmetler ve faaliyetleri sağlamaları sebebiyle daha fazla ilgiyi hak etmektedir. Gençlik konularının farklı boyutları üzerine çalışmalar yürüten bazı diğer kamu kurumları, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’dır.

2011 yılında bağımsız bir bakanlık yapısı olarak yeniden kurulan *Gençlik ve Spor Bakanlığı* “gençliğin ilgi, ihtiyaç ve sorunlarını saptamak, çözüm ortakları ile eşgüdüm ve iş birliği içinde çalışarak kişisel, sosyal ve sportif alanlarda destekleyici politikalar oluşturmak; sürekli eğitimi ve gelişimi esas alan projeler üretmek, uygulamak, desteklemek ve bu sayede toplumsal hayatın aktif üyesi, yenilikçi, özgüven sahibi, milli ve manevi değerlerin bilincinde, uluslararası temsil yeteneği olan lider gençler

yetiřtirmek¹⁴” misyonuyla görevlendirilmiştir. Buna göre Bakanlığın vizyonu da “güçlü yarımlar için; okuyan, düşünen, sorgulayan, kendini ifade edebilen, sporu, sanatı ve bilimi yaşam tarzı hline dönüştüren, gelişmelere açık, farklılıklara saygılı, yenilikçi, etik değerlere bağlı, karar süreçlerine katılan, kaynakları etkili değerlendiren, çevreye duyarlı, öz güveni yüksek, mutlu, sağlıklı ve güçlü bir gençliğin yetişmesini sağlamak”¹⁵ şeklinde geliştirilmiştir.

Bu erevede, Gençlik ve Spor Bakanlığı, gençlik çalışmaları ve Türkiye'deki gençlik çalışması uygulamaları üzerinde etkili olabilecek geniş bir görev yelpazesine sahiptir. Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü aracılığıyla Bakanlığa, gençlere hizmet verecek gençlik merkezleri ile gençlik ve izcilik kamplarının kurulmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek, bunları geliştirici ve tanıtıcı faaliyetler düzenlemek; gençlerin sosyal hayatın her alanına etkin katılımını sağlayıcı öneriler geliştirmek; yurtiçi veya yurtdişında gençlikle ilgili toplantı, kurs, seminer ve benzeri faaliyetlere katılmak, bunları düzenlemek ve desteklemek; gençlik derneklerinin tescil, vize ve transfer usulleriyle ilgilenmek; gençlik haftası faaliyetlerini düzenlemek ve gençlik alanında çalışan sivil toplum örgütleri, kamu kurumları, yerel yönetimler ve üniversitelerin ilgili birimleri ile ilişkilerin sürdürülmesini sağlamak görevleri verilmektedir.¹⁶ Ek olarak, Bakanlığın farklı genel müdürlükleri, gençlikle ilgili konularda araştırma yapmak ve uluslararası gençlik faaliyetleri düzenlemek ve bu gençlik faaliyetlerine katılmakla yükümlüdür.

Gençlik ve Spor Bakanlığı Proje ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü, Türkiye'de gençlik çalışmalarına ilişkin olarak bir takım görevlere sahiptir. Bunlar proje geliştirme, gençlik projelerine maddi destek ve olanakları kısıtlı gençlerin hareketliliği ile ilgilidir. Bu bağlamda Bakanlık, gençlerin kişisel ve sosyal gelişimini hedefleyen, karar alma ve uygulama süreçlerine ve sosyal yaşamın tüm alanlarına etkin katılımını arttıran ve yenilikçi fikirlerin gerçekleştirilmesini hedefleyen gençlik projeleri için kaynak tahsis etmekte ve bu projeleri desteklemektedir. Bu bağlamda 2015 yılında Bakanlık

¹⁴ <http://www.gsb.gov.tr/Sayfalar/100/10/strateji.aspx>

¹⁵ <http://www.gsb.gov.tr/Sayfalar/100/10/strateji.aspx>

¹⁶ Gençlik ve Spor Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında 638 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname, 8 Haziran 2011, Resmi Gazete No: 27958.

bağımlılık, bilimsel araştırma, gönüllülük, eğitim/öğretim, kültür ve sanat, sağlıklı yaşam ve spor, sosyal uyum ve diğer konular üzerine projeleri desteklemiştir.¹⁷

Son olarak, söz konusu Genel Müdürlük “Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi’nin oluşturulması hazırlıkları ve uygulanmasının izlenmesi” görevine sahiptir. Bu bağlamda, *Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi* 2012/4242 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanmış ve 27 Ocak 2013 tarihinde 28541 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı, ulusal bir müfredat kapsamında kamu ve özel eğitim sisteminin denetiminden sorumlu en temel devlet kurumudur. Türkiye’de eğitim sistemi, okulöncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarını kapsayan ve belirli yaş gruplarına sistematik ve organize müfredat yoluyla verilen “örgün eğitim” ve genel ve mesleki-teknik olmak üzere birbirini tamamlayan iki bileşenden oluşan “yaygın eğitim”¹⁸ olmak üzere iki temel bileşene¹⁹ sahiptir. Yaygın eğitim, Bakanlık tarafından “örgün eğitim sistemine hiç girmemiş ya da örgün eğitim sisteminin herhangi bir kademesinde bulunan veya bu kademedan ayrılmış ya da bitirmiş bireylere; ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda ekonomik, toplumsal ve kültürel gelişmelerini sağlayıcı nitelikte çeşitli süre ve düzeylerde hayat boyu yapılan eğitim, öğretim, üretim, rehberlik ve uygulama etkinliklerinin tümünü”²⁰ kapsayacak şekilde tanımlanmıştır. Yaygın eğitim, Bakanlıkta Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü’nün yetki alanına girmektedir ve Genel Müdürlüğün Sosyal, Kültürel Eğitim ve Etkinlikler Müdürlüğü, yaşam boyu öğrenme kültürü ve farkındalığı üzerine faaliyetler yürütmek; çocuklar, gençler ve ailelerle ilgili eğitim, öğretim ve sosyo-kültürel etkinlikler planlamak ve uygulamak; hayat boyu öğrenme temel becerilerinin edinilmesi ile ilgili kurs ve faaliyetler düzenlemek; ulusal kültürün araştırılması ve yaşatılması üzerinde çalışmak ve halk eğitim merkezleri müdürlüklerinin ve olgunlaşma enstitülerinin çalışma ve

¹⁷ Gençlik ve Spor Bakanlığı, 2015 2015 İdare Faaliyet Raporu. Şu adresten temin edilebilir: http://www.gsb.gov.tr/Public/Edit/images/GSB/201602/2015_yili_faaliyet_raporu.pdf.

¹⁸ 14.06.1973 tarihli ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nun 40. ve 41. Maddeleri, 14574 sayılı Resmi Gazete.

¹⁹ 14.06.1973 tarihli ve 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu’nun 18. Maddesi, 14574 sayılı Resmi Gazete.

²⁰ 21.5.2010 tarihli ve 27587 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan ve 21.07.2012 tarihli ve 28360 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak değişikliğe uğrayan, Eğitim Bakanlığı Yaygın Öğretim Kurumları Yönetmeliği, Madde 3(p).

usulleri ile ilgili diğler birimlerle eşgüdüm sağlamak faaliyetlerini yürütmekle yükümlüdür.²¹ Yaygın eğitim faaliyetleri, halk eğitim merkezleri aracılığıyla Bakanlığın il ve ilçe müdürlükleri tarafından uygulanmaktadır.

Türkiye Ulusal Ajansı olarak da bilinen *AB Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı*, özellikle de gençlik çalışanları, gençlik liderleri ve gençlerle ve gençlik için çalışan kamu ve sivil kuruluşların temsilcilerine AB Erasmus+ Programı çerçevesinde fon ve eğitim olanakları vasıtasıyla Türkiye’de gençlik çalışması aktörleri için doğrudan destek mekanizmalarına sahip bir başka kamu kuruluşudur. 2003 yılında 540 sayılı Devlet Planlama Teşkilatının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapılması hakkındaki 4968 sayılı kanunla kurulmuştur. Temel misyonu “Avrupa Birliği başta olmak üzere diğler ülkeler ve uluslararası kuruluşlarla, eğitim ve gençlik alanında finansal destek, öğrenme ve hareketlilik fırsatları sağlayan programların yürütülmesi ve yenilerinin hayata geçirilmesi”dir.²²

Bu bağlamda, Ulusal Ajans:

- Uluslararası boyutta daha etkin olmak,
- Öğrenmek, keşfetmek ve hedeflerini gerçekleştirmek, kişisel ve sosyal becerilerini işbirliği içerisinde geliştirmek, yeni kültürler tanırken kendi kültürünü tanıtmak, alanında bilgi ve deneyimini artırmak, farklı örnek ve iyi uygulamaları yerinde görmek ve incelemek,
- Karşılıklı etkileşime, istihdama, işbirliği ve ortaklıklara, ekonomik, sosyal ve kültürel girişimciliğe katkıda bulunmak,
- Söz konusu faaliyetlerden elde edilen bilgi ve tecrübeyi yaygınlaştırmak ve paylaşmak isteyen bireyler, kurum ve kuruluşlar için teşvik etme, tanıtmak, yaygınlaştırma, uygulama, danışmanlık, bilgilendirme, teknik yardım fonksiyonlarını yürütmektedir.

²¹ <http://hbogm.meb.gov.tr/www/sosyal-kulturel-egitimler-ve-faaliyetler-daire-baskanligi/icerik/269>.

²² <http://www.ua.gov.tr/kurumsal/misyon-ve-vizyon>

Türkiye Ulusal Ajansı'nın vizyonu Türkiye'nin bilgi toplumuna ulaşma hedefi ışığında eğitim ve gençlik alanlarında diğer ülkelerle ve uluslararası kuruluşlarla çok boyutlu bir işbirliği sağlayan kilit bir kurum olmaktadır. Bu bağlamda, Ulusal Ajans;

- Ülkedeki eğitim ve gençlik alanında uluslararası işbirliğine katılımının gerçekleştirilmesine yardımcı olan,
- Ulusal Ajans'ın eğitim ve gençlik alanlarındaki tecrübesini diğer ülkelerle de paylaşarak bu faaliyetleri AB ülkeleri dışında da gerçekleştirebilen,
- Uluslararası İşbirliği sayesinde eğitim ve öğretime, ortaklıklarla uluslararası boyut kazandıran ve dışa açılımın sağlanmasına katkıda bulunan,
- AB ve uluslararası eğitim alanlarında işbirliğinin sağlandığı, tanınan bir eğitimin oluşmasına katkıda bulunan,
- Yararlanıcılara daha etkin ve kolay bilgi akışını sağlarken kurumlarımızın çok taraflı işbirliğini gerçekleştirmelerine ve proje yönetim tecrübesine katkıda bulunan,
- Dezavantajlı kesimlere fırsat eşitliği sağlayan,
- Türkiye'nin eğitim ve kültürel alanda yurtdışında tanıtılması ve sosyo - kültürel değerlerin yaygınlaştırılmasını sağlayan,
- Bilişim teknolojileri ve yetkin insan kaynağı desteği ile operasyonel verimliliği sürekli artıran, bir kurum olma vizyonunu benimsemiştir.

Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik programlarının uygulanması yoluyla Türkiye Ulusal Ajansı, özellikle de öğrenme hareketliliği, yaygın eğitim ve kültürlerarası öğrenme sağlayan fırsatlar aracılığıyla, Türkiye'de gençlik çalışmalarının geliştirilmesi ve uygulanmalarının desteklenmesi için önemli bir aktör haline gelmiştir.

3.3. Türkiye'de gençlik çalışmalarının aktörleri

Türkiye'de gençlik çalışmaları kamu, sivil, özel ve diğer aktörler tarafından uygulanmaktadır. Kamu aktörleri hem merkezi hem de yerel yönetim kurumları tarafından kurulan çeşitli devlet birimlerini içermektedir. Sivil aktörler temel olarak sivil toplum örgütleri kategorisinde de düşünülen dernekler ve vakıflardır. Özel aktörler özel şirketler, firmalar veya işletmeleri içermektedir. Ek olarak, Türkiye'de gençlik çalışmaları aktörleri kapsamında üniversite öğrenci kulüpleri, siyasi partilerin gençlik

kolları ve uluslararası gençlik sivil toplum örgütleri gibi bazı diğer aktörler ve Ulusal Gençlik Konseyi konusu da tartışılmaktadır.

3.3.1. Kamu kuruluşları

Gençlik ve Spor Bakanlığı Gençlik Merkezleri ve Gençlik Kampları

Gençlik merkezleri, gençlerin serbest zamanlarını değerlendirmelerine yardımcı olmak; gençleri sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlere yönlendirmek; gençlerin gelişimine katkıda bulunmak; gençlere rehberlik ve danışmanlık hizmetleri sunmak ve zararlı alışkanlıklara karşı bilinçlendirme faaliyetleri düzenlemek amacıyla Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından kurulmaktadır.²³ Gençlik Merkezleri'nin vizyonu “milletine sevdalı, hür düşünebilen, milli ve manevi değerlerine bağlı, cumhuriyet ve demokrasiyi benimsemiş, donanımlı bir gençlik yetişmesine katkıda bulunmak”²⁴ olarak belirlenmiştir.

2015 yılı İdare Faaliyet Raporuna göre, Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı olarak faaliyet gösteren 215 gençlik merkezi bulunmaktadır. 14-29 yaş grubundaki bütün gençler, Gençlik Merkezleri'ne üye olabilir ve tüm etkinliklerden ücretsiz yararlanabilirler. Bakanlığın Gençlik Merkezlerinin üye sayısı 2002'de 11.614'ten, 2015'te 1.270.070'e yükselmiştir. Üyelerin %49'u kadın, %51'i erkektir.²⁵

Gençlik ve Spor Bakanlığı Gençlik Merkezleri tarafından yürütülen faaliyetleri, akademi eğitim programı (değer eğitimi, dini ilimler, sosyal bilimler, inovasyon, kişisel gelişim ve dil eğitimi atölyeleri); salon programları (güncel okumalar ve yazar buluşmaları, kariyer eğitimleri, tecrübe konuşmaları); ve sosyal, kültürel ve sportif faaliyetler (kulüp faaliyetleri) olarak kategorize edilmektedir. Gençlik ve Spor Bakanlığı, gönüllülük eğitimi, liderlik ve gençlik liderliği, değerler eğitimi, adabı muaşeret, ergen psikolojisi, sosyal medya ve internet ve yeni Türkiye vizyonu ve birlikte yaşama kültürü gibi konularda gençlik liderleri için liderlik eğitimleri sunmaktadır. Ayrıca Avrupa Konseyi de Gençlik Merkezlerindeki gençlik liderlerine gençlik çalışmaları konusunda eğitimler vermektedir.

²³ Gençlik ve Spor Bakanlığı, 2015 İdare Faaliyet Raporu. Şu adresten temin edilebilir: http://www.gsb.gov.tr/Public/Edit/images/GSB/201602/2015_yili_faaliyet_raporu.pdf.

²⁴ <http://genclikmerkezi.gsb.gov.tr/site/vizyon.aspx>

²⁵ Gençlik ve Spor Bakanlığı, İdare Faaliyet Raporu, 2015, s. 43-44. Şu adresten temin edilebilir: http://www.gsb.gov.tr/Public/Edit/images/GSB/201602/2015_yili_faaliyet_raporu.pdf.

Gençlik ve Spor Bakanlığı ayrıca, “gelişim görevlerini tanımlayan ve ayrıca sosyal, sportif, kültürel ve kişisel ihtiyaçlara cevap veren, genç odaklı, modern Gençlik Kampları oluşturmaya ve sayılarını ülke genelinde yaygınlaştırmaya”²⁶ çalışmaktadır.

Gençlik kamplarının vizyonu demokratik değerleri ulusal ve ahlaki değerlerle birlikte kavrayan, kendine güveni yüksek, sağlıklı nesiller yolunda en etkili ve aktif kurumlardan biri olmaktır.²⁷ 2015 yılı itibariyle, gençlerin serbest zamanlarını çeşitli sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlerle geçirmelerini sağlamak amacıyla kurulan 12 deniz ve 15 doğa kampı düzenlenmiş ve kamplara toplam 56.000 genç katılmıştır.²⁸ Ayrıca, Gençlik ve Spor Bakanlığı, uluslararası gençlik kampları düzenlemekte ve gençlerin bu kamplara katılımını sağlamaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı Halk Eğitim Merkezleri

Milli Eğitim Temel Kanunu’nda “örgün eğitim yanında veya dışında düzenlenen eğitim faaliyetlerinin tümünü” kapsayacak şekilde tanımlanan ve “genel ve mesleki – teknik” olmak üzere iki temel bölümden oluşan yaygın eğitim²⁹ konusunda Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde çalışmakta olan eğitim kurumları bulunmaktadır. Bu kurumların görevleri “Milli Eğitim Bakanlığı Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği”³⁰ ile belirlenmekte ve faaliyetleri “örgün eğitim sistemine hiç girmemiş yahut herhangi bir kademesinde bulunan veya bu kademedен çıkmış”³¹ bütün vatandaşları kapsamaktadır. Bu kurumlardan bir tanesi de Milli Eğitim Bakanlığı’nın Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü’ne bağlı çalışan Halk Eğitim Merkezleridir.

Sadece gençleri değil, aynı zamanda çocukları, yaşlıları ve aileleri de hedef almasına ve Avrupa gençlik çalışmaları kapsamında tanımlanan yaygın öğrenme yaklaşımından

²⁶ <http://genclikkamplari.gsb.gov.tr/Modul/MisyonVizyon.aspx>

²⁷ <http://genclikkamplari.gsb.gov.tr/Modul/MisyonVizyon.aspx>

²⁸ Gençlik ve Spor Bakanlığı, İdare Faaliyet Raporu, 2015. Şu adresten temin edilebilir: http://www.gsb.gov.tr/Public/Edit/images/GSB/201602/2015_yili_faaliyet_raporu.pdf

²⁹ 24.06.1973 tarihli ve 14574 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde 18 ve Madde 41.

³⁰ 21.5.2010 tarihli ve 27587 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan ve 21.07.2012 tarihli ve 28360 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak değişikliğe uğrayan, Milli Eğitim Bakanlığı Yaygın Öğretim Kurumları Yönetmeliği.

³¹ 24.06.1973 tarihli ve 14574 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde 40.

farklı bir karakter göstermesine rağmen, Halk Eğitim Merkezleri'nin bazı görevleri Türkiye'de gençlik çalışmaları kapsamında katkıda bulunma potansiyeline sahiptir. Örneğin hedef kitlesine “toplulara yaşama, dayanışma, yardımlaşma, birlikte çalışma ve örgütlenme anlayış ve alışkanlıkları kazandırmak” Halk Eğitim Merkezlerinin görevleri arasındadır.³² Ayrıca hayat boyu öğrenme anlayışına yapılan vurguyu da yansıtan bir biçimde, “Hayat boyu öğrenme anlayışıyla bireylerin; bilimsel, girişimci, teknolojik, iktisadi, sosyal, kültürel gelişmelerini ve serbest zamanlarını en iyi şekilde değerlendirme ve kullanma alışkanlıkları kazandırmak, yeteneklerini geliştirme imkânını sağlamak” da bu kurumların vermiş olduğu yaygın eğitim faaliyetlerinin amaçları arasında sayılmaktadır.³³

Belediyeler

Belediyeler, gençlikle ilgili politikaların uygulanmasında ve yerel düzeyde gençlerin katılımını artırmada rol oynamaktadır. Bu bağlamda, belediyeler gençlik çalışmalarının kamusal aktörlerinden biridir. Yerel yönetimler, kamu kurumlarının meslek örgütleri, sendika, noter, üniversite, ilgili sivil toplum örgütleri, siyasi partiler, kamu kurumları ve mahalle muhtarları ile diğer ilgili kişilerin temsilcilerinden oluşan “Kent Konseyleri”ni kurmakla yükümlüdürler.³⁴ Kent Konseyleri Yönetmeliği³⁵, belediyelerin yerel gençlik çalışmalarının gelişimini desteklemek için çalışma grupları olarak Gençlik Meclisleri ve Kadın Meclisleri kurulmasını garanti altına almaktadır. Buna ek olarak, farklı belediyeler gençlere faaliyet ve fırsatlar sağlamak için girişimlerde bulunmaktadır: Belediyeler gençlik merkezleri açmakta; danışmanlık hizmetleri sunmakta; gençlik kampları, gezileri, spor turnuvaları başlatmakta; ve eğitim seminerleri ve uluslararası gençlik kampları düzenlenmektedir (Certel, 2007: 22).

³² 24.06.1973 tarihli ve 14574 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde 40.

³³ 21.5.2010 tarihli ve 27587 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ve 21.07.2012 tarihli ve 28360 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak değişikliğe uğrayan, Milli Eğitim Bakanlığı Yaygın Öğretim Kurumları Yönetmeliği. Madde 4g.

³⁴ 2005 yılında kabul edilen 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 76. Maddesi.

³⁵ 8 Ekim 2006'da İçişleri Bakanlığı tarafından Kabul edilmiş ve 26313 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.

Diğer kamu kurumları

Gençlikle ilgili uygulamaları ile tanımlanabilen bir dizi kamu kurumu daha vardır. Çeşitli bakanlıklar ve il müdürlükleri, valiliklere bağlı Avrupa Birliği birimleri, kamu ve özel üniversitelerin uluslararası proje ofisleri gençlik çalışmaları kapsamında değerlendirilebilecek faaliyetler düzenlemekte ve projeler geliştirmektedir. Örneğin, çalışma alanının bir parçası olarak Türkiye’de Kalkınma Bakanlığı’na bağlı Bölge Kalkınma İdareleri yerel gençlere fırsatlar ve ortamlar sağlamak için “gençlerin kendilerini aktif vatandaşlar olarak geliştirebilecekleri ve gençleri kişisel, sosyal ve eğitsel gelişimlerinde destekleyen” “gençlik evleri” kurabilmektedir.³⁶ Bu gençlik evlerinin faaliyetleri kapasite geliştirme, sosyal ve kültürel gelişim, istihdam ve sosyal duyarlılık gibi konulara odaklanmaktadır. Örneğin Güneydoğu Anadolu Projesi kapsamında uygulanan GAP Gençlik Kültür Evleri Projesi Mayıs 2001-Aralık 2015 döneminde toplam 255.211 gence ulaşmıştır.³⁷

3.3.2. Sivil aktörler

Sivil toplum kuruluşları (STK) ya da sivil toplum örgütleri (STÖ) dernekler ve vakıflar olmak üzere başlıca iki sivil aktör kategorisi olarak değerlendirilebilir.

Dernekler “kazanç paylaşma dışında, kanunlarla yasaklanmamış belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere, en az yedi gerçek veya tüzel kişinin, bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmek suretiyle oluşturdukları tüzel kişiliğe sahip kişi toplulukları”dır.³⁸ Fiil ehliyetine sahip gerçek veya tüzel kişiler, önceden izin almaksızın dernek kurma hakkına sahiptir³⁹, başka bir deyişle Türkiye’de 18 yaşın üzerindeki kişiler dernek kurabilir ve derneklere üye olabilirler.

Kasım 2015 itibariyle Türkiye’de 109.553 aktif dernek bulunmaktadır.⁴⁰ Türkiye’de neredeyse 11 milyon vatandaş dernek üyesidir ve bu derneklerdeki üyelerin %20’si kadın ve %80’i erkek olarak verilmiştir. İstatistikler, toplam nüfusun %85,79’unun

³⁶ <http://www.gap.gov.tr/en/gap-youth-houses-page-18.html>

³⁷ <http://www.gapgenclikevleri.org/wp-content/uploads/2016/05/2015-FR.pdf>

³⁸ 23 Kasım 2004 tarihinde kabul edilen 5253 sayılı Dernekler Kanunu’nun 2. Maddesi.

³⁹ 23 Kasım 2004 tarihinde kabul edilen 5253 sayılı Dernekler Kanunu’nun 2. Maddesi.

⁴⁰ <https://www.dernekler.gov.tr/tr/Anasayfalinkler/faal-fesih-dernekler.aspx>

herhangi bir dernek üyeliği olmadığını göstermektedir.⁴¹ Buna ek olarak, yabancı sivil toplum örgütleri de Türkiye’de temsilcilikler kurabilirler ancak herhangi bir üye kaydı yapamazlar veya genel kurul, yönetim kurulu veya denetim kurulu gibi herhangi bir organa sahip olamazlar.⁴² Türkiye’de faaliyetine izin verilen yabancı sivil toplum kuruluşlarının sayısı 140’dır.⁴³

Derneklerin çalışma alanlarına bakıldığında, rakamlar, mesleki ve dayanışma derneklerinin (33.668) öncülük ettiğini göstermektedir. Ardından spor ve sporla ilgili dernekler (21.039); dini hizmetler için çalışanlar (21.039), insani yardım dernekleri (6.253), eğitim ve araştırma dernekleri (6.127), kültür, sanat ve turizm dernekleri (5.637), bireysel öğreti ve toplumsal kalkınma dernekleri (2.555), sağlık alanında çalışan dernekler (2.478), çevre, doğal hayat ve hayvanları koruma dernekleri (2.278), toplumsal değerleri yaşatma dernekleri (1.984), imar, şehircilik ve kalkındırma dernekleri (1.735), hak ve savunuculuk dernekleri (1.621), engelli dernekleri (1.410), kamu kurumlarını ve personelini destekleyen dernekler (1.249), düşünce temelli dernekler (1.185), gıda, tarım ve hayvancılık alanlarında faaliyet gösteren dernekler(675), uluslararası teşekküller ve işbirliği dernekleri (666), dış Türkler ile dayanışma dernekleri (617), yaşlı ve çocuklara yönelik dernekler (336), şehit yakını ve gazi dernekleri (327) ve çocuk dernekleri (16) gelmektedir.⁴⁴ Geçmiş bir araştırma, 2008 yılında 3.500 derneğin adlarına “gençlik” kelimesini eklediğini göstermektedir (Baykuş, 2008: 53). Gençlik alanında çalışmayı amaçlayan derneklerin tüzüklerinde bunu belirtmeleri gerekmektedir (Certel, 2007: 12).

Dernekler Dairesi Başkanlığı, dernek personelini çalışma saatlerine göre üç gruba ayırmaktadır: tam zamanlı çalışanlar, yarı zamanlı çalışanlar ve proje temelli çalışanlar. Bu bağlamda, derneklerde çalışan toplam personel sayısı 48.731 olup, bu üç kategoriye

⁴¹ <https://www.dernekler.gov.tr/tr/AnasayfaLinkler/dernek-uye-sayilarinin-turkiye-nufusu.aspx>

⁴²

https://www.dernekler.gov.tr/media/templates/dernekler/images/Yabanci_STKlar_icin_Basvuru_Rehberi.pdf

⁴³ https://www.dernekler.gov.tr/media/templates/dernekler/images/folder/izin_verilen_listesi_tr.xls

⁴⁴ <https://www.dernekler.gov.tr/tr/AnasayfaLinkler/derneklerin-faaliyet-alanina-gore.aspx>

sırasıyla 36.235, 3.655 ve 8.841 olarak dağılmaktadır.⁴⁵ Maaşlı personelin sayıları gönüllülerle karşılaştırıldığında, sayı 34.632'e 14.099 olarak ortaya çıkmaktadır.⁴⁶

Vakıflar “gerçek veya tüzel kişilerin yeterli mal ve hakları belirli ve sürekli bir amaca özgülemeleriyle oluşan tüzel kişiliğe sahip mal toplulukları”dır.⁴⁷ Bir vakfın iki önemli bileşeni, varlıkları ve bu varlıkları tahsis etmek için bir sebebin olmasıdır. Vakıflar, Başbakanlık altındaki Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün yetkisi altında çalışırlar. Türkiye’de beş çeşit vakıf bulunmaktadır⁴⁸: mazbut vakıflar, mülhak ve yeni vakıflar, cemaat vakıfları ve esnaf vakıfları. Mazbut vakıflar, 5737 sayılı kanun uyarınca Genel Müdürlükçe yönetilecek ve temsil edilecek vakıflar ile mülga 743 sayılı Türk Medeni Kanununun yürürlük tarihinden önce kurulmuş ve 2762 sayılı Vakıflar Kanunu gereğince Vakıflar Genel Müdürlüğünce yönetilen vakıflar; mülhak vakıflar, mülga 743 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun yürürlüğe girdiği tarihten önce kurulan vakıflar; Gayrimüslim Cemaat Vakıfları, Türkiye’deki gayri-Müslim cemaatlere mensup, üyeleri Türkiye Cumhuriyeti'nin vatandaşı olan ve 2762 sayılı Vakıflar Kanunu uyarınca yasal bir tüzel statüye sahip olan vakıflar; Esnaf Vakıfları, 2762 sayılı Vakıflar Kanununun yürürlüğünden önce kurulmuş ve esnafın seçtiği yönetim kurulu tarafından yönetilen vakıflar; ve Yeni Vakıflar, mülga 743 sayılı Türk Medeni Kanunu altında kurulan ve 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu'na göre çalışmakta olan vakıflardır.⁴⁹

Tablo 1: Türkiye'deki vakıflar hakkındaki genel istatistikler (2015)⁵⁰

2015	Mülhak Vakıflar	Gayrimüslim Cemaat Vakıfları	Yeni Vakıflar
Sayı	265	167	5013
Gerçek kişi üyelik	-	3750	1.138.319
Tüzel kişi üyelik	-	40	31.323
Ücretli çalışan personel sayısı	70	1670	17.022
Ücretli çalıştıran vakıf sayısı	24	92	1909
Gönüllü çalışan personel sayısı	4	317	1.021.681
Gönüllü personel çalıştıran vakıf sayısı	3	22	589

⁴⁵ <https://www.dernekler.gov.tr/tr/AnasayfaLinkler/calisan-sayisi.aspx>

⁴⁶ <https://www.dernekler.gov.tr/tr/AnasayfaLinkler/calisan-sayisi.aspx>

⁴⁷ 1 Ocak 2002’de yürürlüğe giren 4721 sayılı Medeni Kanun, Madde 101.

⁴⁸ 27 Şubat 2008 tarihinde 26800 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 5737 Sayılı Vakıflar Kanunu’nun 2. maddesi.

⁴⁹ 27 Şubat 2008 tarihinde 26800 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 5737 Sayılı Vakıflar Kanunu’nun 3. maddesi.

⁵⁰ Bu tablodaki veriler Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından derlenen vakıf istatistiklerinden derlenmiştir. <http://www.vgm.gov.tr/>.

Temmuz 2016 itibariyle yurtdışında kurulmuş ancak Türkiye’de şubesi bulunan 21 vakıf bulunmaktadır. Yeni vakıflar, sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları, çevre koruma vakıfları veya çok amaçlı vakıflar şeklinde kurulabilir. Sandık vakıfları, personeline yardımcı olmak amacıyla kurulan vakıflar, kamu vakıfları, vakıf üniversiteleri, vergi muafiyetine sahip vakıflar ve kâr amaçlı kuruluşlar da yeni vakıflar kategorisinde değerlendirilmektedir.⁵¹

Yeni vakıflar tarafından gerçekleştirilen faaliyetler eğitim, sosyal yardım, sağlık, sosyal hizmet, sosyo-kültürel ve tarih, mesleki eğitim, sanat, bilim ve teknoloji, çevre, kalkınma, tarım ve hayvancılık, spor, hukuk/insan hakları/demokrasi ve personel yardımları gibi bazı sektörlerle ayrılmıştır. 2015 yılında Yeni Vakıfların toplam faaliyet sayısı 14.257’dir.

Tablo 2: Yeni Vakıfların 2015 yılı içerisinde gerçekleştirdikleri faaliyetlerin sektörel dağılımı⁵²

Sektör Adı*	Vakıf Sayısı
Eğitim	3.783
Sosyal yardım	2.754
Sağlık	1.681
Sosyal hizmet	1.463
Sosyo-kültürel, tarih	912
Diğer	721
Mesleki eğitim	480
Sanat	423
Bilim-teknoloji	374
Çevre	374
Kalkınma	306
Tarım hayvancılık	265
Spor	250
Hukuk, insan hakları, demokrasi	249
Personele yardım	222
(*) Yeni vakıflar, vakıf senetlerinde belirtilen amaçları doğrultusunda yıl içinde birden fazla sektörde faaliyet gösterebilmektedir. Tablo bu şekilde değerlendirilmelidir.	

Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yapılan sektörel gruplama, doğrudan gençler için ve gençlerle birlikte çalışan vakıfların kapsamı hakkında net bir fikir vermemektedir. Ancak 2006 yılında yapılan bir araştırma, gençleri hedef alan ya da adlarına “gençlik”

⁵¹ <http://www.vgm.gov.tr/db/dosyalar/webicerik195.pdf>.

⁵² Tablo Vakıflar Genel Müdürlüğü’nün websayfasından alınmıştır. <http://www.vgm.gov.tr/db/dosyalar/webicerik199.pdf>.

sözcüğü geçen 28 vakıf olduğunu belirtmektedir (Certel, 2007: 12). Bazı vakıflar vakıf amaçları doğrultusunda gençlerin gençlerle aktif olarak çalıştıkları gençlik birimleri kurmaktadır (Baykuş, 2008: 53). Kendine ait tesis ve işletmelere sahip bulunduğu vakıfların dağılımı, 2015 yılında vakıflar tarafından kurulan 16 yatılı çocuk evi ve gençlik merkezinin yanı sıra 125 eğitim ve kurs imkânı bulunduğunu göstermektedir.⁵³

3.3.3. Özel aktörler

Özel aktörler de gençlik çalışmaları ve gençlik çalışması faaliyetlerinde yer alabilmektedir. Örneğin, Türkiye’de uluslararası gençlik kampları gibi kâr amaçlı faaliyet gösteren bazı özel şirketler bulunmaktadır, ancak bu şirketler aynı zamanda STK’lara benzer biçimde kâr amacı gütmeyen de faaliyetlerde bulunabilmektedirler. Bazı özel şirketler sosyal sorumluluk programları ve projeleri bağlamında gençlik faaliyetleri geliştirmektedirler. Özel şirketler, gençler, gençlik kuruluşları veya sivil toplum örgütleri tarafından düzenlenen faaliyetler için potansiyel sponsorlar olarak görülmektedir.

3.3.4. Diğer aktörler

Ayrıca, ait oldukları yapılara göre farklı statülerdeki bazı diğer aktörleri de tanımlamak mümkündür. Bunlar, üniversite/öğrenci kulüpleri, siyasi partilerin gençlik kolları ve uluslararası gençlik sivil toplum kuruluşlarının şubeleri olarak listelenebilir.

Üniversite öğrenci kulüpleri, ilgili kamu veya vakıf (özel) üniversiteleri çerçevesinde, bu üniversitelerin yönetmeliklerine tabi olmak kaydıyla, üniversiteler kapsamında kurulan öğrenci/gençlik yapılarıdır. Bu durum, üniversite öğrenci kulüplerinin kurulması, yapılandırılması ve işleyiş kuralları ve düzenlemelerinin farklı üniversitelerde farklılık gösterebileceği anlamına gelmektedir. Üniversite öğrenci kulüplerine üyelik ve bu kulüplerin kuruluşu yalnızca bu üniversitelerin öğrencileri ile sınırlıdır. Bu kulüpler kaynaklarını genellikle üniversitenin kaynakları, sponsorluk ya da uluslararası fonlardan sağlamaktadırlar (Sütlü, 2007: 133). Bu kulüplerin tüzel kişilikleri yoktur, ancak kendi tüzükleri vardır. Üniversite öğrenci kulüpleri, üniversite

⁵³ <http://www.vgm.gov.tr/db/dosyalar/webicerik276.pdf>

gençleri için çok çeşitli bir yelpazede bilimsel, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetler düzenlemektedir.

Siyasi partilerin gençlik kolları, faaliyet göstermesi ve örgütlenmesi açısından, bir siyasi partinin sponsorluğunda kurulmaktadır. Çoğu zaman belirli siyasi düşünce ve ideolojileri temsil eder (Sütlü, 2007: 133).

Türkiye’de uluslararası gençlik sivil toplum kuruluşlarının şubeleri de mevcuttur. Genellikle bir dernek veya öğrenci kulübü statüsünde örgütlenmektedirler.

Gençlik çalışmasının diğer aktörlerinin bir diğer kategorisi, “gençlik çalışmalarında faal olan ancak bir gençlik kuruluşu kapsamında olmayan en az dört genç”⁵⁴ olarak tanımlanan gayri resmi/bağımsız genç gruplarıdır. Erasmus+ Programı gibi belirli fon kaynakları kapsamında, bu gayri resmi/bağımsız gruplar belirli kriterlere uygun olarak gençlik çalışması faaliyetlerini geliştirebilmekte ve bu faaliyetler için kaynak alma hakkına sahip olmaktadır.

3.3.5. Türkiye Ulusal Gençlik Konseyi

Ulusal Gençlik Konseyi ulusal düzeyde gençlik örgütleri ve gençlerin temsilci kuruluşuna verilen isimdir. Gençlik ve Spor Bakanlığı Faaliyet Raporu’nda (2015) belirtildiği gibi, gelişmiş ülkelerin çoğunda Ulusal Gençlik Konseyleri, bir yandan gençlik kuruluşlarını, bir yandan da gençleri temsil edecek şekilde gençlik örgütlerini bir araya getirmektedir.⁵⁵ Genellikle gençler tarafından yönetilen bir Ulusal Gençlik Konseyi, yerel, ulusal, Avrupa ve uluslararası gibi farklı karar alma düzeylerinde gençlerin görüşlerini iletmek ve bunlar için lobi yapmak ve gençlerin sosyal ve politik hayata katılımını arttırmak için çalışan önemli bir temsil mekanizmasıdır. Bu bağlamda, Ulusal Gençlik Konseyleri pek çok ülkede gençlik çalışmalarının ve gençlik çalışması uygulamalarının vazgeçilmez bir parçasıdır.

⁵⁴ Erasmus + Program Rehberi, Sürüm 1 (2017): 20/10/2016, s. 22.

⁵⁵ Gençlik ve Spor Bakanlığı, 2015 İdare Faaliyet Raporu. Şu adresten temin edilebilir: http://www.gsb.gov.tr/Public/Edit/images/GSB/201602/2015_yili_faaliyet_raporu.pdf.

Bir Ulusal Gençlik Merkezi'nin kurulması ihtiyacı 1990'lerden beri çeşitli aktörler tarafından dile getirilmiş olmasına rağmen, hâlihazırda Türkiye'de bir Ulusal Gençlik Konseyi mevcut değildir. Özellikle 2002 yılından itibaren, farklı gençlik kuruluşları Ulusal Gençlik Konseyi'ne benzeyen bir yapı kurmak için çeşitli girişimlerde bulunmuştur (Göksel, 2009: 28), ancak o tarihlerdeki mevcut hukuki çerçeve ve yeterli altyapı eksikliği bunu imkânsız kılmıştır (Certel, 2007: 25). Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın kurulmasıyla birlikte, Türkiye'de bir Ulusal Gençlik Konseyi'nin kurulması konusu politika gündemine girmiştir. Böyle bir ihtiyaç, Bakanlık tarafından “ülke genelinde faaliyetlerini sürdüren gençlik organizasyonlarını ve gençliği ulusal ve uluslararası düzeyde temsil edecek, aralarında eş güdümü sağlayacak bir çatı kuruluşu ihtiyaç duyulduğu aşikârdır”⁵⁶ şeklinde belirtilmiştir. Aynı belgede, bu bağlamdaki yönetmeliğin kabul edilmesinin ardından, Gençlik Konseyi'nin faaliyetlerine başlayacağı da belirtilmektedir. Gençlik ve Spor Bakanlığı, kurulması planlanan Gençlik Konseyi'nin bir genel kurul ve sivil toplum kuruluşu temsilcilerinden oluşan bir danışma kuruluna sahip olmasını planlanmakta ve Gençlik Konseyi başkanının genel kurul tarafından seçilmesini öngörmektedir. Yönetim kurulu açısından, dokuz üyenin sadece bir tanesinin Bakanlık temsilcisi olması öngörülmektedir.⁵⁷

3.4. Türkiye'de gençlik çalışması uygulamaları

Türkiye'de gençlik çalışmasının niteliğini tanımlayan ve belirleyen şey, gençlik çalışmaları pratiğinde gençlik çalışmaları aktörlerinin sahip oldukları fırsatlar ve yaşadıkları zorluklardır.

Türkiye'de gençlik çalışmaları aktörlerinin yer aldığı yapılar açısından, özellikle de 2011 yılındaki merkezi yönetim sisteminin yeniden yapılandırılmasından sonra, kamu kuruluşlarının sayılarının ve bu kurumlara tahsis edilen maddi kaynakların arttığını gözlemek mümkündür. Çeşitli bakanlıklar ve bunların taşra birimleri yalnızca gençlerin kişisel gelişimine yönelik faaliyetleri yoluyla gençlere fırsatlar sunmakla kalmamakta, aynı zamanda sivil toplum örgütleri ve ilgili kurumlar gibi diğer aktörlerle de işbirliği yapmak için çerçeveler geliştirmektedir.

⁵⁶ Gençlik ve Spor Bakanlığı, 2015 İdare Faaliyet Raporu. Şu adresten temin edilebilir: http://www.gsb.gov.tr/Public/Edit/images/GSB/201602/2015_yili_faaliyet_raporu.pdf.

⁵⁷ Gençlik ve Spor Bakanlığı, 2015 İdare Faaliyet Raporu. Şu adresten temin edilebilir: http://www.gsb.gov.tr/Public/Edit/images/GSB/201602/2015_yili_faaliyet_raporu.pdf.

Öte yandan sivil toplum örgütleri, idari ve kurumsal sürdürülebilirlikleri açısından ikiye ayrılabilirler. Alan çalışmasına dayanan bir araştırma, bir taraftan üyeleri ve gönüllüleri arasında yüksek düzeyde işbirliğine sahip ve karar alma sürecinde açık ve şeffaf olan “iyi yapılandırılmış STK”lar bulunmaktayken, öte yandan “kâğıt üzerinde tüzel kişi” olan fakat faaliyetlerini sınırlı sayıda kişi ve tesisle sürdüren STK’ların olduğunu belirtmektedir (Sütlü, 2007: 142). Bu bağlamda, sivil toplum kuruluşlarının kurumsallaşması ve kırılğan nitelikleri konusunda endişeler bulunmaktadır. Bir önceki bölümde sunulan sivil toplum örgütleriyle ilgili istatistikler, derneklerin ve Türkiye’de derneklerin ve vakıfların insan kaynakları kapasitelerinin çok sınırlı olduğunu göstermektedir. Örneğin, Türkiye’deki derneklerin neredeyse üçte ikisinin herhangi bir personel çalıştırmadığını gözlemek mümkündür. Buna ek olarak, derneklerin mali kaynaklarının sınırlı olduğunu gösteren ve kurumsallaşma kapasitelerini sınırlayan önemli bir faktör olarak ortaya çıkan şekilde dernek için ücretsiz çalışma ortak bir eğilimdir. Dernekler tarafından uygulanan projelerin, derneklerin insan kaynağı kapasitelerini artırmak için önemli bir finansal kaynak oluşturduğunu gözlemek de mümkündür.

Türkiye’de gençlik çalışma uygulamalarının içeriği açısından, sınırlı sayıda çalışma ve araştırma bulunmaktadır. Mevcut literatür çoğunlukla gençlere yaklaşımlar (Neyzi, 2001; Neyzi, 2011, Lüküslü, 2008; Lüküslü, 2015), gönüllülük (Tarih Vakfı, 2002), sivil toplum ve sivil toplum örgütleri (Nemutlu, 2008; Erol, 2008; Yentürk et al., 2006; Sütlü, 2007) ya da vatandaşlık (Bee ve Kaya, 2016) konuları üzerinde durmaktadır.

Ancak, Türkiye’de gençlik çalışanlarının algıları, gençlik çalışması motivasyonları, gençlik çalışmasının hedefleri, gençlik çalışması pratiklerinin tematik öncelikleri, gençlik çalışması uygulamalarında örgütsel ve kurumsal destek, gençlik çalışanları ve gençlik liderlerinin gençlik çalışması yeterlilikleri veya gençlik çalışması uygulamalarında kullanılan yöntemler gibi Türkiye’de gençlik çalışmalarının mevcut özellikleri ve içeriği, nitel ve nicel yöntemlerle ayrıntılı olarak incelenmemiş veya araştırılmamıştır. Türkiye’de yürütülen RAY araştırmasının bulguları, bu açıdan değerli bir katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

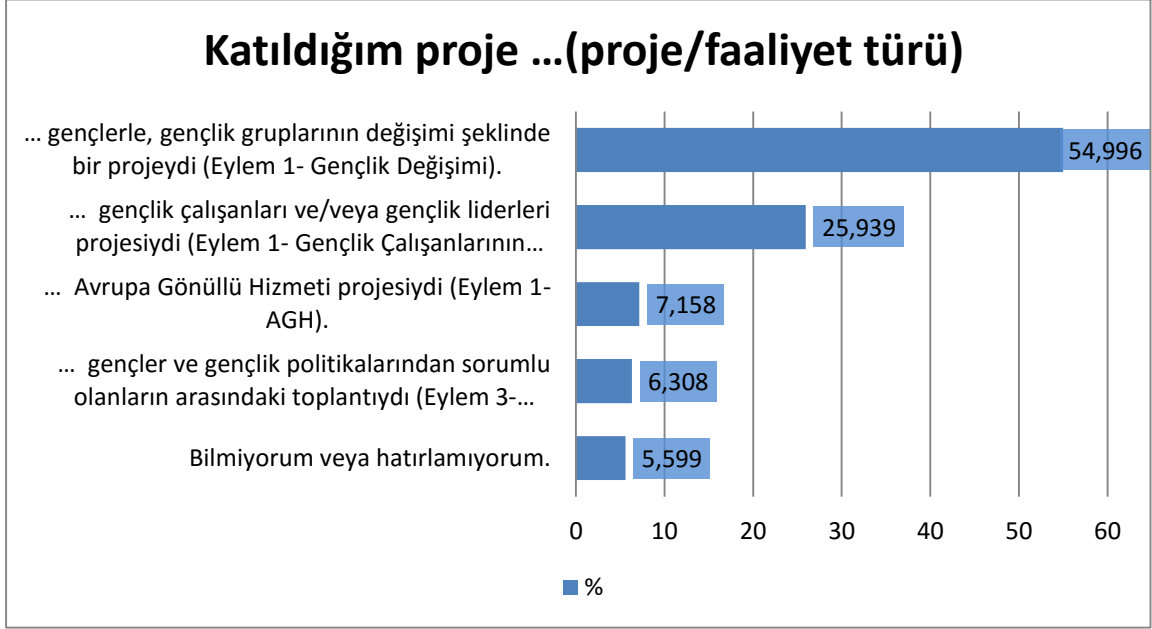
4. RAY-MON Ülke Araştırması: Türkiye

RAY-MON araştırması kapsamında Ekim/Kasım 2015 ve Mayıs 2016 tarihlerinde iki adet çevrimiçi internet anket formu uygulanmıştır. Anket formu, faaliyet bitiş tarihi 2015 olan Gençlik Programı projelerine katılan **1411 katılımcı** tarafından doldurulmuştur(Toplamda Ana Eylem 1, Ana Eylem 3 ve TCA kapsamında 7394 proje katılımcısı, 928 Ana Eylem 1 proje lideri bulunmaktadır).⁵⁸ İlk anket uygulaması (PP: EKİM/KASIM 2015), 1 Ocak ve 31 Temmuz 2015 tarihleri arasında biten projelerin katılımcılarını dahil edecek şekilde planlanmıştır. İkinci anket uygulaması (MAYIS 2016) 1 Temmuz ve 31 Aralık 2015 tarihleri arasında biten projelerin katılımcılarını dahil edecek şekilde planlanmıştır.

Bu örneklem, projeye katıldıklarında Türkiye’de ikamet eden bireylerden oluşmaktadır ve Türkiye’nin ev sahipliği yaptığı projelere katılan ama proje uygulandığı zaman başka bir ülkede ikamet eden bireyleri hariç tutmaktadır.. Bu nedenle örneklemin gösterdiği gibi bu Ulusal Raporda ortaya konan bulgular ve analizler, Gençlik Programının Türkiye’deki gençler üzerindeki etkisini incelemektedir. Faaliyet ve eylem türüne göre örneklemin yüzde dağılımı Grafik 1’de görülebilir.

⁵⁸ Bu sayılar; anket formlarına verilen kayıp, hatalı ve tartışmalı cevaplar temizlendikten ve veriler düzenlendikten sonra analizde bir araya getirilen ve kullanılan sayılardır.

GRAFİK 1. Katılımcılara Göre Proje Türü

Grafik 1’de görüldüğü gibi, %55 oranı ile anket katılımcılarının yarısından fazlası gençlik gruplarının değişimi (Ana Eylem 1 – Gençlik Değişimi) projesine katılmışlardır. İkinci en büyük grup, anket katılımcılarının %26’sı ile gençlik çalışanları ve/veya gençlik liderleri (Ana Eylem 1 – Gençlik Çalışanları Hareketliliği ya da bir TCA etkinliği) için/ile yapılan proje katılımcılarıdır. Avrupa Gönüllü Hizmeti projesinin (Ana Eylem 1 – AGH) ve Gençler ile Karar Alıcılar Arasında Gençlik Alanında Toplantılar (Ana Eylem 3 – ‘Politika Reformlarına Destek’) katılımcıları, sırasıyla %7 ve %6 oranları ile anket katılımcıları arasında çok daha azdır. Ancak, 1411 anket katılımcısı ile örneklem oldukça büyük olduğundan en küçük gruplar bile 101 ile 89 katılımcıya denk gelmektedir; bu nedenle bu gruplar analizde dikkate alınmaktadır.

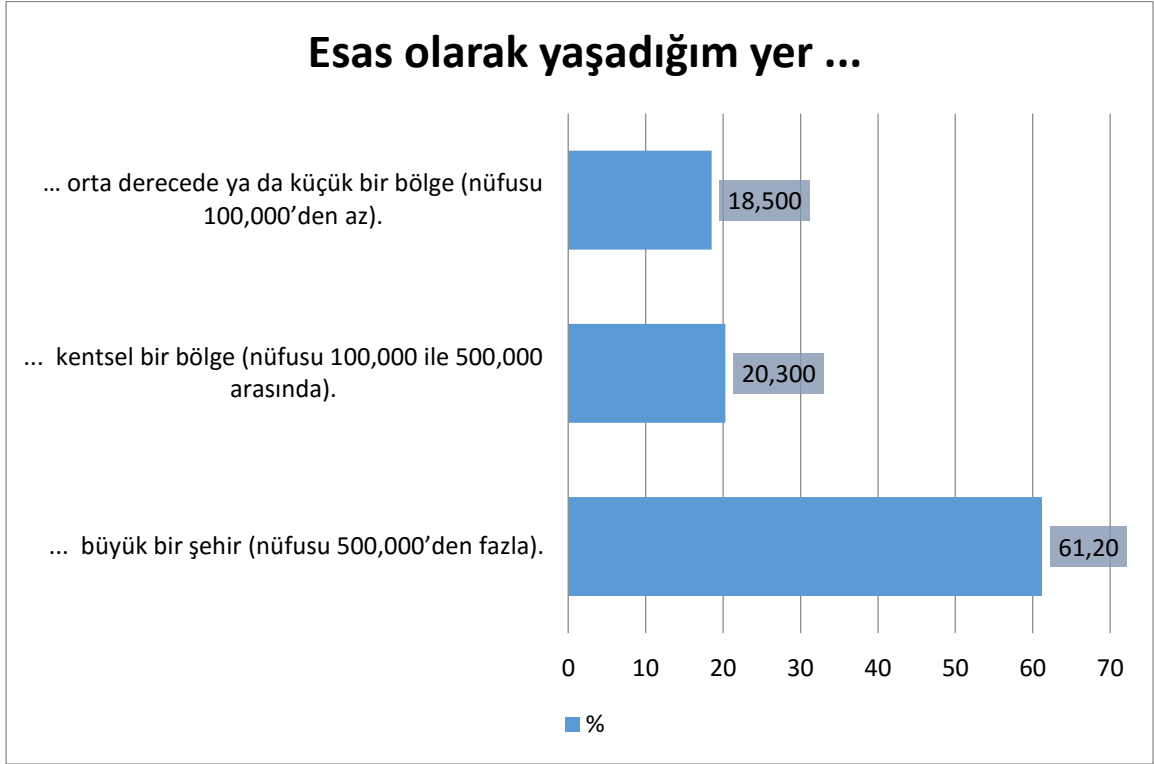
Anket katılımcılarının cinsiyet dağılımı oldukça dengelidir. Anket katılımcılarının %53’ü erkek, kalan %47 kadındır (Grafik 2).

GRAFİK 2. Anket Katılımcılarının Cinsiyet Dağılımı

RAY anketi katılımcılarının çoğunluğu, nüfusu 500.000'den fazla olan şehirlerde yaşarken (%61), nüfusu 100.000-500.000 olan kentsel bölgelerden ve nüfusu 100.000'den az olan bölgelerden gelen katılımcıların yüzdesi (sırasıyla %20 ve %19 ile) birbirine epey yakındır (Grafik 3).

GRAFİK 3. Anket Katılımcılarının İkameti

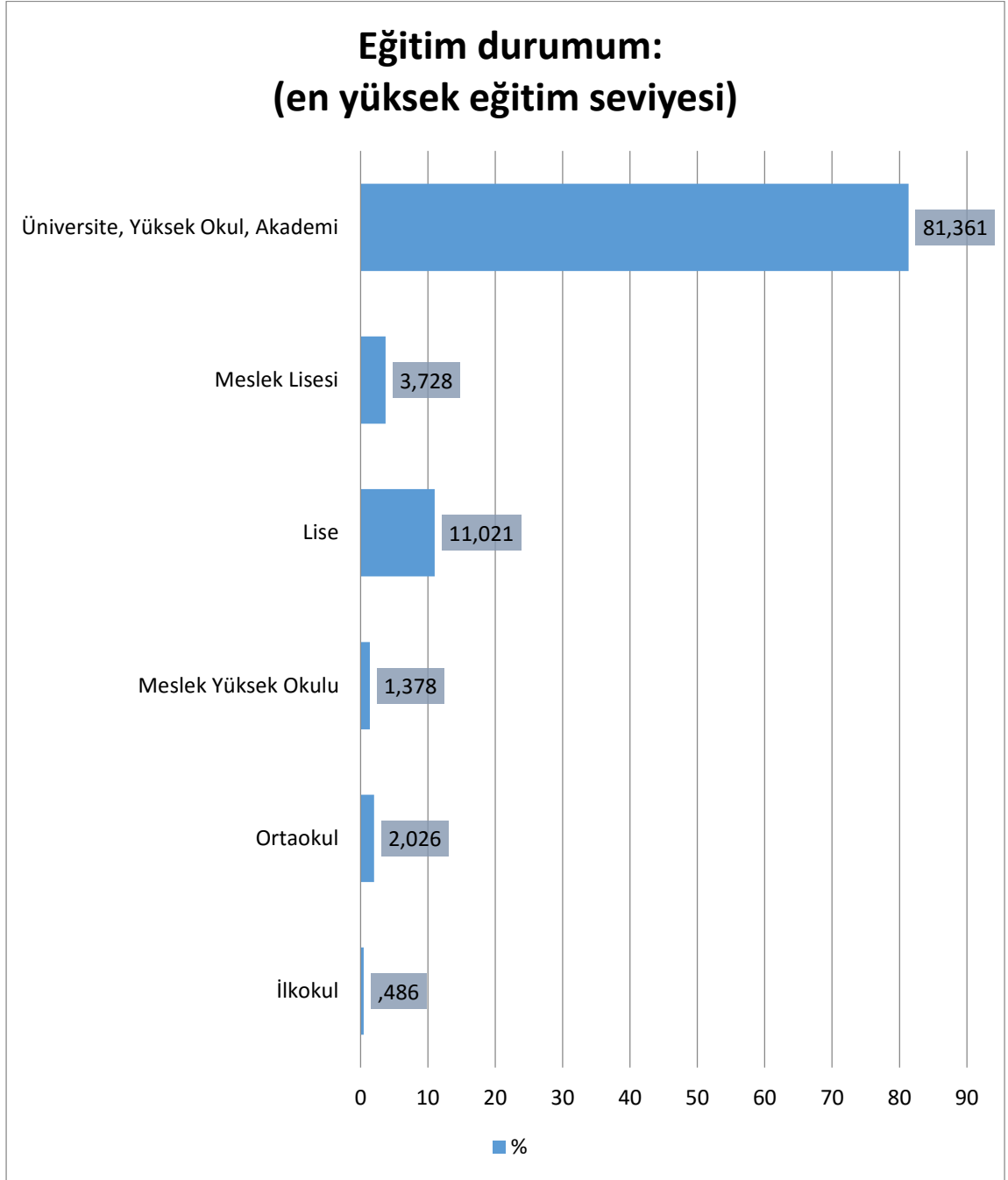

Anket katılımcılarının eğitim seviyeleri oldukça yüksektir. Anket katılımcılarının çoğunluğunun eğitim durumu üniversite ve hatta daha yüksek seviyededir. Bu durum için iki olası açıklama bulunmaktadır. İlki, örneklem açısından metodolojik bir eksikliklerdir. RAY-MON anketleri, 2015'te bütün Erasmus+ Gençlik Programı projelerinin eski katılımcılarının her birine e-posta yolu ile gönderilmektedir, ancak bu anketlere katılım tamamen gönüllüdür. Bu nedenle, örneklemin temsil edilebilirliği oldukça problematiktir çünkü yeterli teknoloji ve internet bağlantısına sahip olanların yanı sıra yalnızca böyle uzun bir anketi cevaplamaya vakit ve enerji ayırmaya istekli bireyleri içermektedir. Yüksek eğitim seviyesi genellikle anket cevap oranları ile ilişkilendirilmektedir. Bir başka deyişle, yüksek eğitim seviyesine sahip olanlar anketleri cevaplamaya daha meyillidirler.

Ancak, uluslararası gençlik çalışması analizleri de bu konuda benzer bir durum ortaya koymaktadır. İlk olarak, gençlik projelerinde proje katılımcılarının eğitim seviyeleri genel olarak yüksektir. Gençlik projeleri, yüksek eğitim seviyesine sahip daha da fazla genç bireyi cezbetmektedir ve gönüllü ile katılımcı profilleri yüksek eğitim seviyesi

doğrultusunda değişmektedir. Bu, yazılı olarak desteklenen ve detaylandırılan bir olgudur (gençlerin ve gençlik projelerinin artan eğitim profili konusunda güncel bir tartışma için bkz. Şenyuva ve Nicodemi, “Bir Diplomam var, şimdi bir YouthPass’a ihtiyacım var”, *Öğrenme Hareketliliği ve Toplumsal Kapsayıcılık kitabı (baskıda)* içinde). Bu genel eğilime ek olarak Türkiye de özel bir konuma sahiptir. Türkiye pasaportlarına sahip gençlerin, projeler için diğer Avrupa ülkelerine seyahat ettiklerinde detaylı ve zorlu vize prosedürlerinden geçmeleri gerekmektedir. Öğrenci olan gençlerin vize onayı almaları daha olasıdır, bu nedenle gönderen kurumların eğitim sistemi içerisindeki katılımcıları daha fazla tercih ediyor olmaları mümkündür.

GRAFİK 4. Anket Katılımcılarının Eğitim Seviyeleri

5. RAY-MON Türkiye: İlk Bulgular

5.1. Bilgi kaynakları, faaliyetlerden beklentiler ve motivasyon

Türkiye, kalabalık bir genç nüfusa sahip büyük bir ülkedir. Gençlere bilgi aktarmak ve gençlik projelerinin imkanları konusunda bilgilendirmek oldukça zor bir görevdir. Veriler analiz edildiğinde, katılımcıların katıldıkları projeleri öğrenmek için bilgi kanallarının bir karışımını kullandıkları görülmektedir. (Grafik 5).

GRAFİK 5. Bilgi Kaynakları

Gençlik organizasyonları/dernekleri (%38 ile) katılımcılar için en yaygın bilgi kaynağıdır; bunu (%31 ile) sosyal ve arkadaşlık grupları takip etmektedir. Gençlerin, muhtemelen gençlik projelerine halihazırda katılmış olanların, proje olanakları konusunda kendi arkadaşlarını cesaretlendirmeye ve bilgilendirmeye meyilli oldukları görülmektedir.

Neredeyse **10 proje katılımcısından 1 tanesi** projeleri hakkındaki bilgiyi Türkiye Ulusal Ajansı aracılığıyla öğrendiklerini belirtmektedir. Bu, gençlerin Türkiye Ulusal Ajansı'nı yalnızca fonlama ve akreditasyon otoritesi olarak değil aynı zamanda da gençlik projelerine katılım için potansiyel bir bilgi kaynağı olarak gördüklerini belirten önemli bir bulgudur.

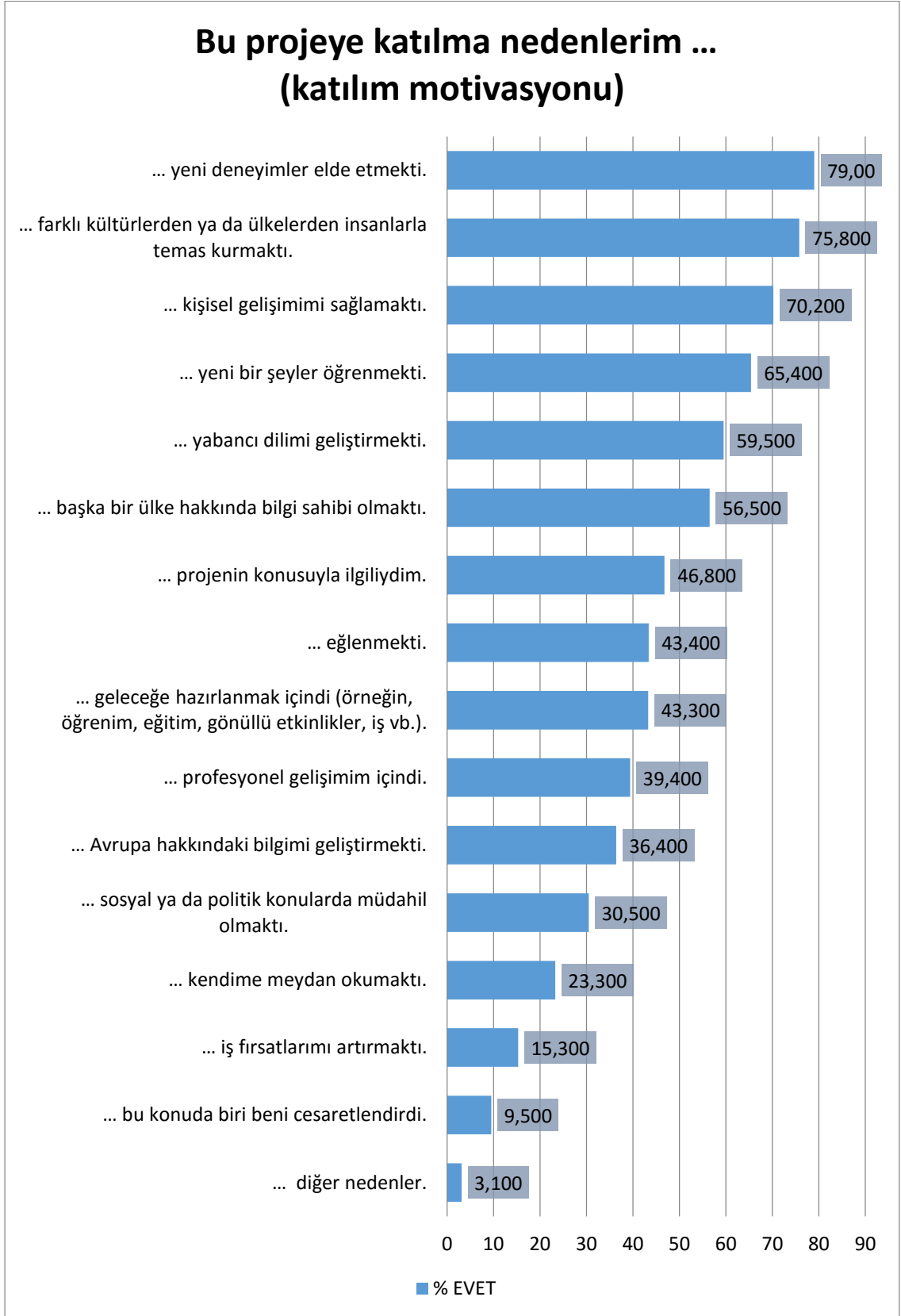
Gençler yeni deneyimler elde etmek, yeni insanlarla tanışmak ve yeni şeyler öğrenmek için projelere katılmaktadır.

Bir gençlik projesine katılımın başlıca motivasyonları sorulduğunda, anahtar kelimenin *yeni* olduğu görünmektedir. Gençlik projelerine katılımın esas motivasyonu, *yeni şeyler* deneyimleme, keşfetme, öğrenme ve *yeni* insanlarla tanışmadır.

Grafik 6'nın gösterdiği gibi, katılım motivasyonunun en popüler cevabı %79 ile *yeni deneyimler elde etmektir*. Bu, %76 oranıyla *farklı kültürlerden insanlarla temas kurma* motivasyonu ile yakından takip edilmektedir. **10 gençten 7 tanesi**, *kişisel gelişim sağlamak için* ve **%65'i** *yeni bir şeyler öğrenmek için* projelerine katılmıştır.

Farklı motivasyonlara rağmen gençlerin, gençlik projelerine çoğunlukla kendi inisiyatifleri ile katılmaları önemli bir husustur. Anket katılımcılarının **%90'ı** bu tarz bir projeye, çok olumlu ve güçlü bir gösterge olan kendi kararı, arzusu ve motivasyonu ile katıldığını belirtirken, **10** anket katılımcısından sadece **1 tanesi** motivasyonunun diğer insanların cesaretlendirmesi olduğunu belirtmiştir. Bu konunun grafik 5 bilgi kaynakları ile birlikte yorumlanması da önemlidir. *Bilgiye erişim, karar alma ve gençlik projesine katılımın başlıca aktörlerinin gençler olduğu açıktır.*

GRAFİK 6. Katılım Motivasyonu (birden çok cevap verilebilir)

5.2. Projenin genel değerlendirmesi

GRAFİK 7. Genel Değerlendirme ve Memnuniyet

Katılımcıların, katıldıkları projelerle ilgili memnuniyet seviyeleri çok yüksektir. Grafik 7’de görüldüğü üzere projeye ilişkin olumlu değerlendirmelerin hepsi, (teknik ve daha çok sorumluluk gösterme seçeneği olan) benzer bir projenin düzenlemesi hariç olmak üzere %85’in üzerindedir. Daha önce de belirtildiği gibi, **çarpan etkisi çok yüksektir: anket katılımcılarının %97’si başkalarına, benzer bir projeye katılmalarını önermektedir.**

Anket katılımcılarının %96’sı, katılımlarının kişisel gelişimlerine katkı sağladığına inanmaktadır. Son olarak, anket katılımcılarının %94’ü, proje deneyimlerinden edindikleri yüksek memnuniyet seviyelerinin çok güçlü başka bir ispatı olarak, **benzer bir projeye katılmak istediklerini belirtmektedir.**

Gençler, benzer projelere katılmaya devam etmekte ve farklı proje türleri aracılığıyla katılımlarını arttırmak ve farklı roller üstlenmek de istemektedirler. Önceki proje deneyimleri sorulduğunda, proje, anket katılımcılarının %55’i için ilk deneyimleri olurken; anket katılımcılarının neredeyse yarısı (%45), geçmişte benzer bir projeye katılmadıklarını belirtmektedir. Ancak, ilk kez projeye katılanların çoğunluğu, ağırlıklı olarak gençlik değişimleri olan Ana Eylem 1 projelerine dahil olurken; TCA ve AGH gibi uzun süreli projeler daha çok önceden bir proje deneyimi olanları kapsamaktadır. Bu durum, değişim deneyimini tekrarlayıp durmaktan ziyade gençlerin farklı türlerde projelere katılım aracılığıyla ve farklı türlerde roller üstlenerek bilgi ve deneyimlerini ilerletme ve geliştirme eğiliminde olduklarını ortaya koymaktadır.

Gençler, projelerin geliştirilmesine ve uygulanmasına katkıda bulunarak projeleri sahiplenme hissi duymaktadır. **Anket katılımcılarının %92’si projeye iyi bir şekilde bütünleşmiş hissettiklerini dile getirirken; %88’i projenin uygulanmasında ve %87’si ise projenin geliştirilmesinde görüş ve fikirleri ile katkı sağladıklarını belirtmektedir. 10 anket katılımcısından 9’unun kendisini pasif tüketiciden ziyade projelerin aktif katılımcısı olarak görmesi çok önemlidir.** Gençlerin, projelerin geliştirilmesi ve uygulanmasına aktif olarak dahil olmaları Gençlik Programı projelerinin başlıca amaçlarından birisidir ve Türkiye’den katılımcılar bağlamında bu amaca ulaşıldığını açıkça göstermektedir.

5.3. Projede öğrenme ve yeterlilik gelişimi

Eğitim kursları gibi belirli projeler, katılımcılara yeni bilgiler sağlamak için tasarlanmaktadır ve aynı zamanda onları yeni becerilerle donatmayı da amaçlamaktadır. Ancak öğrenme süreci eğitim kursları ile sınırlı değildir. Bütün gençlik projeleri **yaygın** ve **sargın öğrenme** ilkeleri ile tasarlanmaktadır. Katılımcılar bu projelere katılarak yeni bilgi ve beceriler edinmektedir.

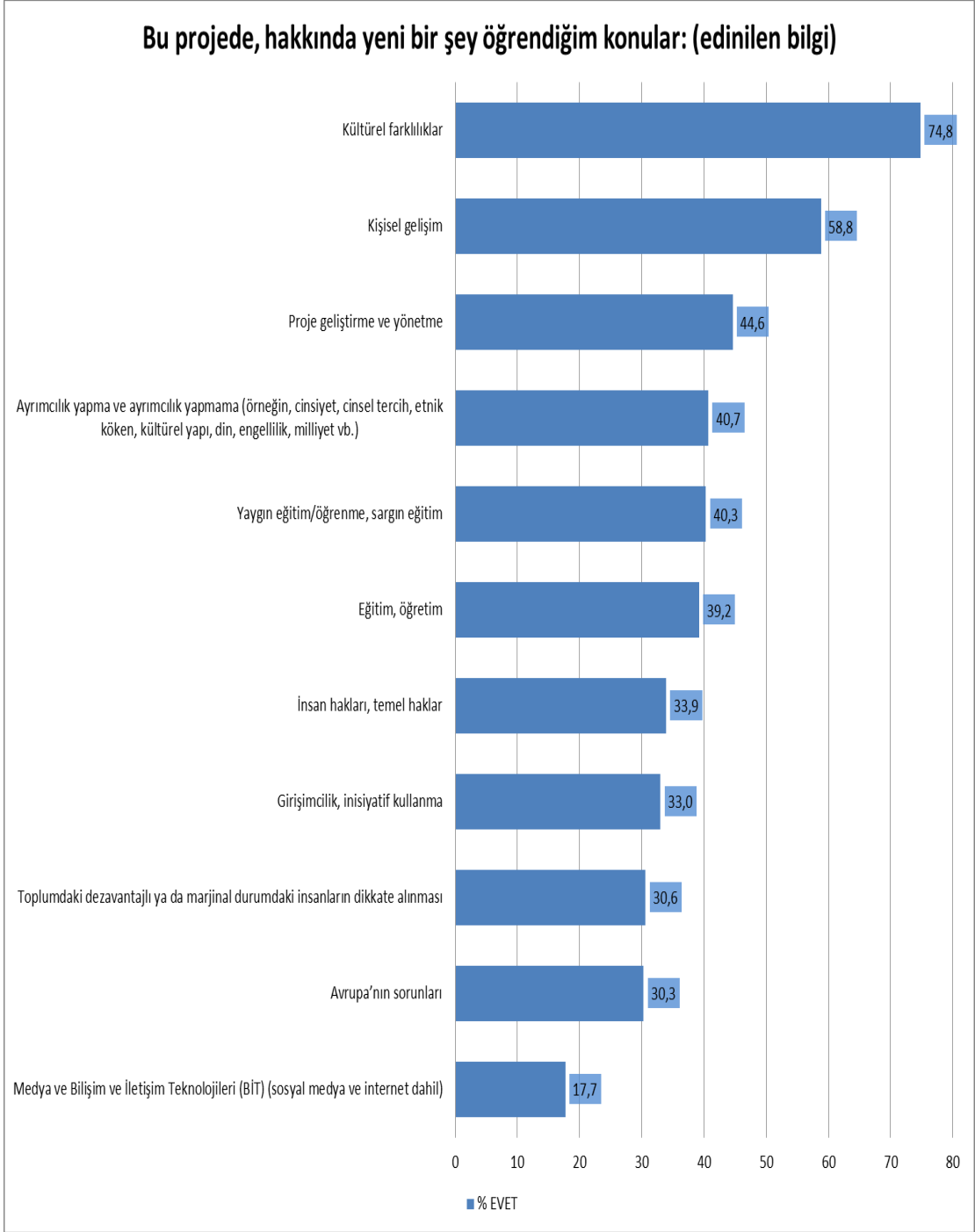
RAY-MON verilerinin analizi, türü ne olursa olsun gençlik projelerinin **Türkiye'den giden katılımcılara yeni bilgiler sağladığını** göstermektedir (Grafik 8).

Azami öğrenmenin açık ara *kültürel farklılıklar* konusunda gerçekleştiği Grafik 8'den görülebilir. Projede, hakkında yeni bir şey öğrendikleri konular sorulduğunda, **anket katılımcılarının %75'i, kültürel farklılıklar konusunda yeni bir şey öğrendiklerini bildirmişlerdir.** *Anket katılımcılarının neredeyse %60'ı, kişisel gelişim konusunda yeni bir şey öğrendiklerini söylemiştir.*

Sonuçlar, ortalama 10 katılımcıdan 4'ünün Proje geliştirme ve yönetme, Ayrımcılıkla mücadele (örneğin, cinsiyet, cinsel tercih, etnik köken, kültürel yapı, din, engellilik, milliyet vb.), Yaygın eğitim/öğrenme, sargın öğrenme konularında yeni bir şey öğrendiğini de göstermektedir.

Bunlarla birlikte sonuçlar, genel olarak gençlik projelerinin doğasının anlaşılmasını önemli ölçüde sağlamaktadır. **Katılımcıların, yaygın ve sargın öğrenme yöntemlerini kullanarak, projenin türü ya da temasına bakılmaksızın, çeşitli konularda yeni bilgiler edindikleri açıktır.**

GRAFİK 8. Projede Öğrenme

Yeterlilikler bilgi, beceri ve tavırın bir birleşimi olduğundan projeler süresince yeterlilik ve beceri gelişimine göz atmak da önemlidir. RAY-MON anketleri analiz edildiğinde oldukça çarpıcı bir sonuç ortaya çıkmıştır.

Katılımcıların anket analizinden elde edilen sonuçlar Grafik 9’da gösterilmektedir. Analizler, **gençlik projelerine katılımın, yeterlilik ve beceri gelişimine çok önemli ölçüde katkı sağladığının güçlü bir ispatının bulunduğunu** göstermektedir.

Bu verilerden, anket katılımcılarının çok büyük bir çoğunluğunun, oldukça yüksek oranlarla yeterlilik ve becerilerinde bir ilerleme kaydettiklerini düşündükleri anlaşılmaktadır. Neredeyse **bütün anket katılımcıları (%97), projenin bir sonucu olarak farklı kültürlerden gelen insanlarla iyi geçinme yeteneklerini geliştirdiklerini belirtmektedir.** Farklı kültürlerden gelen insanlarla tanışma motivasyonu, katılımcıların öncelikli olarak bu tarz projelerde yer alma motivasyonlarından biri olduğu göz önünde bulundurulduğunda bu durum çok önemli bir bulgu olmaktadır. Böyle bir korelasyon, **projelere ilişkin yüksek memnuniyet seviyelerini** açıklamaktadır: **katılımcılar istediklerini almışlardır.**

Sonuçlar bu kadar olumlu olduğunda, farklılıkları seçmek ve tanımlamak zorlaşmaktadır. Grafik 9’da gösterildiği üzere, anket katılımcıları Hayat Boyu Öğrenmenin (Life Long Learning) bütün anahtar yeterlilikleri konusunda çok önemli gelişim seviyeleri kaydettiklerini belirtmektedir. Veriler, yeterliliklerden en az birini geliştirdiğini düşünen anket katılımcılarının aralığının **%95 ile %68 arasında** olduğunu göstermektedir. %70’e çok yakın ve en düşük olan beceri, şüphesiz çoğu projenin bir parçası olmayan, *kendi kendine medya içeriği (basılı, görsel, elektronik) üretme* olan en teknik ve spesifik beceridir. Yine de, **anket katılımcılarının %80’inden fazlasının** bütün becerilerini ve yeterliliklerini geliştirdiklerini dile getirmelerinin göz önünde bulundurulması; **bu projelerin, katılımcıların kişisel ve profesyonel gelişimlerine çok önemli ölçüde katkı sağlayarak etkili bir şekilde tasarlandıkları, uygulandıkları ve sonlandırıldıklarının çok önemli bir göstergesidir.**

Geliştirildiği belirtilen becerilerin ve yeterliliklerin çeşitliliği dikkate değer başka bir unsurdur. **Bu nokta, gençlik projelerinin tekil bir konu olmadığını, karışık ve çok yönlü bir öğrenme yapısı içerdiğini kanıtlamaktadır. Bu projeler, iletişimden takım çalışmasına; inisiyatif geliştirmeden müzakere becerilerine çok çeşitli becerileri geliştirme imkanları sağlamaktadır.**

Bu bölümdeki sonuçlar, **katılımcıların projelerde yeni bilgi, beceriler ve yeterlilikler elde ettiklerini** ortaya koymaktadır. Bu nedenle bir sonraki bölüm **bu bilgi, beceri ve yeterliliklerin katılımcıların hayatlarındaki etkisini** ele alacaktır.

GRAFİK 9. Yeterlilik & Beceri Gelişimi

5.4. Proje etkisi

Katılımcıların, beceri ve bilgi bakımından bir projeye katılımdan elde ettikleri bir önceki bölümde sunulmuştu. Bu bölümde katılımcıların deneyimlerinin kişisel ve profesyonel hayatlarındaki etkisi gösterilecektir.

İlk olarak, RAY-MON verilerinin analizleri, bir gençlik projesine katılımın, katılımcılar üzerinde önemli bir etkisinin olduğunu ortaya koymaktadır.

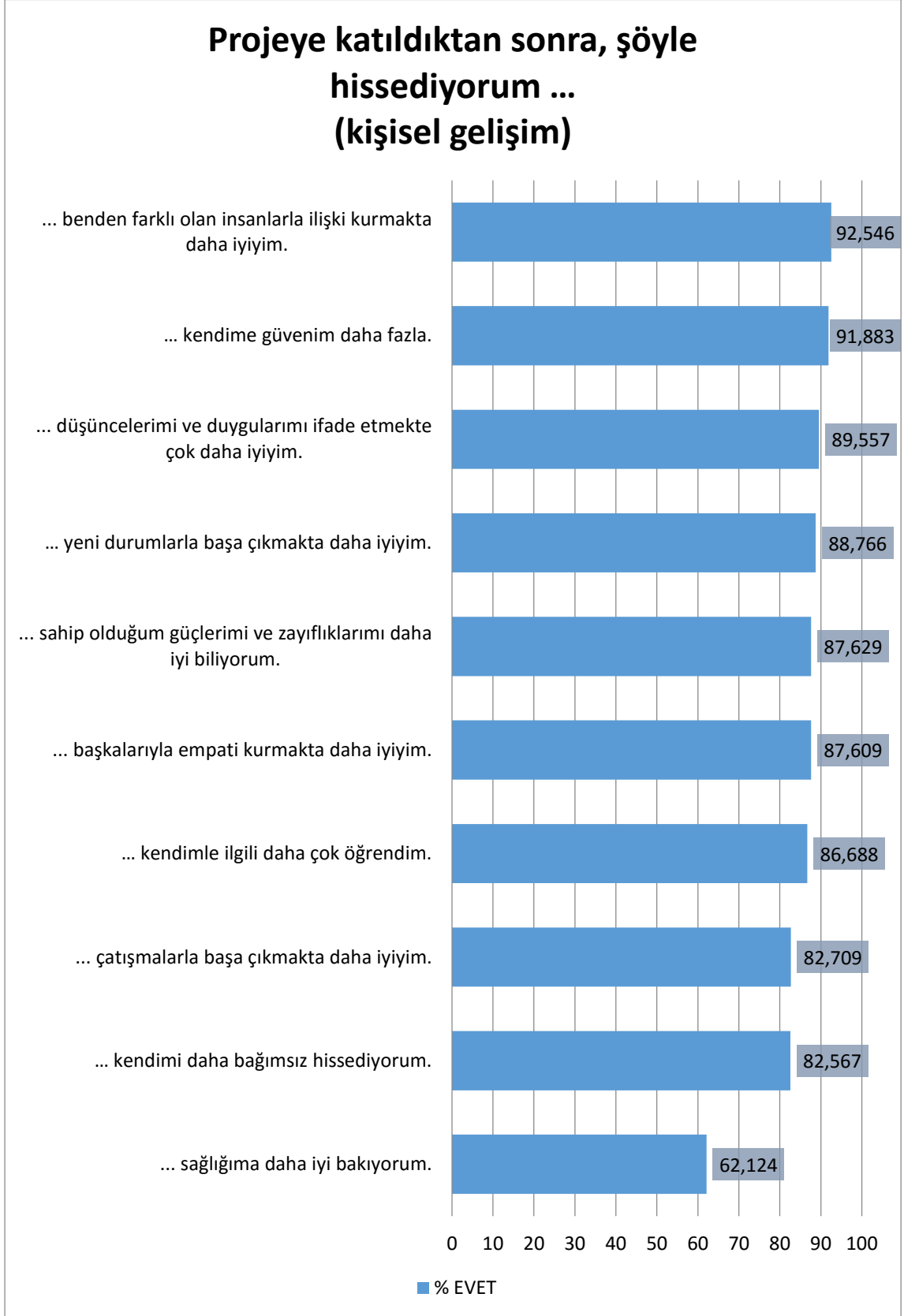
Grafik 10'da yer alan verilere göre katılımcılar, **proje katılımının bir sonucu olarak önemli kişisel gelişim tecrübe ettiklerini** belirtmektedir.

Kişisel gelişim üzerindeki en büyük etkinin, kültürlerarası beceriler üzerinde olduğu görülmektedir çünkü **anket katılımcılarının %93'ü kendilerinden farklı olan insanlarla ilişki kurmada daha iyi olduklarına inanmaktadır.** Bu bulgular, katılımcıların *yeni insanlarla tanışmak için motive oldukları, farklı kültürlerden insanlarla nasıl iletişim kurulduğunu öğrendikleri ve de sonuç olarak, onlarla ilişki kuracak kadar iyi donanımlı hissettikleri* gibi önceki bulgular ile aynı doğrultudadır.

Katılımcılar tarafından beyan edilen ikinci önemli etki **özgüvendir. Anket katılımcılarının %92'si projenin bir sonucu olarak kendilerini daha özgüvenli hissettiklerini bildirmişlerdir.**

Bulgular, neredeyse **10** anket katılımcısından **9'unun, düşüncelerini ve duygularını ifade etmede, yeni durumlarla başa çıkmakta, sahip oldukları güçleri ve zayıflıklarını bilmede ve başkalarıyla empati kurmakta daha iyi olduklarını** düşündüklerini de göstermektedir. **Katılımcıların yalnızca farklı konuları ve kültürleri öğrenmedikleri, aynı zamanda kendileri hakkında da bir şeyler öğrendikleri** de ileri sürülmüştür. *Anket katılımcılarının %87'si, projenin sonunda kendileri hakkında bir şeyler öğrendiklerini söylemişlerdir.* Katılımcıların yaş grubu ele alındığında, çoğunluğu kendini keşfetme yaşlarındadır; hayat planları ve gelecekte ne bekledikleri konusunda ya karar vermek üzeredirler ya da henüz karar vermişlerdir. Bu nedenle, **gençlik projelerinin sunduğu kendini keşfetme imkanı hayattır.**

GRAFİK 10. Kişisel Gelişim

Proje sonrasında kişisel gelişim, *eğitim ve profesyonel gelişim* ile ilişkilendirilmiş görünmektedir. Veriler analiz edildiğinde profesyonel gelişime ilişkin birkaç konu belirlenmiştir. Önemli noktalar Grafik 11’de sunulmaktadır.

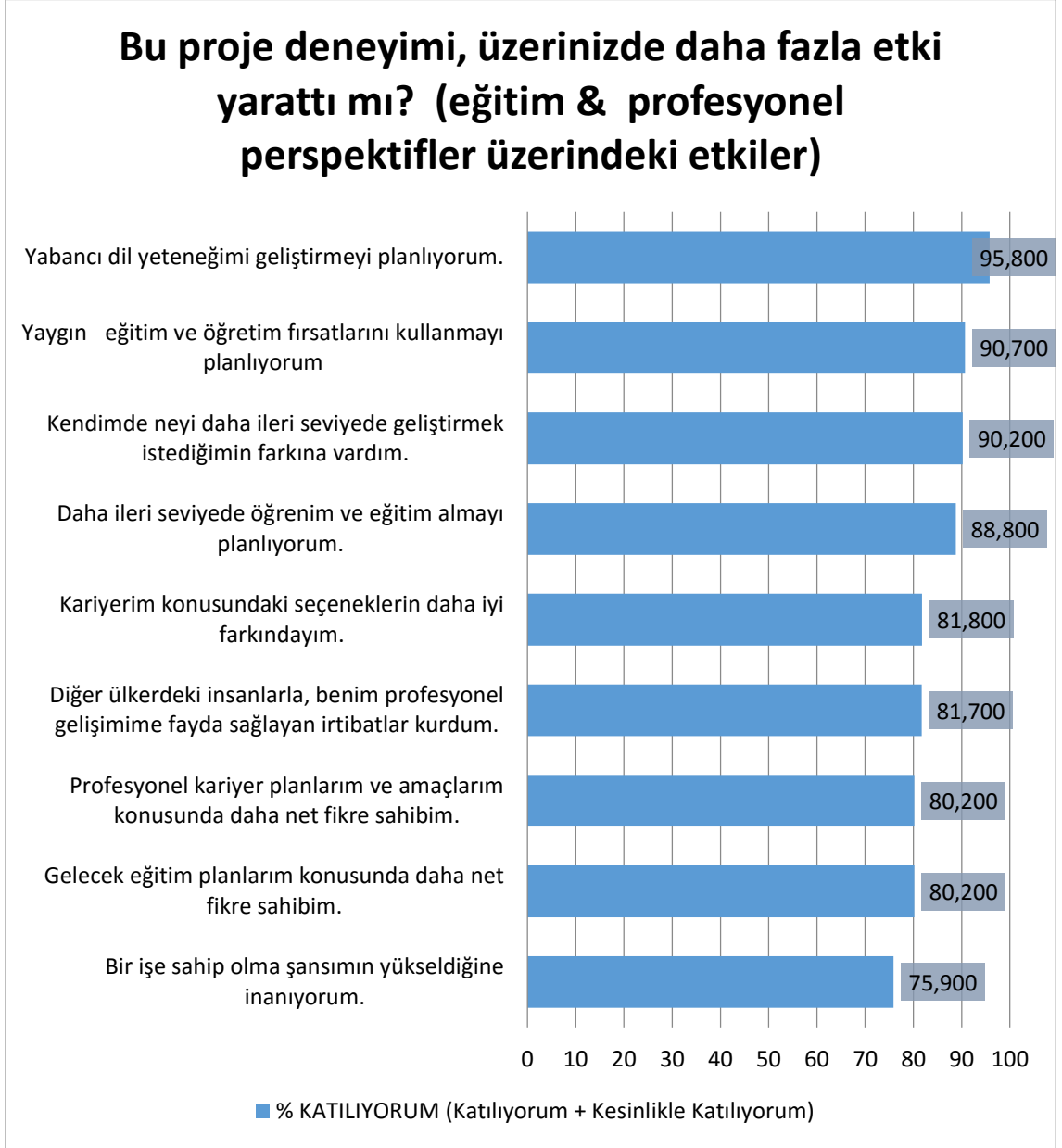
Grafik 11’den görülebileceği gibi anket katılımcıları, projenin kendi profesyonel gelişimlerine ve potansiyel – eğitim planları konusundaki fikirlerle onlara katkı sağladığını belirtmektedir. Kişisel gelişim verilerine benzer olarak, **anket katılımcılarının %80’inden fazlası, projenin profesyonel ve eğitim perspektiflerine bir etkisinin olduğunu söylemektedir.** En güçlü etki, **anket katılımcılarının %96’sının becerilerini daha fazla geliştirmek istedikleri yabancı dil yeteneğinde** görünmektedir. Yabancı dillerin ardından *eğitim kalemleri* gelmektedir; **%91’i yaygın ve sargın fırsatlarını kullanmak istemekte; %90’ı şimdi hangi yeterliliklerini geliştirmek istediğinin farkında ve %89’u eğitimini devam ettirmek istemektedir.** **Anket katılımcılarının %80’i, projenin bir sonucu olarak kendi eğitim planları konusunda daha net bir fikre sahip olduklarına inanmaktadır.**

Proje deneyimi, *gençleri hangi alana daha fazla dahil olacakları ve hangi yeterliliklere odaklanacakları konusunda daha fazla bilinçlenmelerinin yanı sıra eğitimlerine devam etme ve yeni alanlar keşfetme konusunda* açıkça motive etmektedir.

Eğitim, katılımcıların projenin üzerlerinde bir etkisi olduğunu beyan ettikleri tek alan değildir. **Profesyonel kariyerlerin ve istihdam planlarının** da projeden etkilendikleri görülmektedir. Bu soruya cevap verenlerin çoğunluğu, proje deneyimlerinin bir sonucu olarak **iş bulma fırsatlarının arttığını** (%76), **profesyonel kariyer planları ve amaçları konusunda** daha net bir fikir sahibi olduklarını (%80) ve son olarak da **kariyer seçenekleri konusunda** daha net bir fikir sahibi olduklarını (%82) ifade etmektedir.

Birlikte ele alındığında, bu sonuçlar bir Avrupa gençlik projesine katılmanın gençler üzerinde çok güçlü bir etkisi olduğunu ortaya koymaktadır. Deneyim, gençlere **eğitim ve profesyonel planları konusunda daha net fikirler** vermekte, **kariyerlerine ve eğitim planlarına** katkıda bulunmanın yanı sıra onları **farklı eğitim ve kariyer olanakları konusunda** bilgilendirmektedir.

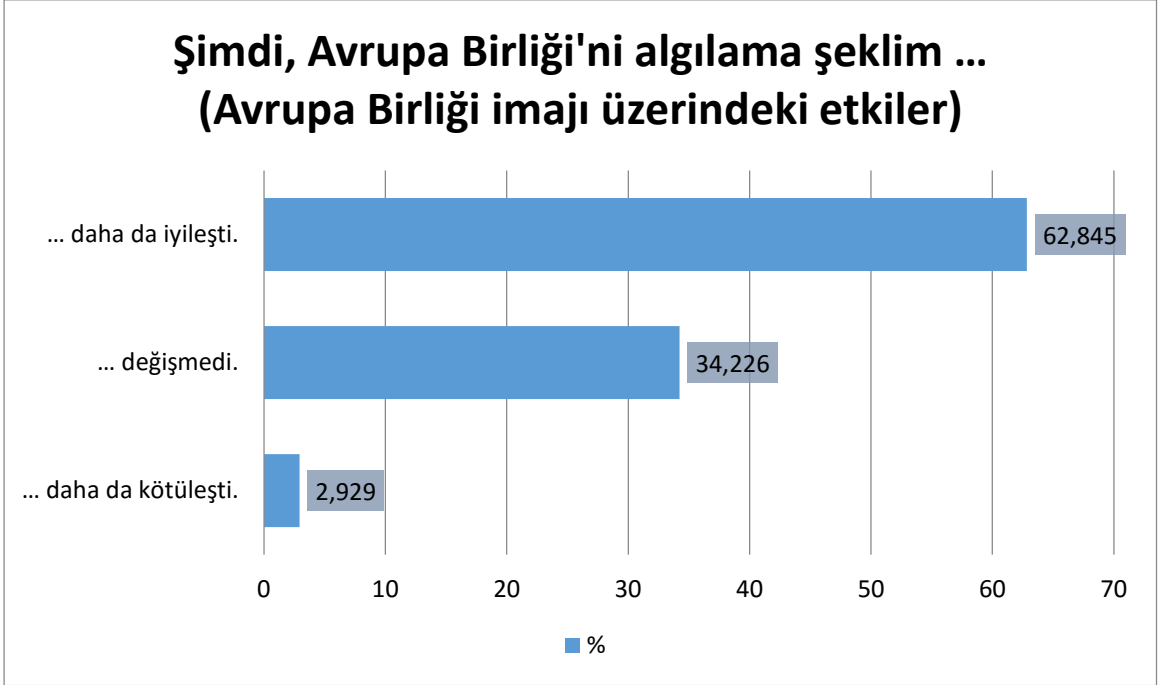
GRAFİK 11. Eğitime ilişkin ve Profesyonel Etki

Erasmus+ Gençlik Programının amaçlarından bir tanesi, gençler arasında daha iyi bir Avrupa anlayışına katkıda bulunmaktır. Bu çerçevede düzenlenen projeler, genç vatandaşları Avrupa Birliği'nin yapısı, kurumları ve özellikle gençlik alanındaki politikaları konusunda bilgilendirmenin yanı sıra daha iyi bir Avrupa vatandaşlığı anlayışına katkıda bulunmak için çaba harcamaktadır.

Anket sorularına verilen cevaplara göre, katılımcıların %63'ü Avrupa Birliği'nin imajının daha iyi hale geldiğini belirtmiştir (Grafik 12). Bu anlamda, AB imajlarının daha kötü hale geldiğini belirtenlerin düşük oranı (%3) ise çarpıcıdır. Karşılaştırmalı bir perspektifte bu bulgular, 2014 ve 2013 yıllarında elde edilen önceki RAY araştırması bulgularına çok yakındır.

GRAFİK 12. Avrupa Birliği İmajı

5.5 Proje Türlerine Karşılaştırmalı Bir Bakış

Erasmus+ Gençlik Programı, farklı türlerde projeleri finanse etmektedir. Bu projelerin her biri Ana Eylemler kapsamı içerisindedir. Ana Eylemler, Erasmus+ kapsamında finanse edilebilen faaliyetler ve projeler için kullanılan ortak isimdir. Üç tane Ana Eylem alanı bulunmaktadır:

- Bireylerin Öğrenme Hareketliliği (Ana Eylem 1)
- Yenilik ve İyi Uygulamaların Değişimi İçin İşbirliği (Ana Eylem 2)
- Politika Reformlarına Destek (Ana Eylem 3).⁵⁹

Ana Eylem 1 (KA1), bireylere becerilerini geliştirmek, istihdam edilebilirliklerini arttırmak ve hareketlilik aracılığıyla kültürel duyarlılık kazanmak için imkanlar sunmaktadır. Ana Eylem 1 Erasmus+ bütçesi içerisinde en büyük finansman miktarını almaktadır ve en yüksek sayıda proje bu programdan finanse edilmektedir. Ana Eylem 1, üç tür gençlik öğrenme hareketliliği faaliyetini destekler: gençlik değişimleri, Avrupa gönüllü hizmeti (AGH) ve gençlik çalışanları için eğitim/ağ kurma.

Diğer taraftan, Ana Eylem 3 (KA3) eğitim sistemlerinin modernleşmesini desteklemeyi ve kolaylaştırmayı amaçlayan her tür faaliyeti kapsamaktadır. Ana Eylem 3 kapsamında Erasmus+ programı, AB genelinde eğitim ve gençlik konularında politika reformunu destekleyen stratejik faaliyetleri finanse etmektedir. Ana Eylem 3 yükseköğretim, mesleki eğitim ve öğretim, okul eğitimi, yetişkin eğitimi ve gençlik alanlarını kapsamaktadır. Ana Eylem 3 Yapılandırılmış Diyalog projeleri, gençlere ilgili konularda karar alıcılarla etkileşim kurma ve politikayı etkileme imkanı vermektedir.

RAY-MON araştırması, iki ana eylem: Ana Eylem 1 ve Ana Eylem 3 altında gerçekleşen çeşitli gençlik projelerinde yer alan gençlere ve gençlik

⁵⁹ Farklı ana eylemlerin bütün detayları, başvurular ve uygulanma kuralları için bkz. Avrupa Komisyonu Erasmus+ Program Rehberi: [http://www.ua.gov.tr/docs/default-source/ErasmusPlus/erasmus-2017-program-rehberi-\(tr\).pdf?sfvrsn=0](http://www.ua.gov.tr/docs/default-source/ErasmusPlus/erasmus-2017-program-rehberi-(tr).pdf?sfvrsn=0)

alışanlarına/liderlerine odaklanmaktadır. Farklı faaliyet türleri kapsamındaki anket katılımcılarının dağılımını bu raporun başında Grafik 1’de gösterilmektedir

Bu faaliyet türlerinin her biri farklı amaçlarla, farklı kurallarla, farklı zaman aralıklarıyla ve farklı katılımcı profilleri ile düzenlenmektedir. Örneğin, Ana Eylem 1 – Avrupa Gönüllü Hizmeti kapsamındaki projeler, 17-30 yaş grubundaki gençlerin Avrupa Birliği içinde ya da dışında bir başka ülkede 12 aya kadar ücretsiz ve tam zamanlı gönüllü hizmetinde yer almalarını sağlamaktadır. Ana Eylem 1 – Gençlik değişimleri, farklı ülkelerden genç grupların (13-30 yaş) tanışmalarını ve 21 güne kadar birlikte çalışmalar yürütmelerini sağlamaktadır. Öte yandan, yine Ana Eylem 1 – Gençlik alışanlarının eğitim ve ağ kurma faaliyeti, seminerler, eğitim kursları, iletişim kurma etkinlikleri ve çalışma ziyaretleri; gençlik alanında aktif bir organizasyonda bir yurtdışı işbaşı izleme/gözlem dönemi gibi çalışmalarla gençlik çalışanlarının profesyonel gelişimlerini desteklemektedir:

Bu nedenle, farklı projelerdeki katılımcıların profili ve motivasyonu gibi, bu farklı projelerin ıktıları da çeşitlilik göstermektedir.

Raporun bu bölümünde, çeşitli proje türlerinden katılımcıların değerlendirmelerinin farklılıkları karşılaştırmalı bir tutum ile gösterilmektedir.

İlk olarak, *farklı projelerin katılımcıları arasında faydalanılan bilgi kaynakları açısından bir farklılık olup olmadığı* incelenmektedir. Analizin bulguları Tablo 3’te gösterilmektedir:

Tablo 3. Proje hakkında bilgi sahibi olma yolum (EVET %)

	Katıldığım proje ...				
	Ana (Eylem 1 – Gençlik Değişimi)	Ana (Eylem 1 – AGH)	Ana ylem 3 – ‘Yapılandırılmış Diyalog’	Ana Eylem 1 – Gençlik Çalışanlarının hareketliliği ya da bir TCA etkinliği	Bilmiyorum veya hatırlamıyorum
Bir gayri resmi gençlik grubu yolu ile	18	5	9	8	5
Bir gençlik organizasyonu/derneği yolu ile	42	22	35	36	28
Bir gençlik merkezi yolu ile	9	12	3	3	10
Bir başka tip organizasyon/dernek yolu ile	5	6	2	6	6
Arkadaşlar/tanıdıklar yolu ile	33	34	32	24	33
Okul, lise ya da üniversite yolu ile	16	38	17	7	20
İş yolu ile (örneğin, iş arkadaşları, işteki bilgilendirmeler)	3	5	8	8	5
Bir gazete/dergi, radyo, TV, internetteki bilgilendirme ile	8	10	16	9	5
Bir Ulusal Ajans’ın yaptığı Erasmus+ Gençlik Programı bilgilendirmesi yolu ile (örneğin doğrudan posta, bilgilendirme ...)	6	8	10	18	6
Bir Ulusal Ajans’ın bölgesel ajansı/ofisinden elde edilen bilgi yolu ile (örneğin, doğrudan posta, bilgilendirme materyali, poster, website, bilgilendirme etkinliği, danışmanlık vb.)	2	4	6	7	1
Avrupa Komisyonu’nun websitesi aracılığıyla ya da websitesindeki bilgi yolu ile	1	4	1	3	1
Eurodesk ağı yolu ile	4	1	1	3	1

Tablo 3'te gösterilen sonuçlara göre, *gençlik organizasyonları ve dernekleri* Ana Eylem 1-Gençlik Değişimleri için başlıca bilgi kaynaklarıdır. Gençlik Değişimleri katılımcılarının neredeyse yarısı, projeleri hakkında bir gençlik organizasyonu/derneği yolu ile bilgi sahibi olmuşlardır (%42). Ancak Ana Eylem 1 – AGH katılımcıları için birincil bilgi kaynağının örgün eğitim kurumları olduğu görülmektedir. RAY-MON anketine katılan AGH katılımcılarının %32'si okul, lise ya da üniversite yolu ile ve %22'si gençlik organizasyonları/dernekleri yolu ile bilgi almışlardır.

Bu raporda analiz edilen diğer iki faaliyet, Ana Eylem 3 – Yapılandırılmış Diyalog ve Ana Eylem 1 – Gençlik Çalışanlarının Hareketliliği için ise, *gençlik organizasyonları ve dernekleri* birincil bilgi kaynaklarıdır..

Resmi olmayan bilgi ağlarının ilgililiği de ilginç bir bulgudur. Bütün projeler için ikinci en çok kullanılan bilgi kaynağı *arkadaşlar ve tanıdıklardır. Bütün projelerin katılımcılarının yaklaşık %30'u proje hakkında arkadaşları ve tanıdıkları yolu ile bilgi sahibi olduklarını belirtmiştir.*

Arkadaşlar ve tanıdıkların gençlik hareketliliği olanakları konusunda bilgi almak için yüksek oranda kullanılması, RAY-MON analizlerinin daha önce bir projeye ilişkin memnuniyetin *kulaktan kulağa yayılma* ile hayli bağlantılı olduğunu ortaya çıkardığından önemli bir bulgudur. Katılımcıların, başarılı bir projenin ardından başkalarına benzer projelere katılmalarını önermeleri çok muhtemeldir. Daha önce de belirtildiği üzere, *yaygın öğrenme projelerinden çarpan etkisi çok yüksektir ve çok yüksek bir katılımcı oranı, arkadaşlarını ve tanıdıklarını benzer projelere katılmaları için harekete geçirecek çarpanlar görevi görmektedir.* Tablo 3, eski katılımcılarının çarpan etkisinin bütün eylem türleri için çok güçlü olduğunu göstermektedir. İnsanlar arkadaşlarının ve tanıdıklarının tavsiyesinin peşinden gitme ve onlara önerilen projelere katılma eğilimi göstermektedirler.

Farklı projelerin farklı amaçları olduğundan katılımcıların bu tarz projelerin bir parçası olma motivasyonları da değişiklik gösterebilmektedir. Motivasyonlardaki farklılıkları analiz etmek için proje türlerine göre bir karşılaştırma yapılmaktadır. Bulgular Tablo 4'te gösterilmektedir.

Tablo 4. Bu projeye katılma nedenlerim ... (EVET %)

	Katıldığım proje ...				
	Ana Eylem 1 – Gençlik Değişimi	Ana Eylem 1 – AGH	Ana Eylem 3 – Yapılandırılmış Diyalog	Ana Eylem 1 – Gençlik Çalışanlarının hareketliliği ya da bir TCA etkinliği	Bilmiyorum veya hatırlamıyorum
... başka bir ülke hakkında bilgi sahibi olmaktı.	63	64	35	46	57
... yeni deneyimler elde etmekte.	82	83	72	75	76
... sosyal ya da politik konularda müdahil olmaktı.	32	21	44	30	19
... eğlenmekti.	50	44	32	33	41
... yabancı dilimi geliştirmekti.	67	60	35	49	61
... kişisel gelişimimi sağlamaktı.	74	63	61	68	66
... yeni bir şeyler öğrenmekti.	69	59	55	63	61
... farklı kültürlerden ya da ülkelerden insanlarla temas kurmaktı.	80	67	52	75	72
... kendime meydan okumaktı.	26	31	14	18	22
... bu konuda biri beni cesaretlendirdi.	11	7	9	7	11
... profesyonel gelişimim içindi.	35	27	39	53	37
... geleceğe hazırlanmak içindi (örneğin, öğrenim, eğitim gönüllü etkinlikler, iş vb.)	41	41	48	48	42
... Avrupa hakkındaki bilgimi geliştirmekti.	37	39	27	36	39
... projenin konusuyla ilgiliydim.	45	28	44	59	33
... iş fırsatlarımı artırmaktı.	16	19	18	14	11

Yukarıdaki tablo katılımcıların, farklı projelerin genel amaçlara ve hedeflere uyan motivasyonlara sahip olduğunu göstermektedir. Örneğin, Ana Eylem 1 – Gençlik Çalışanlarının Hareketliliği katılımcıları, diğer projelerin katılımcıları ile karşılaştırıldığında yüksek *profesyonel gelişim* motivasyonlarına sahiptir. Bu, beklenen bir durumdur çünkü bu projeler, gençlik çalışmalarının kalitesinin geliştirilmesine doğrudan katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Benzer şekilde bu katılımcıların, diğerleri ile karşılaştırıldığında *proje konusuna* çok daha fazla ilgileri bulunmaktadır çünkü gençlik çalışanları için TCA ve diğer hareketlilik faaliyetleri daha çok tema odaklıdır ve çok spesifik konularda eğitim kursları ve seminerler içermektedir.

Genel olarak, farklı projelerden katılımcıların motivasyonları *keşif boyutunda* birbirleri ile benzerdir. Bütün projelerde katılımcılar *yeni deneyimler edinmek, yeni insanlarla tanışmak* ve *yeni şeyler öğrenmek* için motive olmaktadır. Bu konular da gençlik projelerinin *yaygın öğrenme* boyutu ile bir hayli ilişkilidir. Gençleri *yeni insanlar, yeni yerler ve yeni deneyimler* keşfetmeleri için motive etmektedir.

Birlikte ele alındığında bu sonuçlar, katılınan proje türü ile katılım motivasyonu arasında güçlü bir bağlantı olduğunu ileri sürmektedir. Gençler, projelere sadece katılmak için katılmamakta, aynı zamanda beklentilerine uyan bir projeye katılmaya da çalışmaktadır. Bu nedenle, gençleri bilgilendirmek ve onları beklentilerine en çok uyan proje türlerine yönlendirmek için uygun rehberlik ve bilgi hizmeti sunmak çok önemlidir.

Başka önemli bir sonuç daha bulunmaktadır. Katılım kararı, sadece tek bir motivasyonun sonucu değil; aynı zamanda farklı ve sayısız motivasyonun bir birleşimidir. Tablo 4'te görüldüğü üzere, her bir proje için diğerlerinden daha güçlü pek çok motivasyon bulunmaktadır. Bu motivasyon grupları da birbirlerini tamamlayıcı niteliktedir, örneğin, kişisel gelişim yeni insanlar tanıma ile, yeni insanlar tanıma da siyasete katılım ile birleştirilmektedir. *Bu nedenle, bu çoğulcu yapı proje yönetiminin bilgidен tasarımı, uygulamadan değerlendirmeye bütün adımlarında hesaba katılmalıdır.*

**Tablo 5. Aşağıdaki ifadelere ne ölçüde katılıyor ya da katılmıyorsunuz? Proje ile ilgili görüşlerim:
(KATILIYORUM+KESİNLİKLE KATILIYORUM %)**

	<u>Katıldığım proje ...</u>				
	(Ana Eylem 1 – Gençlik Değişimi)	(Ana Eylem 1 – AGH)	(Ana Eylem 3 – ‘Yapılandırılmış Diyalog’)	Ana Eylem 1 – Gençlik Çalışanlarının hareketliliği ya da bir TCA etkinliği	Bilmiyorum veya hatırlamıyorum
Başkalarına, benzer bir projeye katılmalarını veya benzer bir projeyi başlatmalarını öneririm.	97	91	97	97	98
Gelecek birkaç yıl içinde benzer bir projeye katılmayı planlıyorum.	96	74	91	93	94
Gelecek birkaç yıl içinde benzer bir projeyi düzenlemeyi planlıyorum.	70	50	61	65	60
Genel olarak, bu projeye katılmak, kişisel gelişimime katkı sağladı.	96	90	97	96	95

Tablo 5'de sunulan sonuçlar, katılınan proje türünün *çarpan etkisi* üzerinde önemli bir bağlantısının olmadığını göstermektedir. Tüm proje türlerinde, katılımcıların neredeyse tamamı, *başkalarına benzer bir projeye katılmalarını tavsiye edeceklerini ve projenin genel olarak kişisel gelişimlerine katkıda bulunduğunu* ifade etmektedir. Bunlar oldukça önemli bulgulardır çünkü, daha önce de gösterildiği gibi, arkadaş ve tanıdık tavsiyesi, insanların projelere katılması için oldukça güçlü bir motivasyon sağlamaktadır. Bu denli etkili tavsiyeler, projelerin başarısının yeni kişilerin hareketliliklerine doğrudan katkıda bulunduğunu göstermektedir.

Tablo 5 incelendiğinde, Eylem 1-Avrupa Gönüllü Hizmeti katılımcılarının *benzer bir proje aracılığıyla deneyimlerini tekrar etmekte ve benzer bir proje düzenlemeyi planlamakta* biraz daha düşük rakamlara sahip oldukları görülmektedir. Bu düşük rakamlara ilişkin en önemli neden AGH projelerinin yapısı ve tasarımıdır. Öncelikle, bir gönüllü Eylem 1: AGH kapsamında düzenlenen uzun vadeli bir gönüllülük projesinden döndüğünde, bir başka uzun vadeli projeye yerleştirilememektedir. Bir çok katılımcının bu durumu biliyor olması, deneyimi tekrarlamak isteyen kişi sayısının azlığını açıklayabilir. Benzer şekilde, AGH projesinin düzenlenmesi bir ev sahibi kuruluş, bir gönderen kurum ve bir gönüllünün katılımını gerektirmektedir. Dönen AGH gönüllüsü doğrudan bir kuruma dahil olmadıkça, yeni bir AGH projesinin düzenlenmesi bu kişi için oldukça zordur. Öte yandan, bir Gençlik Değişiminin düzenlenmesi birkaç kişi ile mümkündür; organizasyonu daha kolaydır ve her şeyden önce, bir gençlik değişiminin süresi Avrupa Gönüllü Hizmeti'nden çok daha kısadır. Bu nedenle, eski bir katılımcının bir gençlik hareketliliğinden sonra yenisini düzenlemesi, eski bir AGH gönüllüsünün bir yıla kadar uzayabilen yeni bir AGH projesinin sorumluluğunu üstlenmesinden daha olasıdır.

Tablo 6. (a. Projenin bir sonucu olarak, aşağıdaki ifadelere ne ölçüde katılıyor ya da katılmıyorsunuz?)

(b. Bu proje deneyimi, üzerinizde daha fazla etki yarattı mı?)

(KATILIYORUM + KESİNLİKLE KATILIYORUM %)

	<u>Katıldığım proje...</u>				
	(Ana Eylem 1 – Gençlik Değişimi)	(Ana Eylem 1 – AGH)	(Ana Eylem 3 – ‘Yapılandırılmış Diyalog’)	Ana Eylem 1 – Gençlik Çalışanlarının hareketliliği ya da bir TCA etkinliği	Bilmiyorum veya hatırlamıyorum
a. Şimdi, kendi ülkemden başka ülkelere gitmek konusunda çok daha yetkinim (Örneğin: seyahat, araştırma, kursa bağlı işe yerleşme [staj], görev vb.).	95	92	84	93	85
a. Şu anda okumak, çalışmak, staj yapmak veya yaşamak için yurtdışına gitmeyi gerçekten istiyorum.	91	90	88	87	82
a. Bu proje aracılığı ile kurduğum ağlarla bağlantımı sürdürmek niyetindeyim.	94	85	91	95	90
a. Bu proje ile tanıştığım insanlarla ortak etkinlikler ya da projeler geliştirmek niyetindeyim.	84	68	80	88	87
b. Daha ileri seviyede öğretim ve eğitim almayı planlıyorum.	91	84	93	85	89
b. Bir işe sahip olma şansımın yükseldiğine inanıyorum.	78	73	76	73	70

Eylem 1-Avrupa Gönüllü Hizmeti'nin özel durumu, Tablo 6'da sunulan proje etki analizinde de görülebilmektedir. Katılımcılara *proje aracılığıyla tanıştıkları insanlarla ortak faaliyetler veya projeler üretmek isteyip istemedikleri* sorulduğunda, olumlu yanıtlayan katılımcı oranı gençlik hareketliliği çalışanları arasında %88 iken, aynı oran en düşük haliyle %68 olumlu yanıt veren eski AGH gönüllüleri arasında görülmektedir. Daha önce de tartışıldığı gibi, AGH projelerinin düzenlenmesi hem daha zahmetlidir hem de daha çok vakit almaktadır.

En düşük olumlu değerlendirmeler artan istihdam edilebilirlik alanında görülmektedir. Diğer tüm öğeler sorulduğunda olumlu değerlendirmeler %85 veya üstü iken, proje sonucunda bir iş bulma şansının artıp artmaması durumu sorulduğunda pozitif değerlendirmeler %70 ila 78 arasında değişmektedir.

Birlikte ele alındığında, Tablo 6'da sunulan öğeler üzerinden farklı faaliyet türlerinin karşılaştırılması iki önemli bulguyu ortaya koymaktadır: Birincisi, proje etkisi farklı eylem ve projelerde oldukça benzerdir. İkincisi, tüm proje türleri katılımcılar üzerinde çok olumlu bir etkiye sahiptir.

Tablo 6'da sunulan öğeler ağırlıklı olarak gençlik çalışmalarının gelişimi, kişisel eğitim ve hareketlilik değerlendirmeleri üzerindeki etkiye odaklanmaktadır. RAY-MON anketinin bir bölümünde, anket katılımcılarından projelerin kişilikleri üzerinde yaptığı etkilerle ilgili bir öz-değerlendirme yapmaları ve bu değerlendirmeyle ilgili bilgi vermeleri istenmiştir. Bu bölümün analizi aşağıda, Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7. Bu projeye katıldıktan sonra, şöyle hissediyorum... (EVET %)

	<u>Katıldığım proje...</u>				
	(Ana Eylem 1 – Gençlik Değişimi)	(Ana Eylem 1 – AGH)	(Ana Eylem 3 – ‘Yapılandırılmış Diyalog’)	Ana Eylem 1 – Gençlik Çalışanlarının hareketliliği ya da bir TCA etkinliği	Bilmiyorum veya hatırlamıyorum
... kendime güvenim daha fazla.	92	87	93	93	87
... düşüncelerimi ve duygularımı ifade etmekte çok daha iyiyim.	89	85	93	91	89
... sağlığıma daha iyi bakıyorum.	61	59	68	64	57
... kendimi daha bağımsız hissediyorum.	83	81	81	84	73
... yeni durumlarla başa çıkmakta daha iyiyim.	88	88	92	92	81
... başkalarıyla empati kurmakta daha iyiyim.	88	84	91	88	84
... çatışmalarla başa çıkmakta daha iyiyim.	82	81	86	85	78
... kendimle ilgili daha çok öğrendim.	85	90	85	90	86
... sahip olduğum güçlerimi ve zayıflıklarımı daha iyi biliyorum.	86	89	88	92	76
... benden farklı olan insanlarla ilişki kurmakta daha iyiyim.	92	93	92	94	92
... projeye katılmam üzerimde herhangi bir etki oluşturmadı.	35	38	60	38	38

Verilerden ortaya çıkan en çarpıcı sonuç, Ana Eylem 3-Yapılandırılmış Diyalog katılımcılarının en düşük düzeyde olmalarıdır. Diğer proje katılımcılarının yalnızca %36'sı *projeye katılmanın kendileri üzerinde herhangi bir etkisi olmadığını belirtirken*, Eylem-3 katılımcıları için bu oran **%60** ile neredeyse ikiye katlanmaktadır. Bu projelerin fikir alışverişi ile daha fazla ilişkili olduğu doğru olsa da bu denli fazla sayıda katılımcının olumsuz dönüş yapması şaşırtıcıdır.

Diğer öğeler için sonuçlar analiz edildiğinde, en güçlü gelişimin kendine güven ve öz farkındalık alanlarında olduğunu görülmektedir. Proje katılımcılarının %90'ı, projeden sonra kendilerine güvenlerinin arttığını belirtmiş; yine katılımcıların %90'ı projede kendileri hakkında daha fazla şey öğrendiklerini ifade etmiştir.

Projenin ikinci etki alanı, katılımcıların diğer insanlarla etkileşimlerinde daha iyi hissetmelerine ve yeni durumlarla daha iyi baş ettiklerine inanmalarıdır. **Neredeyse 10 katılımcıdan 9'u**, projeden sonra duygularını ve düşüncelerini ifade etme konusunda daha iyi olduklarını ifade etmişlerdir. Beklendiği gibi, kendini ifade etme konusundaki en yüksek yüzde, bu projelerin fikir alışverişi, tartışmalar ve görüş paylaşımı üzerine kurulu olması nedeniyle Eylem 3- Yapılandırılmış Diyalog katılımcıları arasında görülmektedir.

Genel olarak bulgular, proje türündeki farklılıkların kişilik üzerindeki etkilere dair öz değerlendirmelerde önemli bir farklılık oluşturmadığını ortaya koymaktadır. Bu noktada Ana Eylem-3 Yapılandırılmış Diyalog istisna olmakla birlikte, saptanan farklılıklar, söz konusu projelerin spesifik karakteristikleri ve diğer projelerden farklı yapıları nedeniyle çok büyük ve öngörülemez değildir.

**Tablo 8. Sonuçta bu proje sizi nasıl etkiledi?
(PROJEDEN ÖNCEYE GÖRE DAHA FAZLA/DAHA BÜYÜK ÖLÇÜDE%)**

	<u>Katıldığım proje...</u>				
	(Ana Eylem 1 – Gençlik Değişimi)	(Ana Eylem 1 – AGH)	(Ana Eylem 3 – ‘Yapılandırılmış Diyalog’)	Ana Eylem 1 – Gençlik Çalışanlarının hareketliliği ya da bir TCA etkinliği	Bilmiyorum veya hatırlamıyorum
Güncel Avrupa meseleleri hakkında bilgilerimi geliştiriyorum.	40	45	31	41	27
Sivil topluma dâhil oluyorum.	40	37	38	37	26
İmkânları kısıtlı insanları dikkate almayı aktif bir şekilde destekliyorum.	43	46	37	49	36
Buna uygun bir yaşam tarzıyla, çevre korumaya aktif bir şekilde katkı sağlıyorum (Örneğin, geri dönüşüm uygulayarak, yenilenebilir enerji kullanarak, hava kirliliğini azaltmak için toplu taşıma araçları kullanarak vb.).	39	43	33	37	32
Demokratik/politik yaşama katılıyorum.	32	27	32	29	27
Gönüllü etkinliklere katılıyorum.	48	49	37	45	32
Kültürel farklılıklara saygı gösteriyorum.	63	64	48	55	56
Gençlik politikalarının geliştirilmesine katkıda bulunmakla ilgileniyorum.	52	45	51	58	33
Kendimi Avrupalı hissediyorum.	41	37	32	34	28
Ayrımcılık, hoşgörüsüzlük, yabancı düşmanlığı veya ırkçılığa karşı çalışmaya kararlıyım.	52	46	45	51	44

Tablo 7'de sunulan ögeler kişilikteki ve görüşlerdeki değişiklikler ile ilgilidir. Görüş düzeyindeki değişikliklerin bireyin davranışlarına her zaman yansımadağı bir sır değıildir. Proje tecrübesinin katılımcıların gerçek davranışları üzerindeki etkisini değıerlendirmek amacıyla bir takım ek maddeler RAY-MON anketlerine dahil edilmiştir.

Tablo 8'de sunulan sonuçların da gösterdiği gibi, proje deneyimi katılımcıların davranışlarını da etkilemiştir. Öte yandan, bu etki tutumsal veya görüş düzeyindeki etkiler kıyasla daha düşüktür.

Farklı proje türleri üzerinden bir analiz yapıldığında, Eylem 3- “Yapılandırılmış Diyalog” bir kez daha diğçerlerinden farklı sonuçlar vermektedir. Daha önce de belirtildiğı gibi, bu projelerin özel yapısı ve tasarımı sebebiyle, görülen etki, diğçer projelere kıyasla daha farklı ve daha sınırlıdır. Ancak, *gençlik politikası geliştirilmesine katkıda bulunmaya yönelik ilginin artması* konusunda olumlu bir değıişiklik göze çarpmaktadır: **Katılımcıların yarısı, projeden sonra gençlik politikası geliştirilmesine daha çok ilgi duyduğunu belirtmiştir.** Yapılandırılmış Diyalog’un temel amacı gençlik çalışmalarının kalitesinin geliştirilmesine katkıda bulunmak olduğundan, bu sonuç çok önemlidir. Yapılandırılmış Diyalog projeleri, toplantılar, konferanslar, istişareler ve etkinlikler şeklinde yapılabilmektedir. Tüm bu etkinlikler, gençlerin Avrupa’daki demokratik yaşama aktif katılımını ve karar vericilerle etkileşimini teşvik etmektedir. Bu etkinliklerde, gençler, (pozisyonların, tekliflerin ve önerilerin formülasyonu yoluyla) gençlik politikalarının Avrupa’da nasıl şekillendirilmesi ve uygulanması gerektiğı konularında seslerini duyurmaya çalışmaktadır. Bu nedenle, bu projeler *katılımcıların davranışlarını doğrudan değııştirmeyi değıil, katılımcıları müzakerelere dahil etmeyi amaçlamaktadır.*

**Tablo 9. (a. Hakkında soruların sorulduğu bu projenin bir parçası olarak bir Youthpass sertifikası aldınız mı?)
(b. Youthpass sertifikanızı herhangi bir amaçla kullandınız mı? (Örneğin, bir iş, staj, kurs, araştırma başvurusu vb.)
(EVET %)**

	<u>Katıldığım proje...</u>				
	(Ana Eylem 1 – Gençlik Değişimi)	(Ana Eylem 1 – AGH)	(Ana Eylem 3 – ‘Yapılandırılmış Diyalog’)	Ana Eylem 1 – Gençlik Çalışanlarının hareketliliği ya da bir TCA etkinliği	Bilmiorum veya hatırlamıyorum
a. Hakkında soruların sorulduğu bu projenin bir parçası olarak bir Youthpass sertifikası aldınız mı?	97	99	86	92	88
b. Youthpass sertifikanızı herhangi bir amaçla kullandınız mı? (Örneğin, bir iş, staj, kurs, araştırma başvurusu vb.).	33	32	16	30	18

Farklı eylemlerin karşılaştırmalı analizinin son bölümünde, YouthPass kullanım oranı incelenmektedir. Tablo 9'daki sonuçların gösterdiği üzere, **YouthPass edinme açısından Ana Eylem 3-Yapılandırılmış Diyalog ile diğer eylemler arasında büyük bir fark vardır.** Projenin sonunda bir YouthPass edinen katılımcıların oranı tüm projeler için çok yüksek olmakla birlikte (%85'in üzerinde), Eylem 1-Gençlik Değişimi (%97) ve Eylem 1-AGH (%92) ile kıyaslandığında, Eylem 3-YD projelerinde için oran (%86) oldukça düşüktür.

Ana Eylem 3-Yapılandırılmış Diyalog katılımcıları için YouthPass kullanım oranları da oldukça düşüktür. Bir iş başvurusu, staj, kurs, araştırma vb. için YouthPass kullanım oranı genel olarak tüm proje türlerinde %30'larda seyrediyor olup oldukça düşük olsa da, katılımcıların ancak %16'sının Youthpass kullanması sebebiyle, **Ana Eylem 3-Yapılandırılmış Diyalog** projelerinde bu oran yarıya düşmektedir.

Bu bölümdeki sonuçlar, **YouthPass kullanım oranlarındaki istisnai durum dışında, bilgi kaynakları, motivasyonlar ve görüş, algı ve davranış üzerindeki etkiler bakımından farklı türde projeler arasında önemli farklılıklar olmadığını göstermektedir.** Eylem 3-Yapılandırılmış Diyalog katılımcıları ile diğer projeler arasında ufak farklar vardır, ancak bu farklılıklar Ana Eylem 3-Yapılandırılmış Diyalog projelerinin amaçlarının ve yapılarının diğerlerinden farklı olmasıyla açıklanabilmektedir.

Sonraki bölüm, projelerin etkileri ve sonuçları hakkında proje liderlerinin algılarını ve değerlendirmelerini tartışmaktadır.

6. Proje Liderlerinin Perspektifi

Bu raporda Őimdiye kadar sunulan tüm sonuçlar, katılımcıların kendi değerlendirmeleridir. GeliŐmelerin, değişikliklerin ve proje deneyimini takiben ortaya çıkan etkinin katılımcılar tarafından fark edilmesi olduğa değerli bilgiler sağlamaktadır. Genç bireyler, kendilerinin fikirlerinde, tutumlarında, düŐüncelerinde ve planlarında görülen deęiŐiklikleri saptamada en iyi kaynak olduklarından, öznel değerlendirme olduğa bilgilendiricidir. Bununla birlikte, bireylerin kendi değişimleri ve geliŐimleriyle ilgili öznel değerlendirmelerinin her zaman doğru olmadığı da kanıtlanmıŐtır. Bireyler, başarılı bir projenin heyecanı ya da aksine hayal kırıklığı yaratan bir projenin hayalkırıklığı ile belirli geliŐmeleri küçümseme veya belirli yönleri abartma eğilimindedir. Bu tür durumlarda, farklı bilgi kaynakları ve değerlendirmelerle sağlama yapmak her zaman iyi bir tedbir olacaktır.

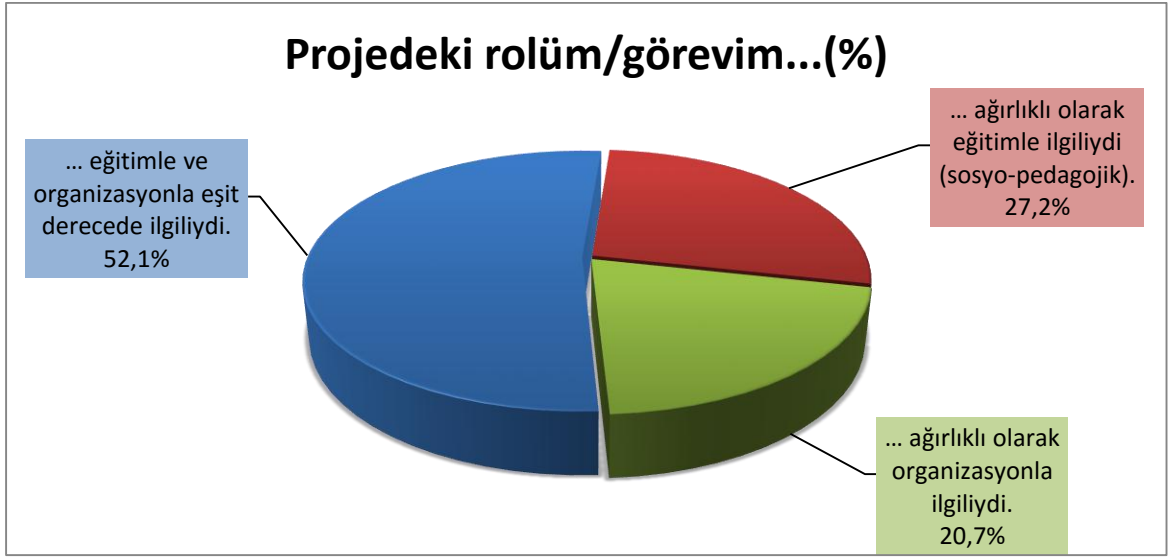
Proje liderleri bir dış perspektif sağlamaları açısından çok önemlidir. Bu kişiler, projelerin doğrudan tasarımına ve uygulanmasına katkıda bulunmaktadır. Bu nedenle, her bir projenin amaçları ve hedefleri hakkında birinci elden bilgi sahibidirler. Proje liderlerinin baŐlangıçta belirlenen amaçların ve hedeflerin karŐılanıp karŐılanmadıęına ilişkin görüŐleri çok önemlidir. Üstelik, her projenin kendi değerlendirme planı vardır ve proje liderleri genel olarak bu değerlendirmeyi yapmakla yükümlüdür. Proje liderleri, bir projenin baŐarisını eğitsel ve bilgilendirici hedefleri açısından çok verimli bir Şekilde değerlendirebilirler.

Proje liderlerinin katılımcılarla ilgili değerlendirmeleri de çok bilgilendirici ve değerlidir. Gençlerin kendi ilerlemelerinden haberdar olmamaları ya da gelişimlerini göz önünde bulundurmamaları sık rastlanan bir durumdur. Proje liderinin katılımcının projenin baŐında ve sonunda nasıl bir performans gösterdiğine dair dışarıdan yaptığı değerlendirme, ortaya önemli kıyaslamalar koyabilir.

Bu değerli dış değerlendirmelere ulaşmak için RAY-MON, proje liderleriyle katılımcılarınkine benzer bir dizi anket düzenlemiŐtir. Anketler iki farklı zamanda yapılmıŐtır. Birinci grup anketler Ocak 2016'da yapılmıŐ olup 1 Ocak-31 Temmuz 2015 tarihleri arasında biten projelerin liderlerini kapsamaktadır. Nisan 2016'da yapılan ikinci grup anketler ise 1 Temmuz-31 Aralık 2015 tarihleri arasında biten projelerin proje liderlerini kapsamaktadır.

Katılım için davet edilen **928 kişiden** (Proje başlamadan hemen önce Türkiye'de ikamet edenler) toplam **211 proje lideri** iki anket grubuna yanıt vermiştir. RAY-MON'a katılan proje liderleri projelerde farklı roller üstlenmişlerdir. Bu çeşitlilik, farklı roller katılımcıların gelişimine dair farklı bakış açıları sağladığından ve projenin etkisinin daha iyi değerlendirilmesine yardımcı olduğundan toplanan verilerin geçerliliğini arttırmaktadır. Grafik 13, ankete katılan proje liderlerinin proje sırasında sahip oldukları roller açısından dağılımını vermektedir.

Grafik 13. Proje Liderlerinin Projedeki Roller

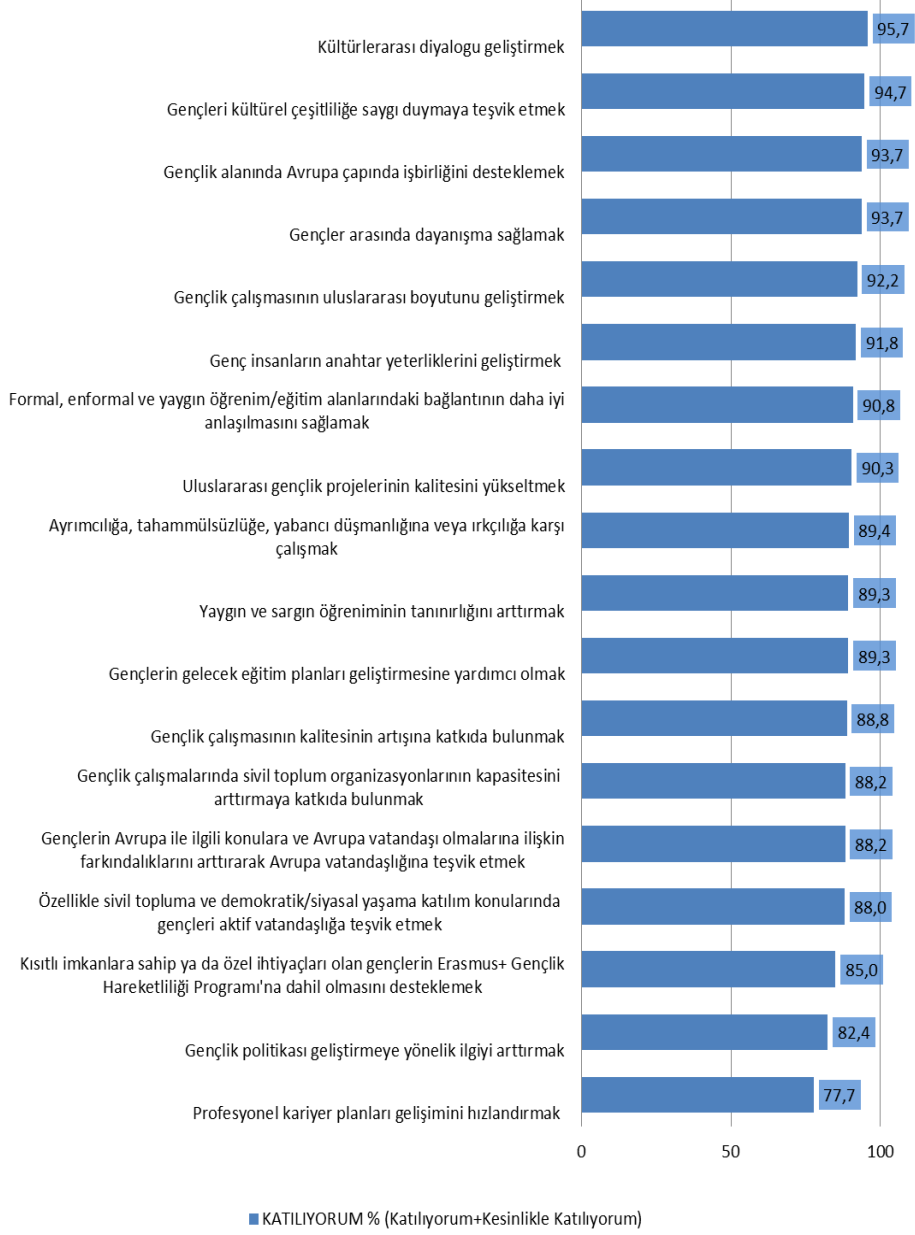

Grafik 13'te görüldüğü gibi, anket katılımcıların yarısı *hem eğitimsel hem organizasyonla ilgili* olmak üzere iki farklı rol üstlenmiştir. Bu durum, projenin bütün boyutlarında ve evrelerinde yer aldıkları ve bu nedenle proje katılımcılarıyla çok yakın ilişkiler geliştirdikleri anlamına gelmektedir. Bu, onları katılımcıların gelişimlerini ve öğretimlerini değerlendirmelerinde oldukça değerli kılmaktadır. Katılımcı proje liderlerinin %28'i esasen eğitimle ilgili bir görev sahibiyken, geri kalan %21'i öncelikli olarak organizasyonla ilgili bir rol sürdürmüştür.

Yanıt veren proje liderlerinin cinsiyet dağılımı daha az dengelidir. RAY-MON anketlerine katılan proje liderlerinin çoğunluğu erkek (%65) iken, %35'i kadındır. Bununla birlikte, yürütülen projeler hakkında kısa bir masa başı araştırması, bu orantısızlığın yalnızca saha içindeki gerçeklerin bir yansıması olduğunu ortaya koymaktadır: Proje liderliğinde rol alan erkeklerin oranı genel olarak kadın proje liderlerinden daha fazladır.

Grafik 14. Proje ve Program Hedefleri

**Aşağıdaki ifadelere ne ölçüde katılıyor ya da katılmıyorsunuz?
Proje Erasmus+: Gençlik Hareketliliği Programı'nın aşağıdaki hedeflerine katkıda bulunmuştur:**

Proje liderlerinin genel değerlendirmesi, **Erasmus+ Gençlik Hareketlilik faaliyeti kapsamında yürütülen projelerin Program hedeflerine katkıda bulunduğudur.**

Program hedeflerinden uluslararası boyutlar, kültürel çeşitlilik ve dayanışma en olumlu değerlendirmeleri alan yönler olarak ortaya çıkmaktadır. **Proje liderlerinin %96'sı, projelerin uluslararası diyaloğun geliştirilmesine katkıda bulunduğuna inanmaktadır.** Proje liderleri, yaptıkları değerlendirmelerde 2015 yılında düzenlenen projelerin *gençlerin kültürel çeşitliliğe saygılarını artırmalarına katkıda bulunduğunu (%95), gençlik alanında Avrupa işbirliğini teşvik ettiğini ve gençler arasında dayanışma geliştirdiğini (%94), gençlik çalışmalarının uluslararası boyutunu arttırdığını (%92) belirtmişlerdir.*

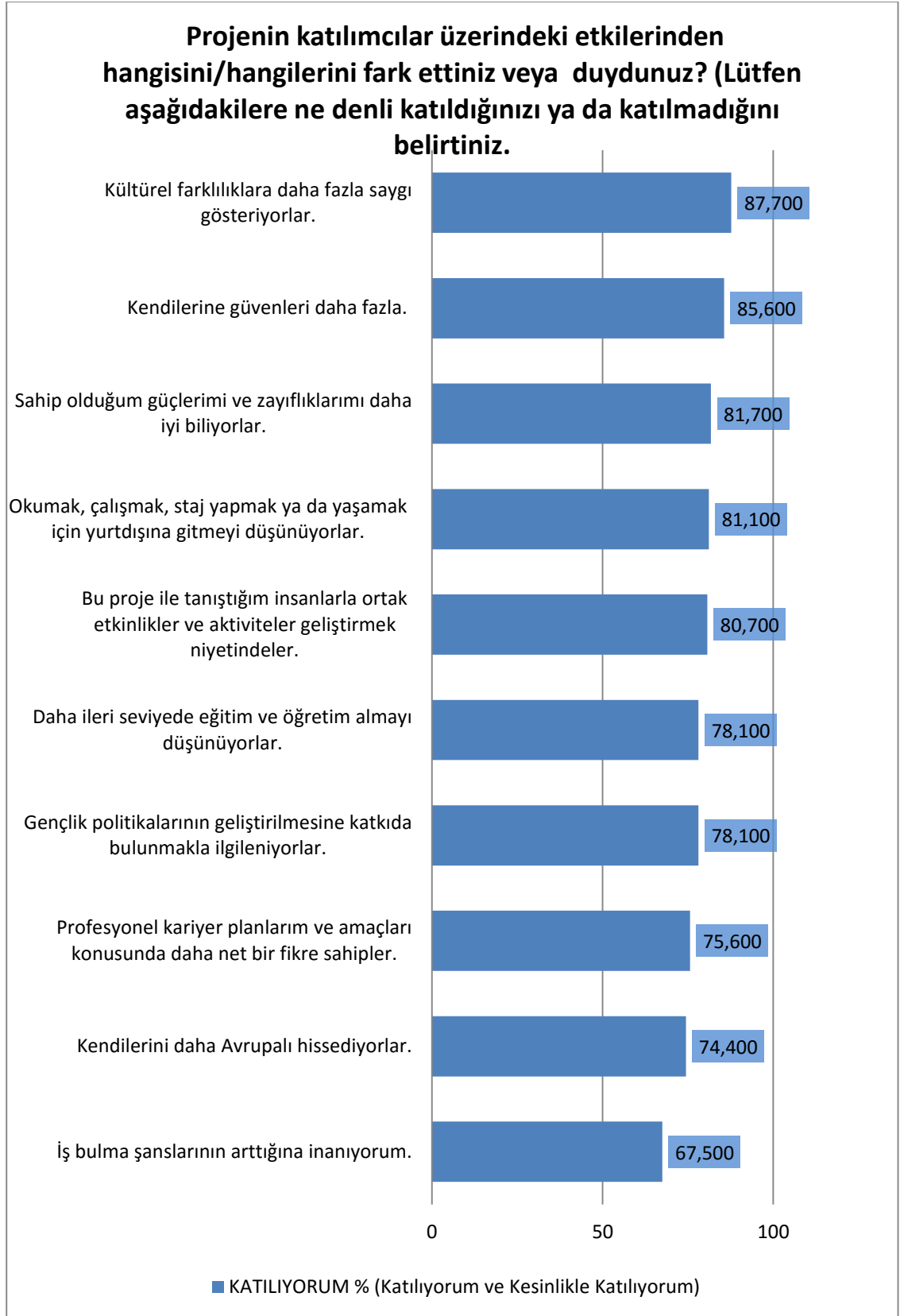
Proje liderleri **projelerin, katılımcıların yetkinlik ve beceri gelişimlerine katkıda bulunduğunu da belirtmektedir. 10 proje liderinden 9'u, yer aldıkları projenin gençlerin anahtar yeterliklerini geliştirdiklerini ifade etmiştir.** Bu sonuç, Grafik 8'de sunulan proje katılımcılarının özdeğerlendirilmeleriyle olduğa yakındır.

Grafik 14'teki bulgular analiz edildiğinde, **proje liderlerinin farklı program hedeflerine ulaşma konusundaki değerlendirmelerinin olduğa olumlu olduğu görülmektedir. Projenin farklı hedeflere ulaştığını kabul eden anket katılımcılarının ortalaması %89.4'tür.** Amaçların aktif vatandaşlıktan gayriresmi ve yaygın öğrenmeyi tanımaya kadar çok farklı yönleri olduğu göz önünde bulundurulduğunda, bu denli olumlu bir değerlendirme, proje sonuçlarından duyulan büyük bir memnuniyete işaret etmektedir.

Bir gençlik projesinin başarısını değerlendirmek için en önemli ölçütlerden biri, katılımcı gençler üzerindeki etkinin değerlendirilmesidir. Daha önce de belirtildiği gibi, RAY-MON verileri, katılımcıların kendi değerlendirmelerinin olduğa olumlu etkilere ve yeterlilik gelişimine işaret ettiğini ortaya koymaktadır. Bu noktada katılımcıların kendi değerlendirmelerini proje liderlerinin dış değerlendirmeleriyle karşılaştırmak bilgilendirici olacaktır.

Proje liderlerinin projelerin genç insanlar üzerindeki etkileri konusundaki görüşlerine dair RAY-MON bulguları Grafik 15'de sunulmuştur.

Grafik 15. Projenin Katılımcılar Üzerindeki Etkisi

Grafik 15'te sunulan veriler analiz edildiğinde, proje liderlerinin **projelerin katılımcılar üzerinde olumlu bir etkisi olduğuna inandıkları ortadadır.**

Değerlendirmelerde, projelerin yarattığı en büyük etki kültürlerarası öğrenme üzerindedir. Ankete katılanların %88'i, projenin sonucu olarak katılımcıların kültürel çeşitliliği daha fazla takdir ettiğini belirtmiştir.

Proje liderlerine göre, katılımcılar üzerindeki ikinci önemli etki, kendini keşfetmeye ve kendini fark etmeye yöneliktir. **Ankete katılanların %86'sı katılımcıların kendilerinden daha emin olduklarını göstermekte, anket katılımcıların %82'si katılımcıların güçlü ve zayıf yönlerini daha iyi bildiğine inanmaktadır.**

Proje liderleri ayrıca, projenin katılımcıların geleceği üzerinde önemli bir etkisi olduğunu düşünmektedir. Anket katılımcılarının **%81'i, proje katılımcılarının yurtdışında okumak, çalışmak, işe yerleşmek (staj yapmak) ya da orada yaşamak niyetinde olduğunu belirtmektedir. %78'i, katılımcıların daha fazla eğitime ve çalışmaya katılmayı planladıklarını ifade etmiştir. Son olarak, proje liderlerinin %68'i katılımcıların iş bulma şanslarına dair inançlarının arttığına inanmaktadır.**

Proje liderlerinin değerlendirmeleri ile proje katılımcılarınınki arasında yapılan karşılaştırma belirli farklılıkları ortaya koymaktadır. Daha önce de belirtildiği gibi, katılımcılar kendi kendini değerlendirmelerinde azımsama veya abartma eğiliminde olabilmektedir. Projelerin etkisi, *katılımcıların* ve *proje liderlerinin* birbirinden farklı değerlendirdikleri bir alan gibi görünmektedir. Grafik 10'da ve Grafik 11'de katılımcıların proje üzerindeki etkileri üzerine değerlendirmeler sunulmuştur. Grafik 15'te proje liderlerinin yaptığı değerlendirmelerle karşılaştırıldığında, proje katılımcılarının projenin etkisine dair değerlendirmelerinin proje liderlerinininkine oranla daha olumlu olduğu görülmektedir. Örneğin, **proje katılımcılarının %76'sı iş fırsatlarının arttığını düşünürken, proje liderleri için bu oran 68'dir.** Benzer şekilde, proje katılımcılarının %92'si özgüvenlerinin arttığı belirtirken proje liderleri için bu oran %86'dır. **Ortalama olarak, proje liderlerinin %79'u projenin katılımcılara bir takım etkilerde bulunduğunu belirtmektedir ancak bu oran proje katılımcıları arasında -etkinin türüne bağlı olarak- % 85 veya daha yüksektir.**

Böyle bir fark görülmesindeki olası nedenler farklı açıklamalara sahip olabilir. Birincisi, başarılı bir projenin sonucu olarak heyecan, yüksek motivasyon ve çöşku nedeniyle katılımcılar gerçek durumdan daha olumlu değerlendirmelerde bulunmuş olabilirler. İkinci olarak, proje liderleri, katılımcıları diğer katılımcılarla kıyaslayarak değerlendirebildikleri için daha gerçekçi bir bakış açısına sahip olabilirler. Üçüncüsü, proje katılımcıları, proje liderleri ile olan temasları projenin süresi ile sınırlı olduğundan daha fazla gerçekçi bir değerlendirmeye sahip olabilirler. Örneğin, proje bittikten çok sonra ortaya çıkan bir durumla olumlu etkinin farkına varabilirler.

Unutulmaması gereken nokta, *hem proje katılımcılarının hem de proje liderlerinin, projelerin katılımcılar üzerinde olumlu etkileri olduğuna inandıklarını ve bu etkilerin kendini fark etme, kendine güvenme ve gelecekteki kişisel, eğitimsel ve mesleki kararlar ve istekler ile ilgili olduğunu belirtmeleridir.*

Anketin son bölümünde, proje liderlerine proje katılımcılarının yetkinliği ve gelişimi hakkında sorular sorulmuştur. Anketi cevaplayan liderlerden, proje katılımcılarının bir dizi beceride gelişme göstermiş olup olmadıklarını belirtmeleri istenmiştir. Olumlu cevaplar Grafik 16'da sunulmaktadır.

Genel olarak bu sonuçlar, proje liderlerine göre, projelerin, katılımcıların yalnızca kişisel gelişimlerine değil *aynı zamanda beceri gelişimlerine de önemli katkılarda bulunduğunu* göstermektedir. Proje katılımcılarıyla yapılan anketlerin sonuçlarıyla karşılaştırıldığında, proje liderlerinin değerlendirmelerinin katılımcılar ile aynı yönde olduğu ve her iki grubun da projelerin beceri geliştirme yönü üzerinde hemfikir olduğu görülmektedir.

Grafik 16'da gösterildiği gibi, anket yapılan proje liderlerinin neredeyse tamamı (%94) *katılımcıların yabancı bir dilde iletişim becerilerini geliştirdiklerini* düşünmektedir. Bu madde, proje katılımcılardan da neredeyse aynı düzeyde onay almıştır (%95). Bununla birlikte, katılımcıların %97 ile en çok geliştirdiklerini düşündükleri beceri olan *farklı kültürel geçmişe sahip insanlarla bir arada olmak ve iletişim kurmak* proje liderleri listesinde %89 ile daha düşüktür. Bu, proje liderlerinin daha gerçekçi değerlendirmelerinden ya da normatif yaklaşımlarından dolayı olabilir. Farklı kültürel

geçmişe sahip insanlarla birlikte çalıştıktan sonra, uluslararası gençlik çalışmasının bu boyutunun yeniliğini ve zorluğunu azımsıyor olabilirler.

Genel olarak, yukarıda belirtilen farklılıklar dışında, katılımcıların değerlendirmeleri proje liderleriyle oldukça benzerdir. *Ekip çalışması* ile ilgili beceriler, *gelecek için fırsatların belirlenmesi*, *yaygın öğrenme ve eğlenceli ortam*, hem proje yöneticilerinin hem de proje katılımcılarının üzerinde anlaştıkları hususlardandır.

Grafik 16. Katılımcıların Yeterlik ve Beceri Gelişimleri

Bir projede yer almak ve bir proje sorumlusunun rolünü üstlenmek büyük bir sorumluluktur. Daha önce de belirtildiği gibi, proje katılımcıları benzer projelere katılmaya devam etme eğilimindeyken aynı zamanda daha fazla sorumluluk alarak farklı roller üstlenme eğilimi de göstermektedir. Bu nedenle, hemen hemen tüm proje liderlerinin önceki katılımcı rollerinden geldiği savunulabilir.

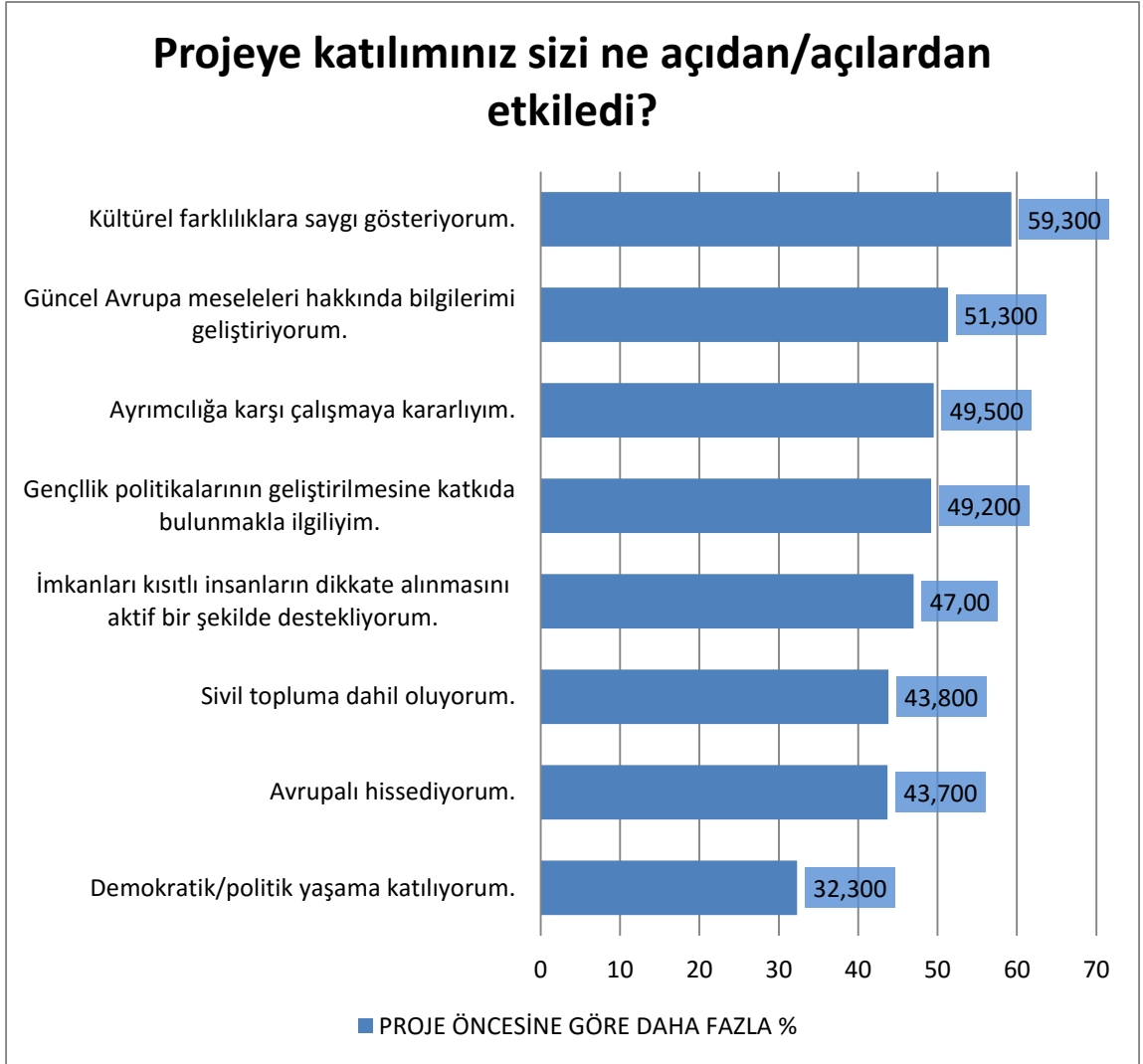
Bir projede proje lideri olmak da bir öğrenme sürecidir. Her bir projenin hazırlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi, proje liderleri de dahil olmak üzere ilgili tüm taraflara değerli öğrenme fırsatları sunmaktadır. RAY-MON ayrıca, bir projede sorumluluk almanın bir sonucu olarak proje liderlerinin öğrenmelerini ve gelişmelerini araştırmaktadır.

RAY-MON anketinin bir parçası olarak, proje liderlerinden kendi öğrenme süreçlerini değerlendirmeleri ve bir proje lideri olmanın kendi gelişimleri üzerindeki etkileri hakkında yorum yapmaları istenmiştir.

Grafik 17'de sunulan sonuçlara göre, proje liderlerinin yarısından fazlası, **projenin kendileri üzerinde büyük ve olumlu bir etkisi olduğuna inanmaktadır**. 10 proje liderinden 6'sı **projenin bir sonucu olarak kültürel çeşitliliği proje öncesine göre daha fazla takdir ettiğini** belirtmiş ve **ankete katılanların yarısı kendilerini güncel Avrupa meseleleri hakkında daha fazla bilgilendirdiklerini** ifade etmiştir.

Proje lideri olmanın, bireylerin mesleki motivasyonu ve istekleri üzerinde de etkisi olduğu görülmektedir. **Ankete katılan proje liderlerinin %50'si** proje öncesine kıyasla *ayrımcılığa, tahammülsüzlüğe, yabancı düşmanlığına veya ırkçılığa karşı çalışmaya daha kararlı olduklarını ve gençlik politikası geliştirilmesine katkıda bulunmakla daha fazla ilgilendiklerini söylemiştir*.

Grafik 17. Proje Liderleri Üzerinde Görülen Etki

7. Gençlik Çalışmaları ile Yaygın ve Sargın Öğrenmenin Tanınırlığı ve Geçerliliğine Doğru: YOUTHPASS

Gençlik çalışmasının ve yaygın öğrenme/egitimin tanınması, 2000 yılında Avrupa Konseyi Gençlik Departmanı tarafından düzenlenen ilk sempozyumdan ve yaygın öğrenmenin daha iyi tanınması için 2001 yılında yayınlanan Avrupa Komisyonu Gençlik Hakkında Beyaz Kitabı'ndan bu yana düzenli olarak Avrupa gençlik çalışmasının gündemindedir.

Öğrenmeyi kimin tanıdığı ve hangi amaca yönelik olduğuna bağlı olarak, farklı tanınma biçimleri arasında bir ayırım yapmak da önemlidir. Tanıma alanındaki ana referans dokümanı olan Pathways 2.0'da tanıma biçimleri aşağıdaki gibi tanımlanmıştır:

- **Resmi tanınırlık**, öğrenme çıktılarının "geçerliliği" ve öğrenme sürecinin "sertifikalandırılması" ve/veya bu çıktılarının bireyin başarılarını resmen tanıyan sertifikalar veya diplomalar olarak düzenlenmesi anlamına gelmektedir.
- **Politik tanınırlık**, yaygın eğitimin mevzuatta tanınması ve/veya yaygın öğretimin/eğitimin politik stratejilere dahil edilmesi ve yaygın öğretim sağlayıcılarının bu stratejilere dahil olması anlamına gelmektedir.
- **Toplumsal tanınırlık**, toplumsal aktörlerin, gayri resmi ortamlarda kazanılan yeterliliklerin değerini ve bu çalışmaları yapan organizasyonların değeri de dahil olmak üzere bu faaliyetler sırasında yapılan çalışmaları kabul ettikleri anlamına gelmektedir.
- **Öz tanınırlık**, bireyin öğrenme çıktılarını ve bu öğrenme çıktılarını diğer alanlarda kullanma becerisini değerlendirmesini ifade etmektedir.⁶⁰

Somut bir sonuç olarak, gençlik liderleri ve gençlik çalışanları için Avrupa Portföyü (2006, 2014'te revize edilmiştir) ve Gençlik aktiviteleri için Youthpass (2005 itibariyle, bugün Erasmus + dahilinde) resmi tanınmayı teşvik etmek için geliştirilmiştir.

Youthpass, Avrupa Komisyonu'nun yaygın öğretimin tanınmasını teşvik etme stratejisinin bir parçasıdır. Erasmus +: Gençlik Programı (2014-2020) ve Gençlik Programı (YiA) (2007-2013) tarafından finanse edilen projeler için geçerlidir. Öğrenme çıktılarını belgelemek için bir araç olarak, politikayı uygulamaya, uygulamayı ise politikaya çevirmektedir:

⁶⁰ Avrupa'da yaygın öğretimin/eğitimin ve gençlik çalışmasının tanınması için Pathways 2.0 için bkz.: http://pjp-eu.coe.int/documents/1017981/7110668/GettingThere_WEB.pdf/

- Bir destek elemanı ile birlikte Youthpass Sertifikası'nı oluştururken, proje katılımcıları, proje kapsamında yaptıklarını ve kazandıkları yetkinlikleri açıklama imkânı bulurlar. Bu sebeple Youthpass, kişisel yaygın öğrenme süreci ve çıktıları üzerine düşünmeyi desteklemektedir.
- Gençlik alanındaki yaygın öğretim için Avrupa çapında geçerli bir doğrulama aracı olarak Youthpass, gençlik çalışmalarının toplumsal tanınırlığını güçlendirmeye katkıda bulunmaktadır.
- Projenin katma değerini tanımlayan Youthpass, gençlerin ve gençlik çalışanlarının aktif Avrupa vatandaşlığını desteklemektedir.
- Youthpass ayrıca, edinilen anahtar yeterlilikleri bir sertifikada belgeleyerek gençlerin ve gençlik çalışanlarının istihdam edilebilirliğini desteklemeyi amaçlamaktadır.⁶¹

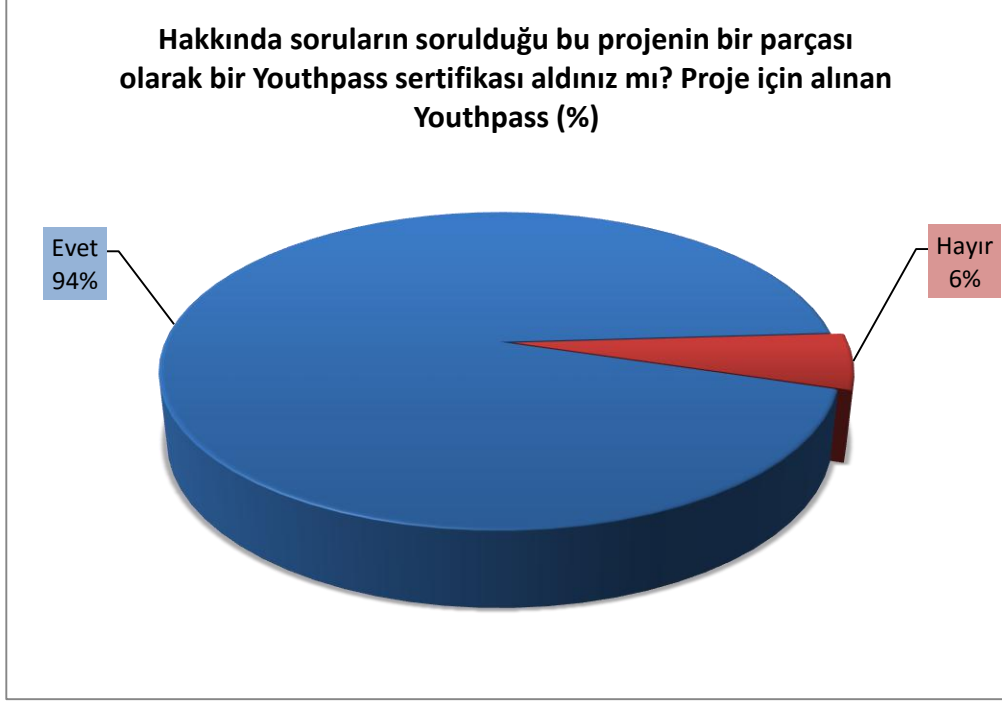
Hem proje katılımcılarından hem de proje liderlerinden gelen RAY-MON bulguları, projeler sırasında çok yüksek düzeylerde proje etkisi ve öğrenme ile beceri ve yetkinlik gelişimi sergilediğinden, bu bilgilerin ve becerilerin toplum tarafından tanınması incelemeye tabi tutulmaktadır. 'Youthpass' sertifikası bir Erasmus+ Gençlik projesi sırasında edinilen öğrenme deneyimini tanımlaması, belgelendirmesi ve tanınması açısından başlangıç için iyi bir noktadır.

RAY-MON katılımcılarına, Youthpass ve kullanımı ile ilgili de bir dizi soru yöneltilmiştir.

İlk olarak, proje katılımcılarının çok büyük bir çoğunluğunun *Youthpass* aldığı tespit edilmiştir. **Ankete katılanların %94'ü, değerlendirdikleri projenin sonunda bir *Youthpass* aldığını belirtmiştir.** (Grafik 18)

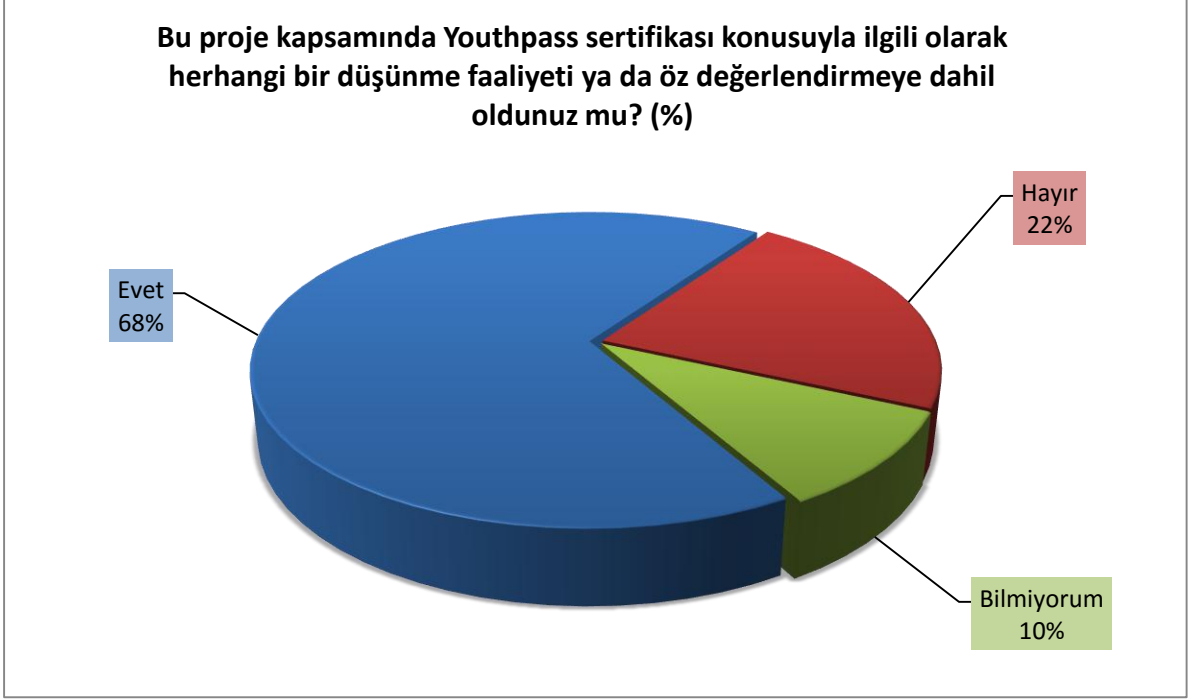
⁶¹ <https://www.youthpass.eu/en/youthpass/about/>

Grafik 18. Youthpass Sahibi Katılımcılar

Youthpass, projenin sonunda otomatik olarak verilmemektedir. Youthpass'ın, katılımcının, gelişimini ve öğrenmesini fark etmesini sağlayan bir öz-değerlendirme ve yansıtma aracı olması amaçlanmaktadır. Bununla birlikte, pratik sebeplerden dolayı, bazı projelerin Youthpass ile ilgili bu değerlendirme süreçlerini gerçekleştirmediği bilinmektedir. Bu nedenle, proje katılımcılarına, projelerinin sonunda Youthpass sertifikasının bir parçası olarak bir öz değerlendirme yapıp yapmadıkları sorulmuştur. Sonuçlar Grafik 19'da sunulmaktadır.

Grafik 19. Youthpass Üzerine Düşünme Faaliyeti ve Öz Değerlendirme

Anket verileri, katılımcıların %68'inin projenin bitiminde Youthpass kapsamında bir öz değerlendirme ve yansıtma sürecinden geçtiğini ortaya koyarken, **neredeyse 5 katılımcıdan 1'i** böyle bir süreçten geçmediğini ifade etmiştir. Bu oldukça yüksek bir orandır ve özellikle dikkate alınmalıdır.

Öz değerlendirme veya yansıtma sürecine dahil olmak doğrudan önemli bir çıktıyı garanti etmez. Bu süreç dikkatle tasarlanmalı ve sonuna kadar uygulanmalıdır. Böyle bir sürece dahil olduklarını söyleyen katılımcılardan, Youthpass kapsamında dahil oldukları bu öz değerlendirme ve yansıtmayı değerlendirmeleri istenmiştir. Sonuçlar oldukça olumludur (Grafik 20).

Grafik 20. Youthpass: Düşünme Faaliyetinin ve Öz Değerlendirmenin Etkileri

Youthpass üzerine derinlemesine düşünen ve Youthpass'a bağlı öz değerlendirme yapmış olan proje katılımcılarının **%92'si**, bu süreçlerin projeye bağlı gelişim ve öğrenme konularındaki farkındalığı artırmaya yardımcı olduğuna inanmaktadır. Bu çok yüksek oranlar, projenin sonunda Youthpass ile bağlantılı olarak yapılan yansımanın ve özdeğerlendirmenin, katılımcıların kendi kendini tanımalarını geliştirmede çok yararlı ve gerekli olduğunu göstermektedir. Böyle bir süreç sayesinde katılımcılar proje süresince gösterdikleri gelişimin ve öğretimin bizzat farkına varabilir ve böylece sosyal ve politik tanınırlık konusunda daha verimli çalışabilirler. Başka bir deyişle, gelişimden haberdar olan bir genç, yaygın öğrenmenin faydalarını kendi çevresine daha iyi açıklayabilir ve aktarabilir.

Toplumun genelinde Youthpass hakkındaki farkındalığın artırılması ve tanınırlığının geliştirilmesi bir önceliktir. Youthpass sahiplerine bu sertifikayı CV'lerine ve portföylerine eklemeleri ve istihdam, staj ve ileri eğitim uygulamaları için kullanmaları önerilmektedir.

RAY-MON anketinde, *Youthpass* almış olan katılımcılara, bu belgeyi bir çeşit başvuruda sunup sunmadıklarını sorulmuştur. Grafik 21'de görüldüğü gibi, **10 katılımcının yalnızca 3'ü bir başvuruda Youthpass'ı kullanmıştır**. Bu düşük rakam, anket grubunun 2015 tamamlandığı göz önünde bulundurularak, zaman faktörü ile açıklanabilir. Dolayısıyla, katılımcılar *henüz* bu belgeyi kullanma fırsatı bulamamış olabilirler.

Grafik 21. Başvurularda Youthpass Kullanımı

Bununla birlikte, Youthpass'ı kullananlar, çok olumlu tepkiler vermişlerdir. Youthpass'ın Türkiye'de bir başvuruda kullanılması, onu kullanan katılımcılara göre, **olumlu bir etki** yaratmaktadır. Youthpass'ı kullanan katılımcıların %73'ü **belgenin başvuruyu değerlendirenlerce takdir edildiğini** bildirmiştir (Grafik 22). Ayrıca oldukça önemli olan bir başka nokta, Youthpass'ın takdir edilmediğini bildiren kişilerin katılımcıların % 4'üne tekabül etmesidir.

Grafik 23, Youthpass sahiplerinden belgeyi bir başvuruda kullanan ve Youthpass sunmanın kabul edilme şansını arttırdığına inanan kişilerin yüzdesini göstermektedir.

Katılımcıların %83'ü Youthpass sertifikasının iş bulmada, ya da bir staja, kursa veya çalışmaya kabul edilmede yardımcı olduğunu söylemiştir.

Tüm bunlar birlikte değerlendirildiğinde, bu sonuçlar, kullanıldığında, Youthpass'in katılımcıların kariyerlerine ve profesyonel hayatlarına önemli katkı sağladığını ortaya koymaktadır. Yaygın ve sargın öğrenmenin Türkiye'de tanınma düzeyine ilişkin araştırma oldukça zayıf olsa da, son yıllarda yapılan RAY-MON ve RAY araştırmalarının bulguları keşfedilecek bir potansiyele işaret etmektedir: Youthpass'e yönelik bir ilgi ve olumlu tepki vardır ancak bu durum belgenin sunulduğu ve tartışıldığı kısıtlı alanlarla sınırlıdır.

Grafik 22. Youthpass: Başvurularda Değer/Takdir

Grafik 23. Youthpass: Kabullerde Değer/Yararlılık

Sonuçlar

Bu RAY-MON ulusal raporu, RAY-MON araştırmasının genel teorik ve metodolojik çerçevesini sunmakta ve araştırmanın ülkeye özel bulgularını tartışmaktadır. Analiz, RAY-MON çalışması kapsamında Erasmus+ Gençlik Programı katılımcıları ve liderleriyle yapılan ve 2015 yılında tamamlanan geniş çaplı iki anket çalışmasından elde edilen verilere dayanmaktadır. Analiz, Türkiye’den katılan proje katılımcılarına ve liderlerine odaklanmaktadır. Buna ek olarak, Türkiye Ulusal Ajansı tarafından finanse edilmiş projelerde yer almış tüm katılımcıların cevaplarına ilişkin genel bir analiz de raporun ekinde ayrıca sunulmuştur.

RAY-MON Raporu, Avrupa Birliği Erasmus+ Programı dönemi için ilk örnektir. Gençlik programları, son 10 yıldır Türkiye’de, farklı yaş gruplarından, farklı kültürel ve sosyo-ekonomik geçmişlerden, farklı lokasyonlardan gelen ve gençlik çalışmalarında aktif binlerce gence, yaşlıları ve görevdaşlarıyla farklı ülkelerde biraraya gelme ve ortak öğrenme hareketliliği aktivitelerine katılma şansı tanımıştır. Yeni dönemde de bu önemli yaygın eğitim fırsatlarına verilen destek sürmekte; RAY-MON da bu projelerin, özelde genç insanlara genelde ise topluma etkilerini ve katkılarını sistematik bir biçimde izlemeye, değerlendirmeye ve analiz etmeye devam etmeyi amaçlamaktadır. RAY Network, Avrupalı gençlere sunulan bu önemli öğrenme hareketliliği fırsatının bilimsel, kanıta dayalı ve zamana yayılan analizlerini sunmaktadır.

Bu Ulusal Rapor benzerlerinin üçüncü örneğidir. Daha önce düzenlenen iki rapor 2012 ve 2014 yıllarını kapsamış olup, Gençlik Programı’nın etkilerine ilişkin önemli bulgular ortaya koymuştur. Gençlik çalışanları, gençlik araştırmacıları ve ilgili karar vericiler RAY analizleri ve bulguları aracılığıyla dahil oldukları işi daha iyi anlama fırsatı bulmakta ve RAY bulguları, -umuyoruz ki- gelecekte kanıta dayalı daha fazla politika üretilmesi için temel sağlamaktadır.

Bu raporda sunulan sonuçlar önceki raporlarda sunulanlarla tutarlı olup; projelerin, katılımcıların kim olduklarına, nereden geldiklerine, ya da projenin ne kadar sürdüğüne bakılmaksızın, kişilerin hayatlarına büyük katkıda bulunduğunu ortaya koymaktadır.

Bu nedenle, Türkiye Ulusal Ajansı'nın ve diğer paydaşların temel politika önceliği, uzun vadeli farkındalık artırımı ve projelerin olumlu etkilerini yaymak için tanınırlık stratejisi olmalıdır. RAY araştırmasının çıktıları bu strateji için önemli katkılar sunabilir.

Erasmus+: Gençlik Programı'nın Araştırmaya Dayalı Analizi ve İzlenmesi RAY Araştırma Projesi'nin (RAY-MON) en önemli avantajı sürekli ve karşılaştırmalı analizlere dayanmasıdır. Sürekli ve karşılaştırmalı veri toplanması, yegane konusu "gençlik" olan gençlik çalışmasının dinamik ve değişken yapısını doğru anlamak için vazgeçilmez bir unsurdur. RAY-MON, RAY-CAP ile birlikte, Erasmus+ Gençlik Programı'nın Türkiye'deki gençlere, gençlik çalışmaları ile gençlik çalışanlarına, ve genel olarak topluma katkılarını ayrıntılı bir şekilde resmetmektedir. Bu sebeple, RAY-MON ve RAY-CAP bulgularını devam ettirmek ve tamamlamak, ve bu bulguları Avrupa gençlik projelerinin Türkiye'deki ve diğer Avrupa ülkelerindeki durumunu değerlendirmek ve ölçmek için kullanmak son derece önemlidir.

EK: TÜRKİYE ULUSAL AJANSI TARAFINDAN FİNANSE EDİLMİŞ PROJELERİN DEĞERLENDİRMESİ

Bu raporda sunulan bütün sonuç ve çıktılar *proje öncesinde ikamet ettiği ülke Türkiye olan proje katılımcıları ve proje liderleri* örneğine dayanmaktadır. Diğer bir deyişle, bu rapor Türkiye’den katılan proje katılımcılarına ve proje liderlerine odaklanmaktadır.

Öte yandan, RAY-MON evreni bu katılımcılarla sınırlı değildir. İkamet ettiği ülkeye bakılmaksızın *Türkiye Ulusal Ajansı tarafından finanse edilmiş* projelere katılan katılımcıların verileri de tarafımızca bir araya getirilmiş ve incelenmiştir.

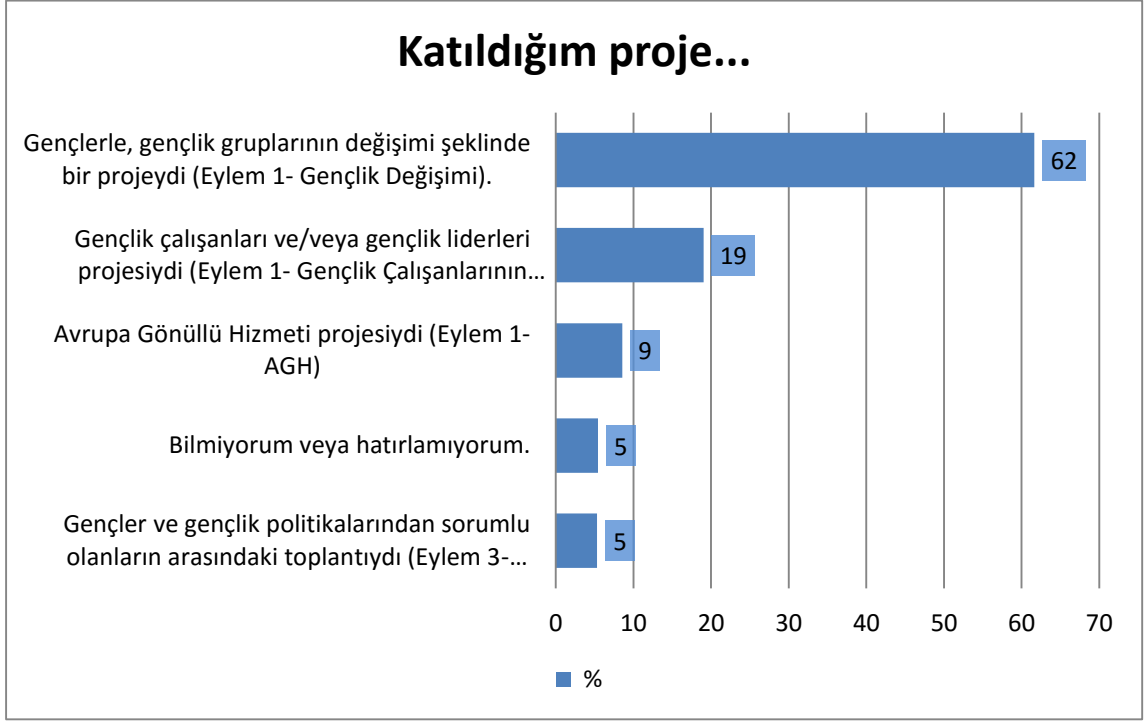
Raporun, Erasmus+ Gençlik programı projelerine katılımın Türkiye’den gelen gençler üzerindeki etkisine olan odağını bozmamak adına, *Türkiye Ulusal Ajansı tarafından finanse edilmiş projelere katılan tüm gençlerden oluşan ikinci grubun* bulguları burada detaylıca tartışılmayacaktır.

Bununla birlikte, Türkiye Ulusal Ajansı’nın desteklediği projelerin tüm katılan gençler üzerinde yarattığı etkiyle ilgili genel bir fikir vermek adına, daha geniş olan bu gruba ait bazı temel bulgulara bu ekte yer verilecektir.

Türkiye Ulusal Ajansı tarafından finanse edilmiş projelerde yer almış katılımcılara ait örneklem **2005 anket katılımcısından** oluşmaktadır. Bu rakam (bu raporda detaylıca incelenmiş olan) Türkiye’den katılan gençler ile diğer Avrupa ülkelerinden olup Türkiye Ulusal Ajansı tarafından finanse edilen projelere katılan diğerlerini kapsamaktadır. Söz konusu 2005 anket katılımcısından 1193’ü erkek, 812’si kadındır. *Bu katılımcıların ortalama yaşı (Projenin gerçekleştiği tarihe göre) 24.2’dir.*

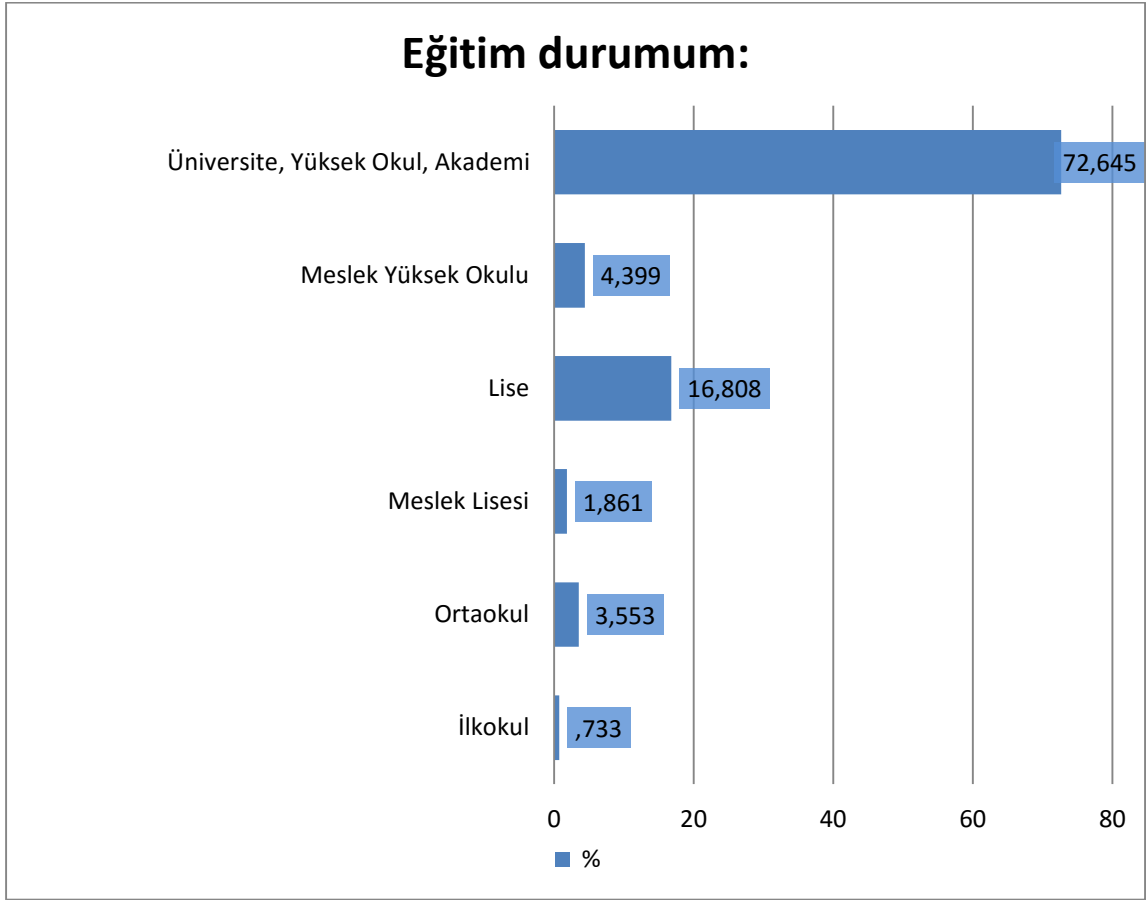
Katılımcıların faaliyet türüne göre dağılımları Türkiye’den gelen katılımcılarla neredeyse aynıdır: Çoğunlukla Gençlik Değişimi (%62), daha sonra gençlik çalışanları ve/veya gençlik liderleri projesi (Ana Eylem 1- Gençlik Çalışanlarının hareketliliği ya da bir TCA Etkinliği) (%19) (Grafik 24).

Grafik 24. Proje Türüne Göre Türkiye Ulusal Ajansı Tarafından Finanse Edilmiş Projelerin Katılımcıları

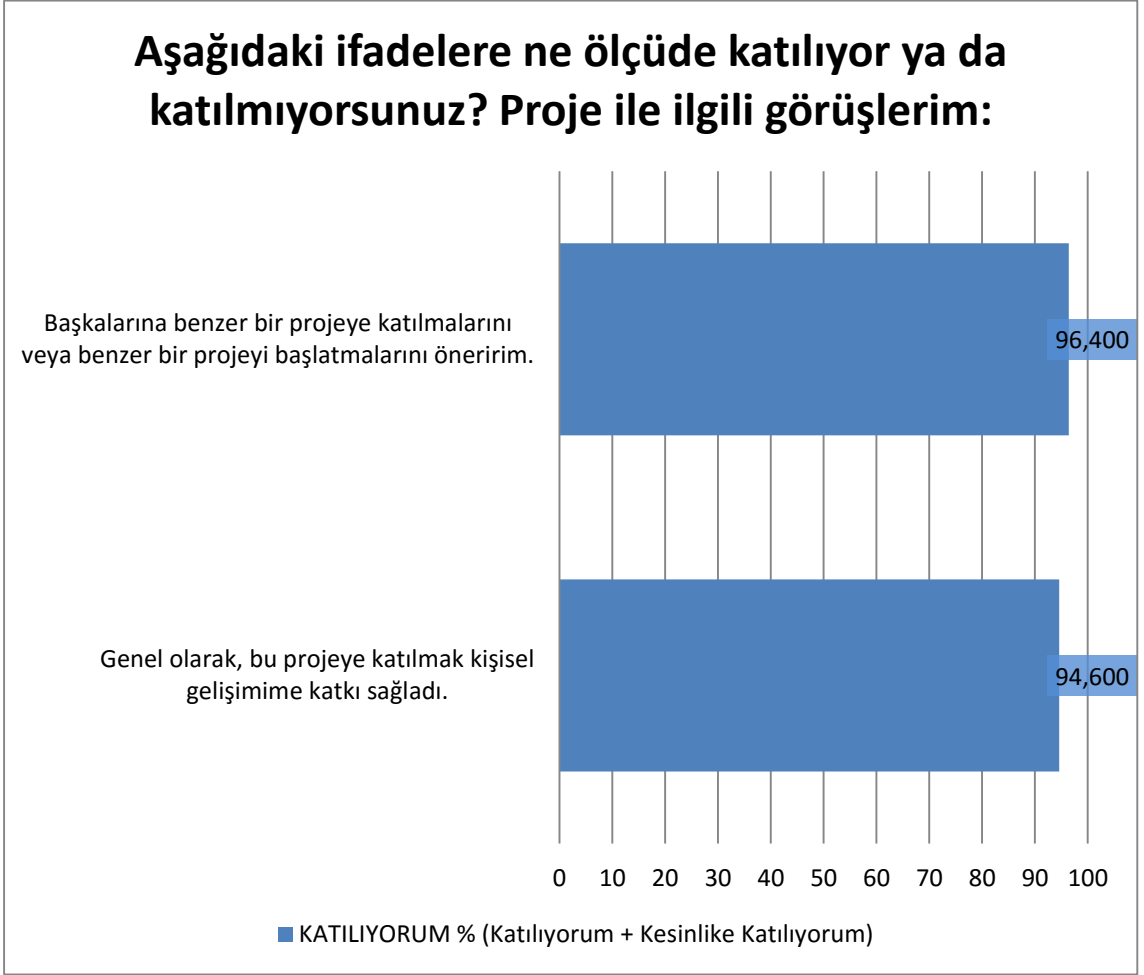
Türkiye Ulusal Ajansı tarafından finanse edilen projelerin katılımcılarının eğitim seviyeleri Türkiye'den gelen katılımcılarla benzerdir: Üniversite ya da daha yüksek seviye %73 ile en büyük gruptur. (Grafik 25). Öte yandan, bu iki veri karşılaştırıldığında, *Türkiye'den gelen katılımcıların ortalama eğitim seviyelerinin Türkiye'den gelmeyen katılımcılarınkinden daha yüksek olduğu ortaya çıkmaktadır.* Üniversite ya da daha yüksek seviyede eğitim yüzdesi neredeyse 9 puan daha fazladır (%72.4 karşısında %81.4). Bu durum için olası teknik ve bürokratik açıklamalara daha önce değinilmiştir.

Grafik 25. Eğitim Seviyelerine Göre Türkiye Ulusal Ajansı Tarafından Finanse Edilmiş Projelerin Katılımcıları

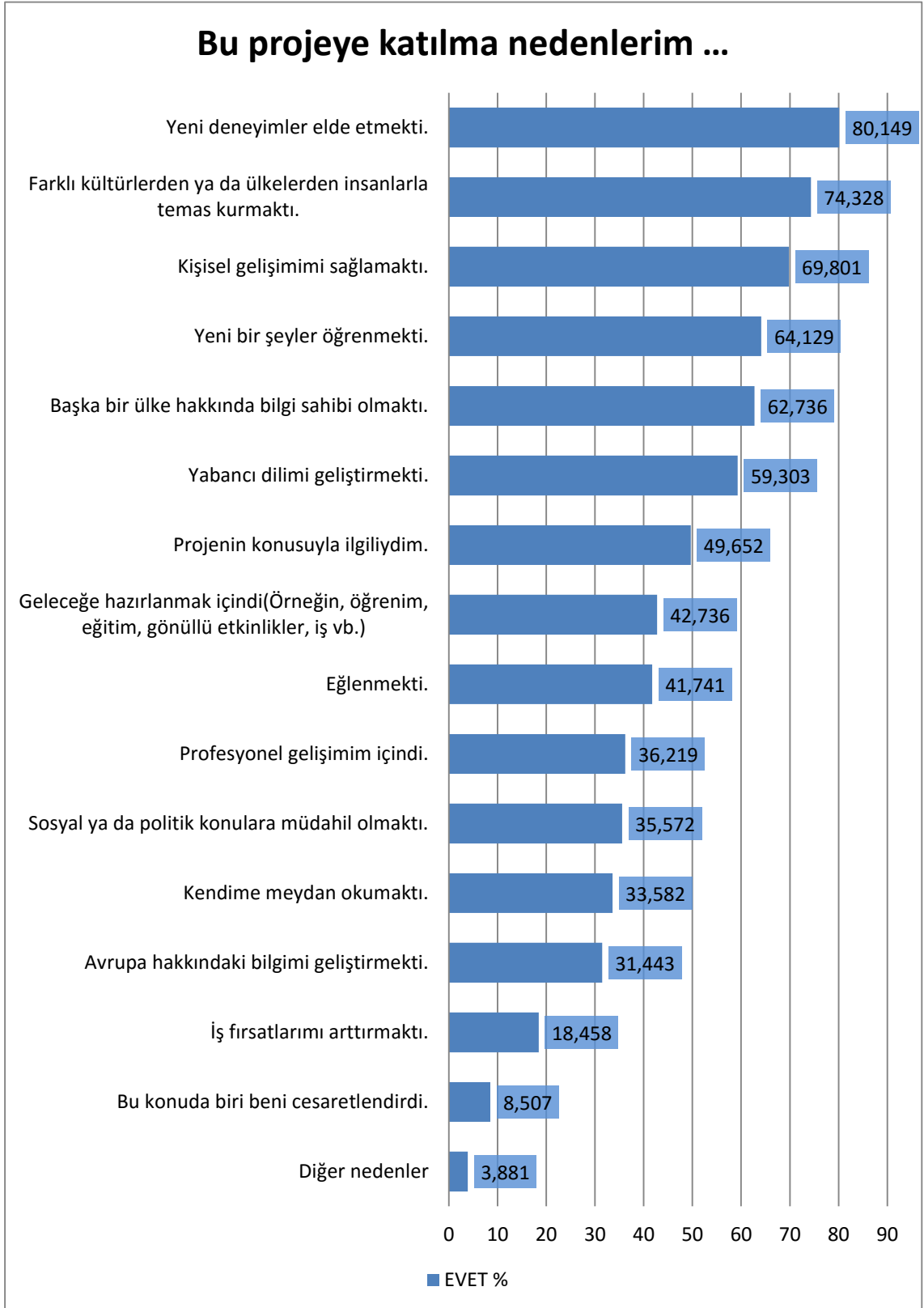

Türkiye Ulusal Ajansı tarafından finanse edilmiş projelerin katılımcılarının memnuniyet seviyeleri de oldukça yüksek olup, bu durum *çarpan etkisine* yansımıştır. **Neredeyse tüm katılımcılar, diğer insanlara benzer bir projeye katılmalarını önereceklerini ve genel olarak proje deneyiminin kişisel gelişimlerine katkıda bulunduğunu belirtmişlerdir.**

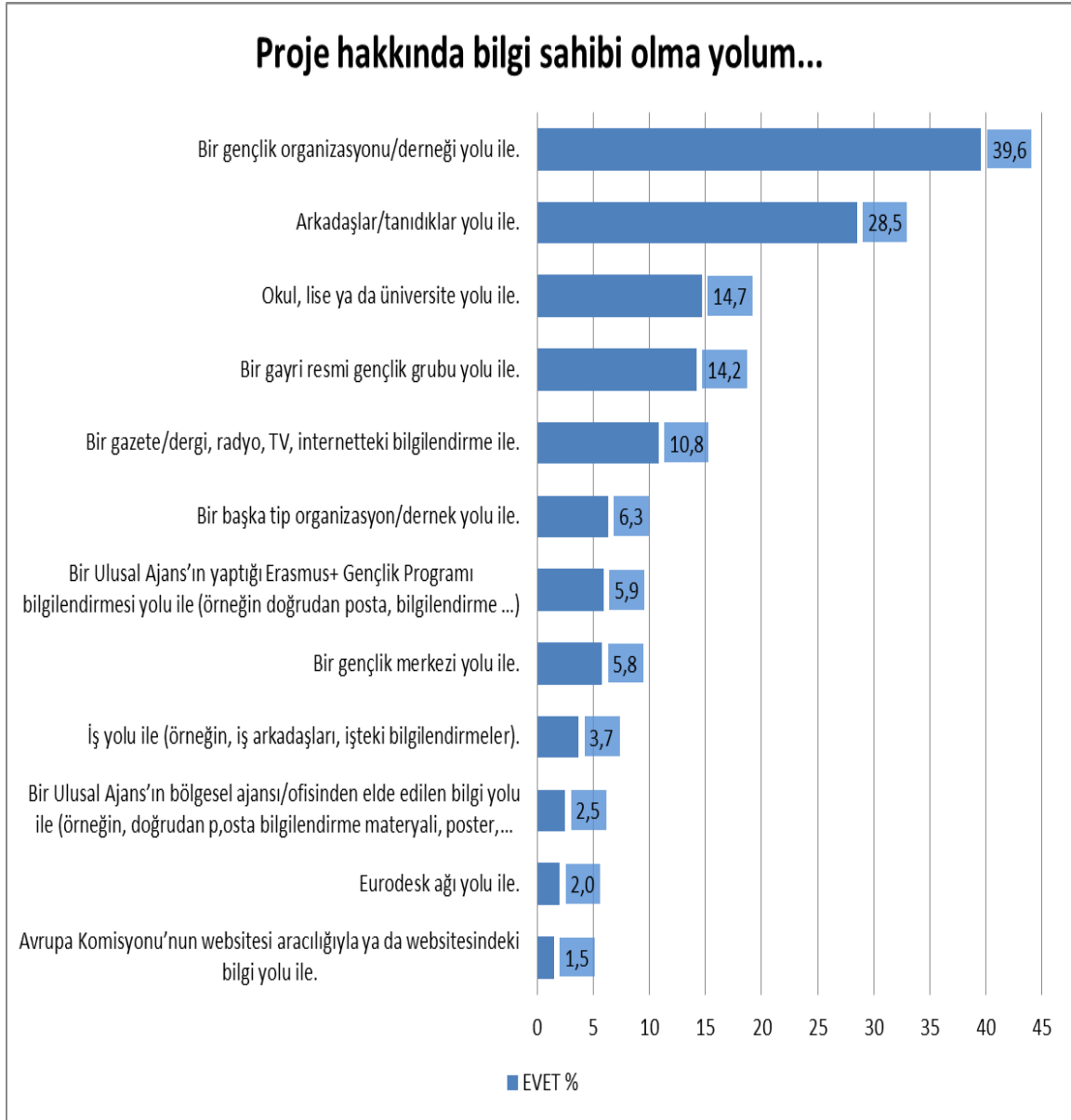
Grafik 26. Memnuniyet Seviyelerine Göre Türkiye Ulusal Ajansı Tarafından Finanse Edilmiş Projelerin Katılımcıları

Grafik 27. Katılma Nedenlerine Göre Türkiye Ulusal Ajansı Tarafından Finanse Edilmiş Projelerin Katılımcıları

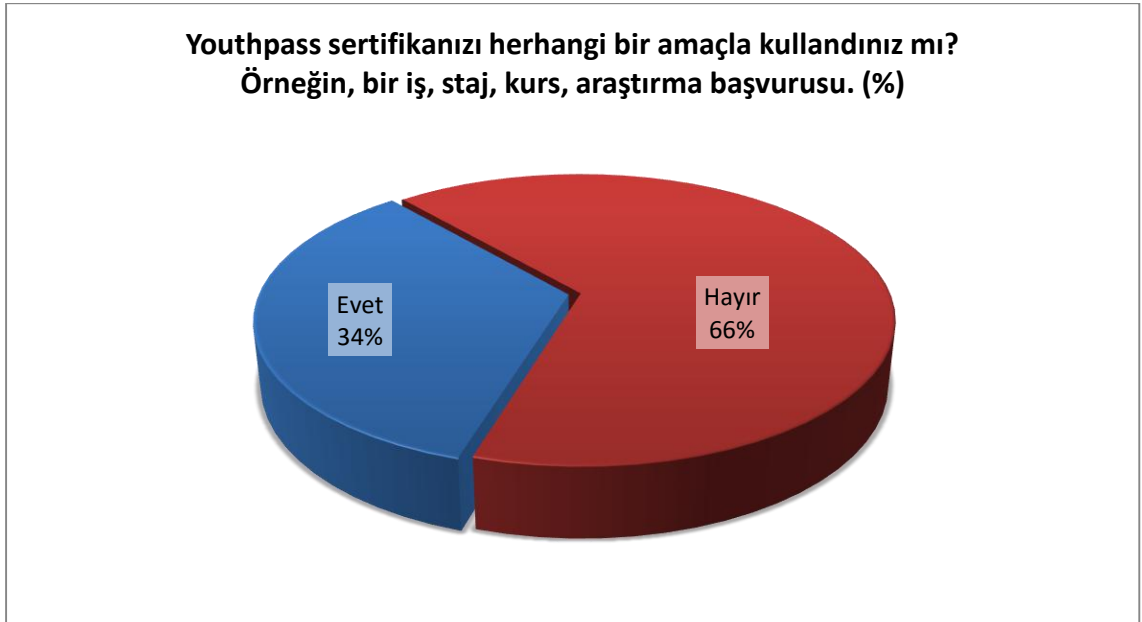
Grafik 28. Bilgi Kaynaklarına Göre Türkiye Ulusal Ajansı Tarafından Finanse Edilmiş Projelerin Katılımcıları

Grafik 29. AB Algılarına Göre Türkiye Ulusal Ajansı Tarafından Finanse Edilmiş Projelerin Katılımcıları

Grafik 30. Youthpass Kullanımlarına Göre Türkiye Ulusal Ajansı Tarafından Finanse Edilmiş Projelerin Katılımcıları

Referanslar

Avrupa Komisyonu (Ed.) (2014) *Working with Young People: The Value of Youth Work in the European Union*, http://ec.europa.eu/youth/library/study/youth-work-report_en.pdf.

Avrupa Konseyi (2007) *European Portfolio for Youth Leaders and Youth Workers*. Council of Europe. http://www.coe.int/t/dg4/youth/Source/Resources/Portfolio/Portfolio_en.pdf.

Avrupa Konseyi (2015a) *History of Youth Work*, <http://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/history-of-youth-work?inheritRedirect=true>.

Avrupa Konseyi (2015b) *Portfolio Competence Framework. Tool for Assessing and Developing Youth Work Competence*, <http://www.coe.int/en/web/youth-portfolio/youth-work-competence>

Baykuş Gençlik Eğitimleri (2008) *Gençlik Çalışması*, N. Öztürk and G. Nemutlu (eds), İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları. İstanbul.

Bee, C., Kaya, A. (2016) “Youth and Active Citizenship in Turkey: Engagement, Participation and Emancipation”, *Southeast European and Black Sea Studies*, DOI: 10.1080/14683857.2016.1232893

Bergstein, R., García López, M. A., Teichmann, U. (2014). *Developing Quality of Youth Work in Europe. The European Training Strategy of the Youth in Action Programme (2007-2013)*, SALTO Training and Cooperation Resource Centre. <https://www.salto-youth.net/downloads/4-17-3029/ETS-2007-13-Journal.pdf>

Certel, E. (2007) “Türkiye’de Gençlik Yapılanmaları ve Gençlere Sunulan İmkanlar”, Karşılaştırmalı Çocuk ve Gençlik Politikaları ve Hizmetleri Yüksek Lisans Dersi kapsamında hazırlanmış Yayınlanmamış Ödev, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Hizmetler Bölümü, Ocak 2007, Ankara.

Chisholm, L., Hoskins, B., Søgaard Sorensen, M., Moos, L., Jensen, I. (2006) *Advanced Training for Trainers in Europe (ATTE)*. Pilot course under the Council of Europe and the European Commission. Youth Worker Training Partnership Programme 2001-2003. Vol. 2, External Evaluation, Final Report. <http://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/atte-training>.

Erol, M. (ed.) (2007) *Türkiye’de Hak Temelli STK’lar: Sorunlar ve Çözüm Arayışları*, Sivil Toplum Geliştirme Merkezi (STGM): Ankara.

Fennes, H., Otten, H. (2008) *Quality in Non-formal Education and Training in the Field of European Youth Work*, <https://www.salto-youth.net/downloads/4-17-1615/TrainingQualityandCompetenceStudy.pdf>

Göksel, A. (2009) *Study on Youth Policies in the Mediterranean Partner Countries: Turkey*, Euro-Med Youth III Programme; Regional Capacity Building and Support Unit at INJEP.

Lauritzen, P. (2006). *Youth Work*, Council of Europe. Glossary – Youth work. <http://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/history-of-youth-work?inheritRedirect=true>.

Lüküslü, D. (2015) *Türkiye’de ‘Gençlik Miti’: 1980 Sonrası Türkiye Gençliği*, İletişim Yayınları.

Lüküslü, G. D. (2008) “Günümüz Türkiye Gençliği: Ne Kayıp Bir Kuşak Ne de Ülkenin Aydınlik Geleceği”, in N. Yentürk, Y. Kurtaran, G. Nemutlu (et al.) *Türkiye’de Gençlik Çalışması ve Politikaları*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları: İstanbul.

Nemutlu, G. (2008) “Türkiye Sivil Alanında Gençlik Çalışmasının Tarihsel Gelişimi”, in N. Yentürk, Y. Kurtaran, G. Nemutlu (et al.) *Türkiye’de Gençlik Çalışması ve Politikaları*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları: İstanbul.

Neyzi, L. (2001) “Object or subject? The Paradox of ‘youth’ in Turkey”, *International Journal of Middle East Studies*, Vol: 33, (2001), s. 411–432.

Neyzi, L. (2011) Türkiye’de kamusal söylemde gençlik kurgusunun değişimi, in A. Telli Aydemir (ed.) *Katılımın “e-hali”*: *Gençlerin Sanal Alemi*. İstanbul: Alternatif Bilişim. pp. 25-47.

Otten, H. (2009). *Ten Theses on the Correlation between European Youth Work, Intercultural Learning and the Qualification and Professionalisation Demands on Full and Part-time Staff Working in such Contexts*. <http://www.nonformality.org/wp-content/uploads/2007/11/ten.pdf>

Pantea, M. C. (2012). *Mapping of Competences needed by Youth Workers to Support Young People in International Learning Mobility Projects*. Partnership between the Council of Europe and the European Commission in the Field of Youth. http://youth-partnership-eu.coe.int/youth-partnership/documents/EKCYP/Youth_Policy/docs/Mobility/Youth_work/Mapping_of_competencies_Final.pdf

Sütlü, A.F. (2007) “Gençlik”, in M. Erol (ed.) *Türkiye’de Hak Temelli STK’lar: Sorunlar ve Çözüm Arayışları*, Sivil Toplum Geliştirme Merkezi - STGM: Ankara.

Şenyuva, Ö., Nicodemi, S. (2017) “I have a Diploma, now I need a YouthPass”, Krzaklewska, Ewa; Nico, Magda; Kristensen, Soren and Devlin Maurice (Eds.) (Basımında), *Learning Mobility and Social Inclusion in Europe*, Youth Knowledge Book, Youth Partnership between EU and CoE.

Tarih Vakfı (2002) *STK'larda Gönüllülük ve Gençlik*, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Üzmez, A. (2015) “Türkiye’de Gençlik ve Gönüllülük Çalışmaları Literatürü Üzerine Bir Değerlendirme”, *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, April 2015, 3(1), s. 5-38.

Yentürk, N., Kurtaran, Y., Uran, Ş., Yurttagüler, L., Akyüz, A., Nemutlu, G. (2006) *İstanbul Gençliği-STK Üyeliği bir Fark Yaratıyor mu?*, Gençlik Çalışmaları Birimi Araştırma Raporu, İstanbul Bilgi Üniversitesi, STK Eğitim ve Araştırma Birimi.